GLASILO OBČINE KANAL OB SOČI

MOST

LETNIK **XX**
ŠTEVILKA **69**
JUNIJ 2022

OBČINA
KANAL OB SOČI

MOST
Glasilo občine Kanal ob Soči
http://www.obcina-kanal.si/most

Izdajatelj: Občina Kanal ob Soči,
zanjo županja Tina Gerbec

Odgovorni urednik:
Erik Panjtar

Člani uredniškega odbora:
Erika Koncut, Irena Brezavšček,
Klelija Dolenc, Tina Tinta

Lektoriranje:
Mojca Pipan

Oblikovanje in grafični prelom:
A-media d.o.o.

Fotografija na naslovnici:
Damijan Simčič – Zoso
»Kal nad Kanalom«

Naslov uredništva: Glasilo Most,
Trg svobode 23, 5213 Kanal

Kontakt: urednistvo@glasilo-most.si

Tisk: A-media d.o.o.

Naklada: 2500 izvodov

Glasilo brezplačno prejme vsako
gospodinjstvo v Občini Kanal ob Soči.

Prosimo, da za oddajo vaših prispevkov za objavo v Mostu obvezno uporabljate portal **mojaobcina.si.**

Uredništvo si pridržuje pravico presoje glede objave in lahko zavrne objavo prispevka, še posebej, če ni v skladu s programsko zasnovo ali novinarskim kodeksom.
Za komunikacijo z odgovornim urednikom oziroma uredniškim odborom uporabite elektronski naslov **urednistvo@glasilo-most.si.**

Uvodnik

Življenje v naših krajih se je v zadnjem času nekako kar lepo vrnilo v bolj običajne in pričakovane poti, vsaj kar se tiče omejitev in težav zaradi epidemije covida. Malo si torej le lahko oddahnemo. Upajmo pa, da takoj za vogalom na nas ne preži že kaka nova krvoločna zver kot posledica svetovnih politično-gospodarskih razmer. Ogrožena globalna proizvodnja hrane, logistične težave v oskrbovalnih verigah in razraščanje političnih konfliktov na našem kontinentu se že kažejo kot take morebitne porajajoče se zahrbtne nevarnosti. Pri nas jih nekako še ne občutimo tako neposredno in se nam zato morda zdi, da gre za nekaj oddaljenega, a resnično upam, da nam ne bo treba vsega tega še prekmalu z vso grenkobo okusiti. Hkrati s še kakšno novo epizodo epidemije za povrh.

Ampak da ne bom samo črnogled: trenutno imamo na lokalni ravni spet nekoliko več druženja in dogodkov, več dejavnosti društev in družbenega dogajanja nasploh. Smo tudi sredi poletja, ko si običajno vzamemo več časa zase, za dopustovanje, bodisi uživanje na soncu bodisi lenarjenje v senci. Izkoristimo torej zdajšnji trenutek tako, kot sami želimo in da nam bo lepo. A s kotičkom očesa bi vseeno veljalo spremljati dogajanje izza vogala, da bomo pravočasno pripravljeni, če se bo nemara iz tiste smeri zaslišalo vse glasnejše renčanje.

Erik Panjtar, odgovorni urednik

IZ VSEBINE

7 Gradnja optičnega omrežja v polnem teku

8 Naj športnik v letu 2021

9 Občina z novim konceptom postavitve sočnih elektrarn

11 Prejeli naziv Prostovoljstvu prijazna občina

12 Raziskave onesnaženosti tal

24 Predstavljamo kraje: Britof

50 Zgodovina: obrt na Kanalskem pred prvo svetovno vojno

Nagovor županje

Spoštovane občanke in občani,
drage bralke in bralci občinskega glasila Most.

Zdi se, da se je od zadnjega izida glasila Most življenje ponovno vrnilo na stare tire. Večina omejitev zaradi koronavirusa je odpravljenih, ljudje so se začeli ponovno družiti. Na občini smo po dveh letih premora ponovno organizirali občinsko proslavo ter nagradili najbolj zaslužne občanke, občane in kolektive.

Priznanja je prejemala tudi občina. V mesecu maju smo obnovili znak Zelene sheme slovenskega turizma ter iz bronastega znaka prešli na srebrnega. Gre za veliko priznanje, saj pomeni, da smo v zadnjih treh letih naredili veliko korakov v smeri izboljšanja različnih področij povezanih s trajnostnim turizmom. Znak ni samoumeven in ga je potrebno obnavljati, zato bo potrebno v naslednjih treh letih vztrajati na izboljšavah, da bi ga ohranili ali celo nadgradili.

Občina je prejela priznanje tudi na področju prostovoljstva, saj je prejela naziv Prostovoljstvu prijazna občina. Naziv podeljuje Slovenska filantropija tistim občinam, ki dokazano prepoznavajo pomen prostovoljstva za življenje v svoji skupnosti ter podpirajo prostovoljske organizacije in le-tem namenjajo del občinskih sredstev. Naša občina poleg tega omogoča različnim društvom, da izvajajo svoje aktivnosti tudi z brezplačno oddajo prostorov, s pomočjo prostovoljcev pa izvaja tudi storitev Prostofer. Letos je naziv prejelo 41 slovenskih občin, od tega jih je 34 naziv potrdilo, 7 pa je bilo novih. Med njimi tudi Občina Kanal ob Soči. Naziv posvečamo vsem prostovoljcem, ki nesebično delujejo v naši občini.

V zadnjih treh mesecih smo na občini pripravljali Strategijo razvoja občine do leta 2030, ki jo mora potrditi še občinski svet. Skupaj z Zavodom za zeleni razvoj Soške doline pa smo pripravili tudi Strategijo pametne vasi, ki je v prvi fazi predvidena na območju Ložic in širše okolice. Obe strategiji bosta podlaga za kandidiranje na različnih evropskih razpisih v naslednjem finančnem obdobju.

V zadnjih treh mesecih so se zgodili premiki tudi na področju investicij. V mesecu marcu smo skupaj s krajani lahko izvedli otvoritev vodovoda Hoje – Testeni in Testeni – Zavrh. Z družbo Kolektor CPG smo podpisali pogodbo za izgradnjo vodovodnega sistema Ilovica v vrednosti dobrih 1,4 mio EUR. Z družbo Ginex international pa pogodbo za izgradnjo vodovoda izven industrijske cone v Anhovem (vodovod Močila – Deskle) v vrednosti dobrih 600 tisoč EUR. V tem času je v zaključni fazi tudi izgradnja komunalne infrastrukture v Prilesju. Zaključila pa se je tudi obnova čistilne naprave na Doblarju. V kratkem se bo začela obnova dotrajane fasade zdravstvenega doma v Kanalu, s čimer bo objekt dobil novo podobo.

Občinska uprava se intenzivno ukvarja tudi s pridobivanjem gradbenega dovoljenja za priklop na vodni vir Mrzlek in smo tik pred pridobitvijo gradbenega dovoljenja za izgradnjo prve faze komunalne infrastrukture v Ročinju.

Zakorakali smo v toplejše mesece, zato smo na občini skupaj z nekaterimi društvi poskrbeli tudi za pester nabor prireditev, ki se bodo odvijale v poletnih mesecih.

Vsem šolarjem čestitam ob zaključku šole, vsem občankam in občanom pa želim sproščene poletne dni.

Tina Gerbec, županja

Investicije v Občini Kanal ob Soči:

Investicije v preteklem trimesečju

Občinska uprava, foto: arhiv občinske uprave

Tudi v preteklih mesecih je kanalska občina izpeljala več investicij, razpršenih po celotni občini, ki jih navajamo v nadaljevanju.

V naselju Prilesje pri Plavah je projekt »Komunalna infrastruktura Prilesje« v zaključni fazi, izvesti je treba le še asfaltacijo. Projekt je zajemal izgradnjo nove čistilne naprave, dostopne poti s podpornimi zidovi, prenovo vodovoda, meteorne in fekalne kanalizacije, izgradnjo kanalizacije za razvod optičnega omrežja in seveda preplastitev celotne vasi z novo asfatno prevleko na območju posega.

Poteka tudi prenova fasade objekta na naslovu Morsko 1, kjer ima med drugimi svoje prostore tudi zdravstveni dom. Prenova zajema izvedbo posegov za preprečevanje zamakanja fasade zaradi pojava mikrorazpok. Izvajalec je že izbran in potekajo pripravljalna dela. Na samem objektu pa se bodo dela začela v naslednjem mesecu. Znana je že tudi nova podoba objekta, ki jo je pripravil arhitekt g. Klemen Pavlin.

Pred Levpo je občina sanirala plaz. Za izvedbo investicije je bilo potrebnih 70 tisoč evrov.

Prilesje

Prilesje

Paljevo

Prilesje

Kanal

Levpa

Ilovica

Kanal

Na parkirišču nad kampom v Kanalu potekajo pripravljalna dela za asfaltacijo in postavitev ograje.

Še ena sanacija je v preteklem obdobju stekla, in sicer na podlagi strokovnega mnenja Zavoda RS za varstvo narave. V Ilovici je bilo izvedeno popravilo podpornega zidu lokalne ceste in kala. Investicija je bila težka 11 tisočakov.

V Paljevem je bila izvedena ureditev odvodnjavanja meteornih voda, za kar je bilo potrebnih 32 tisoč evrov.

Na občino so več let prihajale pripombe občanov in občank s Trga svobode v želji po sanaciji glavnega fekalnega kanalizacijskega kanala od mosta do župnišča v dolžini 61 metrov. Prebivalci so skozi leta v lastni režiji in brez vednosti upravljalca Režijskega obrata izvajali nestrokovne in neobveščene posamezne priklope in posege, s čimer so fekalni kanal poškodovali do te mere, da je na več mestih začel puščati. Občina se je odločila, da kanal v celoti sanira, za kar se je povezala z družbo Papigal, Jakopin, d. o. o., iz Grahovega, ki je specializirano za tovrstna dela. Skupaj smo prišli do zaključka, da je najprimernejša in najugodnejša rešitev oblačenje cevi s poliestrom. Izvajalec je pristopil k sanacijskim delom. Sanirali smo sedem revizijskih jaškov, pet priklopov in pribl. 61 m cevi premera DN 500. Vsa dela nam je olajšalo dovoljenje g. Rupnika, duhovnika Župnijskega urada Kanal, ki nam je odobril dostop čez parcelo v lasti župnije do mesta sanacije, za kar se mu lepo zahvaljujemo. S posegi in sanacijskimi deli so zadovoljni tako stanovalci Trga svobode kot upravljalec Režijski obrat Občine Kanala ob Soči.

Kanal

Kanal

Podpis pogodb za gradnjo Vodovodnega sistema Ilovica in Vodovoda Močila–Deskle

Erika Koncut

Županja Tina Gerbec je 6. maja z direktorjem družbe Kolektor CPG, d. o. o., Kristjanom Mugerlijem podpisala pogodbo za gradnjo Vodovodnega sistema Ilovica. Vrednost pogodbe je 1.410.659,55 evra (brez DDV). 1,2 milijona evrov bo zagotovila država, razliko pa občina. Dela se bodo začela v kratkem, zaključek pa je predviden do konca letošnjega leta.
Gradnja vodovodnega sistema Ilovica – Zabrdo obsega novogradnjo od Pertovtov (navezava na obstoječi vodovod) skozi Ilovico do Zabrda, vejo za Podkras in Bukovce ter vejo za Brezovo in Gomilnico.

Podpis pogodbe za vodovod Ilovica

Podpis pogodbe za vodovod Močila

23. maja pa je bila podpisana pogodba za gradnjo vodovoda izven industrijske cone v Anhovem – vodovod Močila - Deskle. Investicijo bo izvedla družba GINEX INTERNATIONAL, d. o. o. Vrednost pogodbe znaša 640.816,77 evra (brez DDV). Sredstva so v celoti zagotovljena iz občinskega proračuna.

Seje Občinskega sveta:

Občinski svet se je od pretekle številke do zaključka redakcije sestal na treh sejah: 23. in 24. redni seji ter 8. izredni seji

Erika Koncut

NAZIV ČASTNEGA OBČANA BRANKU ŽNIDARČIČU

23. seja, ki se je odvila zadnjega marčevskega dne, se je začela z obravnavo, zaprto za javnost, o letošnji podelitvi priznanj Občine Kanal ob Soči. Občina Kanal ob Soči je z nazivom častni občan posthumno počastila Branka Žnidarčiča. Jože Valentinčič in Društvo upokojencev Kanal sta prejela občinsko nagrado, priznanje pa je bilo podeljeno Miru Vončina, s. p. Podeljeni sta bili še dve plaketi, in sicer Evi Mori Pavlovič za dosežke na športnem področju, za požrtvovalno delo pa Univerzitetni kliniki Golnik.

KANALSKA OBČINA PODPIRA GRADNJO PRIZIDKA ZD NOVA GORICA

Javni zavod Zdravstveni dom Nova Gorica – Osnovno varstvo je kanalsko občino kot soustanoviteljico zavoda zaprosil za podajo soglasja novogoriški mestni občini za prijavo investicijskega projekta tretje faze gradnje prizidka k novogoriškemu zdravstvenemu domu na javni razpis ministrstva za zdravje. Občina Kanal ob Soči projekt podpira, kar so potrdili tudi občinski svetniki.

KANALSKI ZTKMŠ IMA SVOJ STATUT

Kanalski svetniki so na marčevski seji zeleno luč prižgali še Statutu javnega zavoda Zavod za turizem, kulturo, mladino in šport Kanal. Pokimali so tudi letnemu poročilu Javnega sklada malega gospodarstva Goriške (JSMGG) za leto 2021, Poslovnemu in finančnemu načrtu JSMGG za leto 2022 ter podaji soglasja Nadzornemu svetu JSMGG za izplačilo redne delovne uspešnosti direktorici JSMGG. Potrditev so prejeli tudi Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Osnovna šola Kozara Nova Gorica, Letno poročilo o izvedenih ukrepih Akcijskega načrta lokalnega energetskega koncepta in njihovih učinkih za leto 2021 in predlog sklepa dejavnosti lokalnega energetskega koncepta za leto 2022.

SAMSKI DOM NE BO VEČ »SAMEVAL«

V sklopu projekta obnove samskega doma v Desklah bodo nastala varovana stanovanja, stanovanja za družine oziroma posameznike, en del stavbe pa bo namenjen v turistične namene. Projekt bo financiral zunanji investitor.

SOGLASJA K DELOVNI USPEŠNOSTI RAVNATELJEV IN DIREKTORJEV JAVNIH ZAVODOV

Razprava pa se je vnela pri izdaji soglasij za redno delovno uspešnost ravnateljev/direktorjev javnih zavodov, in sicer Ljudske univerze Nova Gorica, Goriške knjižnice Nova Gorica, Osnovne šole Kozara, Glasbene šole Nova Gorica, Osnovne šole Deskle in Osnovne šole Kanal. Pri ravnateljici slednje šole so se svetniki izrekli proti podaji soglasja.

KANALSKI VRH POTREBUJE GOSTINSKO PONUDBO

So pa v nadaljevanju svetniki potrdili oddajo poslovne stavbe na Kanalskem Vrhu v najem z znižano najemnino, saj se na prvi razpis ni prijavil nihče. Na ta način bi občina pomagala pri zagonu gostinske dejavnosti na zanimivi turistični točki z vedno večjim obiskom.
Seja se je zaključila z imenovanjem občinske volilne komisije za mandatno obdobje 2022–2026.

KANALSKA OBČINA BO POSTAVLJALA SONČNE ELEKTRARNE

20. aprila je občinski svet na 8. izredni seji razpravljal in odločal o izboru prijavitelja, s katerim bo Občina Kanal ob Soči sklenila neposredno pogodbo za ustanovitev služnostne pravice na nepremičnem premoženju za namen postavitve malih sončnih elektrarn. Kot najugodnejši prijavitelj na javni poziv za sklenitev neposredne pogodbe za ustanovitev služnostne pravice na nepremičnem premoženju za namen postavitve malih sončnih elektrarn je bila izbrana družba RES ERP, d. o. o., iz Črnuč.

POD STREHO PRVI REBALANS PRORAČUNA ZA LETO 2022

Na 24. redni seji 12. maja so občinski svetniki najprej obravnavali Zaključni račun za leto 2021. Kot je razvidno iz poročila, je bil Proračun 2021 realiziran 103-% na prihodkovni strani in 88-% na odhodkovni strani. Prvi letošnji rebalans predvideva povečanje prihodkov v primerjavi z decembra sprejetim proračunom za 4 %, kar pomeni, da bo občina razpolagala s prihodki v višini 10.273.939 evrov. Povečujejo se tudi odhodki, in sicer za 5 %, torej bodo ti skupno znašali 11.644.084 evrov.

Občinski svet je v nadaljevanju sprejel tehnični popravek Odloka o občinskem prostorskem načrtu Občine Kanal ob Soči, poročilo o varnostni problematiki v Občini Kanal ob Soči za leto 2021, poročilo o delu Medobčinske uprave občin Bovec, Kobarid, Tolmin, Kanal ob Soči za obdobje od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2021, Pravilniku o plačah in drugih prejemkih občinskih funkcionarjev, članov delovnih teles občinskega sveta, članov drugih organov Občine Kanal ob Soči in članov svetov krajevnih skupnosti ter o vzpostavitvi statusa grajenega javnega dobra lokalnega pomena.

Gradnja optičnega omrežja RUNE tudi v kanalski občini v polnem teku

Tina Ambrožič, RUNE Enia d.o.o.

Dela za omrežje RUNE v Občini Kanal ob Soči že potekajo, in sicer v naseljih Plave, Ložice in Deskle, kjer se izvajajo gradbena dela in postavitev ter povezava razvodnih omaric (t. i. PAN-omarice). Na območjih, kjer so mikrocevi že položene, pa se bosta začela vpihovanje optičnih kablov in nato njihovo spajanje.

V razvodnih omaricah bo treba opraviti še meritve, s katerimi se preveri ustreznost signala, ko je ta ustrezen, pa se lahko začnejo priklopi naročnikov. Kjer bo mogoče, bo izvedba priključkov šla zračno, preko drogov Elektro Primorske. V nekaterih primerih pa zemeljsko, za kar bo treba narediti dodatne izkope, kar vzame več časa, saj je za to treba pridobiti ustrezna soglasja ali služnosti. **Bi pa prvi naročniki v Občini Kanal ob Soči lahko bili povezani na omrežje predvidoma konec naslednjega meseca.**

Predvideni zaključek gradnje omrežja med naselji (t. i. primarno omrežje) v zgoraj omenjenih naseljih bo konec meseca junija. Območje od Deskel proti občini Tolmin pa je še v fazi projektiranja.

V Občini Kanal ob Soči bodo v sklopu projekta GOŠO 5 (Ministrstva za javno upravo RS) **pokrite tudi bele lise**, in sicer v naseljih Ajba, Avče, Gorenje Nekovo, Jesen, Kal nad Kanalom, Kambreško, Kanalski Vrh, Levpa, Lig, Paljevo, Plave, Prilesje pri Plavah, Ravna, Seniški Breg, Ukanje, Zagomila, Zagora, Zapotok. Na območju belih lis bo priključke gradilo podjetje RUNEXT, ki se je prijavilo na ta razpis in bilo izbrano. Skladno z razpisom podjetje ne bo pokrilo vseh belih lis na območjih omenjenih naselij.

Za območje belih lis sicer še vedno poteka projektiranje. Ko bo zaključeno, bodo naslovi dodani v sistem za preverjanje naslovov, ki je na voljo na naši spletni strani www.ruralnetwork.eu . Tako bodo prebivalci Občine Kanal ob Soči lahko tudi preverili, ali je tudi njihov naslov predviden za izgradnjo v sklopu projekta RUNE.

V četrtek, 26. maja, je v Kulturnem domu Deskle potekal sestanek glede izgradnje širokopasovnega odprtega internetnega omrežja RUNE za prebivalce Deskel z okolico in posebej za prebivalce okolice Deskel. Prisotni so se seznanili s potekom projekta in prisluhnili odgovorom na najpogostejša vprašanja, ki se navezujejo na izgradnjo omrežja RUNE.

Največ vprašanj je zadevalo prispevek za priključek v višini 150 evrov. Ta znesek je potrebno plačati pred izgradnjo priključka, vendar je potrebno poudariti, da dobijo naročniki ta znesek povrnjen ob sklenitvi pogodbe s posameznim operaterjem.

Zemeljska gradbena dela za omrežje RUNE v naselju Ložice

Zemeljska gradbena dela za omrežje RUNE v naselju Ložice

Naj športnik Občine Kanal ob Soči v letu 2021

Blaž Valentinčič, foto: Tadej Škrlec

Podelitev priznanj najboljšim športnikom Občine Kanal leta 2021
Marca je bila v večnamenski dvorani Osnovne šole Kanal podelitev priznanj, ki so jih iz rok županje Tine Gerbec prejeli najzaslužnejši občinski športniki.

Že 13 je društvu nasmejanih uspelo izvesti to prireditev, ki je zasnovana tako, da občinstvo na spletni strani www.sportnik-kanal.si preveri, kdo so nagrajenci, nato pa lahko za njih tudi glasuje. To glasovanje samo po sebi ne vpliva na to, kdo je prejemnik priznanj, pač pa tistemu športniku, ki prejme največ glasov, prinese naslov »najpopularnejša športna osebnost«.

Pozdravni nagovor županje Tine Gerbec

Posebna priznanja za »naj športnike«

Letos je to priznanje prejela reli sovoznica iz Deskel Tara Berlot. Skupaj z voznikom Markom Grossi sta državna prvaka v reliju v kategoriji divizija 2. Poleg uspešnih odbojkarjev, Eve Pavlovčić Mori, Janija Kovačiča, Jureta in Grege Okrogliča, Polone in Špele Marušič, Primoža Jeklina, Matije Filiputtija, Benjamina Mugerlija, Aleksandra Stojanovića, Mirnela Tunanovića, Teje Blažič, Gaje Štendler, Maje Kovačič, Tiane Karnel ter ekipe starejših deklic Odbojkarskega kluba Neptun in kadetske ekipe odbojkarskega kluba Salonit, so priznanja prejeli še naslednji športniki: Jan Markič, gorski kolesar, član ŠKTD Avče, Mark Manfreda, košarkar, član KK Tolmin, odbojkarski trener Alen Bektašević in parakegljačica Karmen Vogrič.

Tako so se pred objektiv postavili dobitniki priznanj, skupaj z županjo Tino Gerbec in organizatorjem Blažem Valentinčičem.

Kljub novi realnosti, v katero so bili športniki pahnjeni, je videti, da so fantje in dekleta narejeni iz pravega testa, saj iz leta v leto napredujejo in nadaljujejo z uspešnimi predstavami. Seveda bi se rad zahvalil plesni skupini Tince ter hiphop pevskemu dvojcu Hani Jerončič in Tomažu Marcu – Tomos, da so z zabavnimi točkami popestrili prireditev. S tem se moje sodelovanje v tem projektu končuje, vabljen vsak, ki bi se želel preizkusiti na področju vodenja utečenega projekta, s približno znano finančno strukturo in ustaljeno skupino deležnikov, ki sodelujejo v projektu, da se nam pridruži. Velika zahvala za pomoč pri izvedbi prireditve gre sponzorjem ter pokrovitelju izbora Občini Kanal ob Soči. Vse nagrajence, njihove lanskoletne največje uspehe in fotografije prireditve si lahko ogledate na spletni strani www.sportnik-kanal.si.

TOMOS – hiphop dvojec, Hana Jerončič in Tomaž Marc.

Plesna skupina Tince je poskrbela za razvedrilo.

Občina zastavila nov koncept postavitve sončnih elektrarn na strehe stavb v svoji lasti

Almira Pirih

Občina Kanal ob Soči je prva v Sloveniji, ki je oblikovala koncept nameščanja sončnih elektrarn na strehe objektov v svoji lasti prek Javnega poziva za sklenitev neposredne pogodbe za ustanovitev služnostne pravice na nepremičnem premoženju za namen postavitve malih sončnih elektrarn. Konec aprila 2022 je podpisala pogodbo z družbo ERP, d. o. o., ki bo postavila sončne elektrarne na strehe Osnovne šole Kanal in Športne dvorane Kanal, Osnovne šole Deskle in Športne dvorane Deskle ter Kulturnega doma Deskle. S tem bodo doseženi veliki prihranki pri stroških električne energije in doseženo bistveno zmanjšanje emisij CO2 v okolje.

Občina Kanal ob Soči (Občina) je skladno z zelenim dogovorom, ki zahteva številne prilagoditve, začrtala projekte, usmerjene tako v ozaveščanje in izobraževanje lokalnega prebivalstva s področij zelenega prehoda in digitalizacije kot v trajnostno naravnane naložbe. Slednje se nanašajo tudi na vzpostavitev sončnih elektrarn na strehe stavb v lasti občine, ki bodo fosilna goriva nadomestile z obnovljivimi viri energije. Postopke za to dejavnost vodi Zavod za zeleni razvoj Soške doline (Zavod) v sodelovanju z Goriško Lokalno Energetsko Agencijo (GOLEA).

Koncept postavitve sončnih elektrarn na strehe stavb v občinski lasti se od izgradnje domače sončne elektrarne razlikuje. Večina zasebnikov za nakup in postavitev sončne elektrarne pridobi ugoden kredit in subvencijo Eko sklada. Občina Kanal ob Soči pa je na osnovi javnega poziva dodelila služnostno pravico na nepremičnem premoženju petih občinskih stavb družbi ERP, d. o. o., za izgradnjo, vzdrževanje, nadzor, obratovanje ter uporabo sončnih elektrarn za proizvodnjo električne energije in njeno oddajo v distribucijsko omrežje. Občina na ta način nima stroškov pri postavitvi sončnih elektrarn, poleg tega pa uresničuje naslednje cilje:

- nadomestiti sedanje vire energije z obnovljivimi viri energije (OVE);
- čim več proizvedene električne energije iz OVE porabiti za potrebe svojih zavodov, ki so vključeni v javni poziv;
- v pogojih skrajne rasti cen energentov zagotoviti električno energijo javnim zavodom, na strehah katerih bodo delovale sončne elektrarne, po čim nižji in fiksni ceni za obdobje 25 let.

Vse to bo občina dosegla s postavitvijo sončnih elektrarn, ki bodo na nekaterih stavbah, vključenih v javni poziv, postavljene že letos, na preostalih pa v začetku prihodnjega leta. Za obdobje 25 let si je zagotovila fiksno ceno električne energije, ki je nižja od sedanje in prihodnjih cen. Sončne elektrarne bodo v 25-letnem obdobju tudi bistveno prispevale k zmanjšanju ogljičnega odtisa. Ob proizvodnji električne energije v višini 513.817 kWh/leto bodo izpusti v tem obdobju nižji za 6,503 tone. Letno proizvedeno električno energijo bo poleg petih predmetnih stavb možno porabiti tudi na drugih stavbah v občinski lasti.

Občina v sodelovanju z Zavodom in GOLEO nadaljuje pridobivanje potrebne dokumentacije za postavitev sončnih elektrarn na drugih stavbah v svoji lasti širom po občini. V tem drugem koraku si je zastavila ambiciozni cilj vključevanja gospodinjstev v energetske skupnosti ali zadruge, s čimer bo omogočena ugodnejša cena električne energije tudi zainteresiranim občanom.

Delovanje krajevnega urada Kanal

Klelija Dolenc

V prejšnji številki *Mosta* smo vam na kratko predstavili Krajevni urad Kanal, ki deluje v okviru Oddelka za upravne notranje zadeve UE Nova Gorica pod vodstvom načelnika Andreja Markočiča. Predvsem smo vas seznanili s potekom pridobitve nove osebne izkaznice ter zamenjave vozniškega dovoljenja, **najpozneje do 19. januarja 2023.**

Poleg tega pa se na krajevnem uradu odloča v upravnem postopku, izdaja najrazličnejša potrdila in opravlja še druge pomembne naloge. Med njimi so:

- sprejem vlog za osebne dokumente, sprejem vlog za vpis spremembe naslova v dokumentih kot tudi sprejem naznanitve pogrešanja le-teh (osebna izkaznica, potni list, vozniško dovoljenje);
- sprejem vlog za izdajo potrdil o državljanstvu Republike Slovenije;
- sprejem izjave o spremembi priimka kot tudi sprejem izjave o izbiri priimka za pravni promet;
- sprejem prijave in odjave stalnega prebivališča kot tudi začasnega prebivališča;
- sprejem prijave potovanj v tujino nad tri mesece in vrnitev iz tujine;
- sprejem vloge za izdajo digitalnega potrdila.

Na krajevnem uradu lahko opravite overitev podpisa, kopije in garantnega pisma. Tam vam bodo sestavili rodbinsko polo, zapisnik o prijavi zakonske zveze, zapisnik o priznanju očetovstva, pa tudi smrtovnico. Seveda vam bodo na vašo željo lahko izdali izpiske in potrdila iz matičnega registra kot tudi iz registra stalnega prebivališča in baze geodetskih podatkov.

Evropski teden mobilnosti 2022

Lora Zimic Mugerli, foto Zoso

Izložbeno okno Turistična agencija in trgovina, Zavod Enkratna doživetja

Občina Kanal ob Soči se je tudi letos prijavila na JAVNI RAZPIS za sofinanciranje priprave in izvedbe dejavnosti Evropskega tedna mobilnosti v letu 2022 v okviru projekta LIFE IP CARE 4 CLIMATE – LIFE17 IPC/SI/000007.

Dejavnosti financira Ministrstvo za okolje in prostor RS (MOP) iz Sklada za podnebne spremembe. MZI v razpisu sodeluje kot posredniški organ in skrbi za celotno vsebinsko izvedbo razpisa.

Evropski teden mobilnosti bo potekal med 16. in 22. septembrom. V tem času bomo organizirali različne zabavne in poučne dejavnosti v sodelovanju s šolami in drugimi zunanjimi izvajalci. Če bomo uspešni na razpisu, bo občina bogatejša za novo polnilnico za električna kolesa. Namen vseh dejavnosti je predvsem spodbujanje prebivalstva k zdravemu načinu življenja ter k trajnostni mobilnosti.

Zveza klubov zdravljenih alkoholikov Slovenije izvedla promocijo tudi v Kanalu

Klara Golja

Zveza klubov zdravljenih alkoholikov združuje posamezne skupine zdravljenih alkoholikov. Prizadeva si ozaveščati ožjo in širšo javnost o zdravem načinu življenja, brez škodljive rabe psihoaktivnih snovi. Zveza klubov zdravljenih alkoholikov, ki jo iz Razpisa sofinancira tudi Občina Kanal ob Soči, je 16. maja sodelovala tudi z našimi občani. Izvedli so promocijo varne in trezne vožnje, podelili brezplačni promocijski material ter mimoidočim predstavili svoje programe.

Med ljudmi je še vedno prevelika toleranca do pitja alkohola, kar nemalokrat privede do drugih posledičnih težav ter zasvojenosti.

Ob težavah s prekomernim pitjem alkohola pa tudi vsi, ki se znajdejo zaradi negotovih razmer v stiski, se lahko obrnejo na Zvezo klubov zdravljenih alkoholikov na Prešernovi 6a v Tolminu. Predsednica in strokovna vodja programov je Teja Kumar, GSM: 031 479 296 oz. e-naslov: info@zvezakzi.si.

Vesela novica:

Hiša dobre volje Deskle s 1. julijem spet odpira svoja vrata

Tina Krog

Z veseljem sporočamo, da bo **s 1. julijem 2022** Hiša dobre volje Deskle **vsak delavnik med 7.00 in 17.00** spet odprta in bo ponujala popolno oskrbo za vse, ki potrebujete pomoč, varstvo in oskrbo ali si želite le dobre družbe sovrstnikov in odličnega osebja, ki vam bo omogočilo višjo kakovost življenja. Pri nas poskrbimo za vse – redne, zdrave in tople obroke, pijačo, nego, zdravila ter vse drugo, kar dodaja življenju smisel, zdravje in lepoto! Dobrodošli! Ob 10.00 bo na sporedu tudi otvoritveni programček, tako da se nam pridružite in nas ter Hišo ob kavi ali čaju spoznajte tudi v živo. Vabljeni! Za vse dodatne informacije lahko pokličete Tino Krog na **051 605 699** ali ji pišite na tina.krog@dung.si. Se vidimo!

Kanalska občina prejemnica naziva prostovoljstvu prijazna občina

Klara Golja

Naziv je Občina Kanal ob Soči prejela »za podporo delovanju prostovoljskih organizacij, promocijo prostovoljstva in za spodbujanje razvoja prostovoljstva v lokalnem okolju«. Priznanje sta na slovesni dan prostovoljstva, 24. maja, v imenu občine prevzeli županja Tina Gerbec in višja referentka za družbene zadeve Klara Golja. Slovenska filantropija, združenje za promocijo prostovoljstva je naziv prostovoljstvu prijazna občina letos podelila 41 občinam, sedmerica občin, med katerimi je tudi Občina Kanal ob Soči, pa je naziv prejela prvič.

V Občini Kanal ob Soči delujejo mnoge prostovoljske organizacije (društva), med katerimi so **socialna in humanitarna društva, veterani, mladi, upokojenci, športna, kulturna, turistična, gasilska in druga društva, ki vsakodnevno s svojimi raznolikimi dejavnostmi izboljšujejo kakovost življenja krajanov. V občini se izvaja pomemben projekt Starejši za starejše. Deluje Skupina za samopomoč. Med občani so prostovoljci, ki izvajajo Prostofer prevoze za starejše, nekateri so prostovoljci Rdečega križa in Karitas, prvi posredovalci ob zastoju srca ter prostovoljci, vključeni v druge skupine. Zagotovo pa je še veliko ljudi z velikim posluhom za sočloveka, ki niso vključeni v nobeno od organizacij. Pomagajo sosedom, krajanom ter veliko vlagajo v skupnost, kjer prebivajo.**

Občina Kanal ob Soči vzpodbuja prostovoljstvo z javnimi razpisi (sofinanciranje društev), z omogočanjem brezplačne uporabe prostorov v višini točk, doseženih na razpisu, ter brezplačno uporabo prostorov za društva s humanitarno zdravstveno dejavnostjo, z brezplačnimi objavami dogodkov prostovoljskih organizacij na spletni strani TIC-a, več FB-portalih, Twitterju, razpošiljanjem informacij po vseh kanalih, z brezplačnimi objavami dogodkov prostovoljskih organizacij v lokalnem časopisu, ki ga gospodinjstva prejmejo brezplačno, z organiziranjem in spodbujanjem brezplačnih prevozov za starejše in podporo Prostofer šoferjem, s podporo Skupini za samopomoč za neformalne oskrbovalce, z udeležbo županje na terenu, v krajevnih skupnostih, na dogodkih in v projektih.

Prisrčna zahvala vsem prostovoljcem!

Prostovoljec podari svoj čas, svojo energijo, svoje delo in znanje. In srce. Zaradi tega ga je treba še posebej ceniti.

Predstavitev občinskih projektov v Levpi in Seniškem Bregu

Erika Koncut

Občinska uprava je 5. maja organizirala javno predstavitev projektov Vodovod Levpa in Vodovod Seniški Breg. Projekta je predstavil Matjaž Bucik, predstavnik podjetja Hydrotech, d. o. o. Po županjinih besedah je v letošnjem letu v načrtu vložitev vloge za gradbeno dovoljenje, gradnja pa se bo začela v prihodnjih letih.

Občina je sicer že preteklega novembra prejela projektno dokumentacijo za obe investiciji, vendar epidemiološke razmere in priporočila niso dopuščali javne predstavitve v jesenskem času. Sicer pa so si lahko krajani dokumentacijo v tem času ogledali tako pri predsedniku Krajevne skupnosti Levpa kot pri občinski upravi. V preteklih mesecih je občinska uprava tudi začela pogovore z lastniki zemljišč, po katerih je predvidena gradnja vodovoda.

Dokumentacija za Vodovod Levpa obsega vodovod od Zavrha do Robov, Bizjakov, Sukavca, Krasa, Krajca in Levpe, kjer se naveže na obstoječi vodovod. Dokumentacija za Vodovod Seniški Breg pa obsega vodovod od Zavrha do Markičev, Senice, Škodnikov in Avšja.

Predstavitev projekta vodovodov

Raziskave onesnaženja tal v Občini Kanal ob Soči

Marjan Šinkovec, Kmetijski inštitut Slovenije

Z namenom ugotovitve stanja tal se je februarja 2022, na pobudo Občine Kanal ob Soči, v sodelovanju z lokalnim društvom EKO Anhovo ter civilno iniciativo Danes, izvedlo vzorčenje tal na petih lokacijah v krajih Deskle, Gorenje Polje, Krstenice, Kanal in Morsko. Vzorčenje tal iz vrhnjih slojev smo, z izvedbo laboratorijskih analiz, opravili na Kmetijskem inštitutu Slovenije (KIS), v sodelovanju z Nacionalnim laboratorijem za zdravje, okolje in hrano (NLZOH).

Glede na določila iz Uredbe o mejnih, opozorilnih in kritičnih imisijskih vrednostih nevarnih snovi v tleh (Ur. l. RS, št. 68/96) vsebnosti cinka, svinca in arzena na lokacijah niso presegale zakonodajnih mejnih vrednosti in zato ne predstavljajo nevarnosti za zdravje človeka ali okolje. Zakonodajne mejne imisijske vrednosti so bile presežene za baker, kadmij, krom, nikelj, kobalt, živo srebro in policiklične aromatske ogljikovodike (PAH) in pomenijo takšno obremenitev za tla, da še zagotavljajo življenjske razmere za rastline in živali in ne poslabšujejo kakovosti podtalnice ter rodovitnosti tal. Pri teh vrednostih so učinki ali vplivi na zdravje človeka ali okolje še sprejemljivi. Zakonodajna opozorilna imisijska vrednost je bila presežena le za element nikelj, kar pri določenih vrstah rabe tal (otroška igrišča ali vrtički) lahko nakazuje na verjetnost škodljivih učinkov ali vplivov na zdravje človeka ali okolje. Vsebnosti šestvalentnega kroma v tleh so bile nizke in niso presegale zakonodajne kritične imisijske vrednosti, ki je edina navedena mejna vrednost v omenjeni uredbi.

Največ elementov s presežnimi zakonodajnimi mejnimi in opozorilnimi vrednostmi smo izmerili na lokacijah Gorenje polje (kadmij, nikelj, PAH) in Morsko (baker, krom, nikelj in kobalt). Po en element je presegal zakonodajni mejni vrednosti na lokacijah Deskle (živo srebro) in Kanal (nikelj). Na lokaciji Krstenice noben element ni presegal zakonodajnih mejnih vrednosti.

Izmerjene vrednosti nekaterih elementov so presegale geokemična (naravna) ozadja, določena v tleh Slovenije, in tako nakazujejo na njihov antropogeni izvor. Industrijska dejavnost v okolici bi bila lahko vzrok za povečane vrednosti vseh presežnih elementov. Kmetijska dejavnost bi lahko vplivala na povišane vsebnosti bakra, kadmija, mangana in živega srebra. Višje koncentracije kroma, niklja in mangana v tleh pa so lahko tudi posledica geogenih procesov v tleh, kot je na primer preperevanje matične podlage (fliš).

Rezultati analiz tal so pokazali, da so preiskovane lokacije med seboj primerljive tako glede lastnosti tal, ki kažejo na dobro sposobnost vezave onesnaževal v tleh, kot tudi glede stanja tal z vidika manjšega vpliva stopnje onesnaženosti na okolje in živa bitja.

V Občini Kanal ob Soči bi bilo v prihodnje smotrno izvajati večletni monitoring na že povzorčenih lokacijah ter določiti nove, številčnejše lokacije, za spremljanje stanja tal. To bi na dolgi rok dalo konkretnejše odgovore o stanju onesnaženosti tal v občini in trendih spreminjanja.

ARTE E TRADIZIONE
MEGIC
·PIZZA·
DAL 1973
FAMA
Zahvaljujoč nizkemu odstotku kvasa, le 0,0003 %, in dolgemu zorenju testa, so pice Megic lahko prebavljive.
Narejene so z edinstveno metodo, ki preko hladnega procesa ne denaturira strukture testa.
Izbrani 100 % italijanski paradižnik, mocarela »fior di latte«, kakovostni kuhan pršut, ocvrte kocke jajčevca in pikantna salama brez paprike so le nekatere izmed skrbno izbranih sestavin.
Pice Megic so pakirane v modificirani atmosferi, ki ohranja organoleptične in hranilne lastnosti brez uporabe kemičnih konzervansov ali stabilizatorjev.
6'/8' 220°
8'/10'
Leggera anche la sera!
PRENOVLJEN MARKET
FAMA KANAL VABI

Promocijske dejavnosti v občini

Nika Testen, Turistično informacijski center Kanal, foto: arhiv TIC

OBISK ŠTUDENTOV ARHITEKTURE V KANALU

Med 9. in 13. majem 2022 je Občina Kanal ob Soči v Kanalu gostila 14 študentov arhitekture s Fakultete za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo Univerze v Mariboru ter mentorja, doc. Tomaža Ebenšpangerja in asistentko Anjo Patekar. Na povabilo občine smo želeli, da nam v tednu obiska oblikujejo idejne rešitve celostne podobe Kanala, ki bi pripomogle k dvigu kakovosti življenja v kraju tako za domačine kot obiskovalce.

Prvi dan obiska smo jim pripravili vodenje po Kanalu, s katerim so spoznavali kraj in njegove znamenitosti. V sredo dopoldne so obiskali podjetje Eternit Slovenija, d. o. o., v Anhovem. Predstavniki podjetja so jim predstavili podjetje in proizvodnjo vlaknocementnih strešnih in fasadnih izdelkov ter izdelkov za vrt in interjer. Na isti dan zvečer so se jim v Gotski hiši v velikem številu pridružili tudi občani na predavanju priznanega slovenskega kastelologa, izr. prof. dr. Igorja Sapača, o arhitekturni zgodovini Kanala.

Obisk Eternita, foto Kristina Leban Bavcon

Obisk arhitektov smo zaključili v petek, 13. maja 2022, ko so širši javnosti predstavili idejne rešitve za ureditev več pomembnejših lokacij v Kanalu (osrednji trg, vrtovi za Pionirsko ulico, Kanalski grad, dostop do plaže, obrambni stolp za Mercatorjem). Skupina arhitektov bo poleti idejne rešitve dodelala. Obiskali nas bodo ponovno septembra 2022, ko nam bodo predstavili zaključne ideje in rešitve.

SEJEM ALPE ADRIA V LJUBLJANI

V petek, 25. marca 2022, se je TIC Kanal v sklopu turizma Dolina Soče predstavljal na največjem turističnem sejmu v Sloveniji, na sejmu Alpe-Adria 2022 v Ljubljani. Na sejmu, ki je bil dobro obiskan, smo poleg promocijskega materiala občine obiskovalcem predvajali tudi promocijski film o Občini Kanal ob Soči in film o Tematski poti Deskle.

PREVOZI OSEB NA RAZNE DOGODKE
IZLETI / KONCERTI / ZABAVE ...
Romat
Tinta Martin s.p. 070 401 519
Ložice 38, 5210 Deskle

SREČANJE INFORMATORJEV Z OBMOČJA SKUPNOSTI JULIJSKIH ALP

21. marca 2022 je v Planinskem muzeju v Mojstrani potekalo srečanje informatorjev in drugih zaposlenih v informacijskih mestih TNP-ja in TIC-ih na Biosfernem območju Julijskih Alp. Na srečanju smo spoznavali proizvode Skupnosti Julijskih Alp, in sicer Juliana Trail, Juliana Bike in Juliana Ski tour. Spregovorili smo tudi o sekundarnem omrežju Julijske Alpe, trajnostni mobilnosti na območju Julijskih Alp ter o Biosfernem območju Julijskih Alp in Znaku kakovosti Triglavskega narodnega parka.

Posebej smo se osredotočili na proizvod Juliana Bike, zato smo se v začetku aprila 2022 udeležili delavnice v Kobaridu, na kateri smo spoznali Juliana Bike Network, profile kolesarjev in kaj vse kolesar potrebuje in kaj mu lahko ponudimo. 6. aprila 2022 pa smo se udeležili študijske ture in se skupaj z informatorji na območju Julijskih Alp preizkusili v kolesarski turi na relaciji Bled–Radovljica–Lesce–Gorje.

Srečanja so uporabna predvsem z vidika mreženja ponudnikov in drugih turističnih akterjev na območju, pridobivanja izkušenj za razvoj proizvodov in pridobivanja potrebnih informacij za obiskovalce naše občine.

KONFERENCA »USTVARIMO POT SKUPAJ«

Čezmejni Interreg projekt Pot miru/Walk of peace od Alp do Jadrana, del katerega je tudi Občina Kanal ob Soči, se je zaključil. 5. maja 2022 smo se udeležili konference v Trstu, na kateri so bili predstavljeni vsi rezultati omenjenega projekta (promocijski materiali, spletna stran, promocijski film, investicije po občinah). Glavni organizator dogodka je bil PromoTurismo FVG (Deželna agencija za turizem v Furlaniji - Julijski krajini), ki je dogodek organiziral v sodelovanju s Fundacijo Poti miru in vodilnim partnerjem projekta, Posoškim razvojnim centrom.

V sklopu projekta je Občina Kanal ob Soči uspešno sanirala vodni zbiralnik iz prve svetovne vojne na Kambreškem in oblikovala promocijsko zgibanko s predstavitvijo glavne dediščine prve svetovne vojne na območju občine. Zgibanka je na voljo v TIC-u Kanal.

Foto: Tatjana Šalej Faletič

Foto: Tatjana Šalej Faletič

Fundaciji Poti miru se iskreno zahvaljujemo za podporo in strokovno pomoč pri izvedbi projekta in dejavnosti naše občine.

ECO RALLY

Po lanski neuspeli izvedbi smo veseli, da je letos v Kanalu potekal start 1. ECO RALLYA SOČA VALLEY v organizaciji športnega društva RR Tmin. V soboto, 14. maja 2022, je v Kanalu na igrišču pri Osnovni šoli Kanal startalo devet električnih avtomobilov, ki so tekmovali za »*ECO RALLY POKAL SLOVENIJA 2022*«. Dirko je po pozdravnem nagovoru odprla županja Tina Gerbec, slovensko himno pa je zapel domačin Aleks Pavlin.

Eco Rally je potekal po občinah Kanal ob Soči in Tolmin, in sicer po trasi Kanal–Deskle–Anhovo–Plave–Kambreško–Ročinj–Avče–Levpa–Kalna Kanalom–Šentviška planota–Baška grapa–Zatolmin–Dolje–Gabrje–Kamno–Tolmin.

OBČINA KANAL OB SOČI PREJELA SREBRNI ZNAK SLOVENIA GREEN DESTINATION

Leta 2018 je Občina Kanal ob Soči vstopila v Zeleno shemo slovenskega turizma. S tem smo se zavezali, da bomo spodbujali trajnostno delovanje, združevali trajnostna prizadevanja ter promovirali lokalni značaj in zelene zgodbe. Zelena shema slovenskega turizma je nacionalni program in certifikacijska shema, ki pod krovno znamko SLOVENIA GREEN združuje prizadevanja za trajnostni razvoj turizma v Sloveniji, ponuja konkretna orodja za oceno in izboljšanje trajnostnega delovanja ter zeleno ravnanje tudi promovira. Nosilec sheme je Slovenska turistična organizacija, ki v sodelovanju z akreditiranim preveriteljem, Zavodom Tovarno trajnostnega turizma Goodplace, vsake tri leta izvaja presoje za pridobitev, vzdrževanje in obnovo znaka Slovenia Green Destination.

V okviru pridobivanja znaka Slovenia Green Destination je Občina Kanal ob Soči podpisala Zeleno politiko slovenskega turizma in se tako zavezala k izvajanju dejavnosti, ki spodbujajo trajnostno delovanje na vseh področjih. Leta 2018 smo prejeli bronasti znak Slovenia Green Destination. Po treh letih, v letu 2022, je bilo treba pridobljeni znak obnoviti in po ocenjevanju trajnostnega delovanja v okviru Zelene sheme slovenskega turizma smo s povprečno oceno 8,3 pridobili srebrni znak Slovenia Green Destination. Najbolje smo se odrezali v kategoriji kultura & tradicija, kjer smo dosegli najvišjo oceno (10). To kaže na dobro delo pri varovanju kulturne dediščine, ki je steber turistične ponudbe v naši destinaciji. Da imamo dobre osnove pri zagotavljanju ustreznih politik in ukrepov za varovanje in upravljanje naravnih in kulturnih virov, pa se odraža tudi v visoki oceni v kategoriji narava in pokrajina (8,8). Visoko oceno smo pridobili tudi na področju destinacijskega managementa (8,8), na katerem se je zahtevalo sprejetje Strategije razvoja in trženja turizma ter ustanovitev organizacijske oblike na področju turizma (na občini smo se odločili za ustanovitev lastnega zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Kanal).

Napredek od pridobitve bronastega znaka Slovenia Green do srebrnega je pomemben dosežek za našo destinacijo. Je pokazatelj vloženega truda in angažiranosti številnih deležnikov, hkrati pa tudi velika spodbuda in obveza za nadaljnje trajnostno delovanje. Slavnostna podelitev plaket destinacijam, nosilkam znaka Slovenia Green Destination, je potekala 25. maja

2022 na Zelenem dnevu slovenskega turizma v Krškem, na katerem je plaketo prevzela Tina Gerbec, županja občine.

Strokovna konferenca s slavnostno podelitvijo certifikatov kolektivne blagovne znamke Iz doline Soče

(projekt Ribasador)

Nika Testen, Turistično informacijski center Kanal, foto: Miljko Lesjak

V Tolminu je 31. maja 2022 potekala strokovna konferenca s slavnostno podelitvijo certifikatov kolektivne blagovne znamke Iz doline Soče. Dr. Tanja Lešnik Štuhec in dr. Janez Bogataj sta predstavila Kolektivno blagovno znamko Slovenije po modelu Izvorno slovensko, Tjaša Bizjak pa je predstavila oblikovanje kolektivne blagovne znamke Iz doline Soče. Sledila je podelitev priznanj prejemnikom certifikata. Iz občine Kanal ob Soči so za svoje izdelke prejeli certifikat Kmetija Pr'Lukčevih iz Seniškega brega za Lukčevo panceto, šalam, suho klobaso, suhe klobasice, vratovino in rolano panceto, sirarna Kanal za mleko in kislo mleko, domače kmečko maslo, sire Kanalc, mehki sir v slanici in jogurte, Ferdinand Žorž za posodje za Gotsko hišo in Alenka Gololičič za kolekcije Ta snežena Soča in Sveta Lucija in Alenkine roke – skleda s korenino iz Kanala, čebelarstvo Ivan in Darja Žnidarčič iz Ajbe za lipov med ter čebelarstvo Rozman Gerbec iz Ajbe prav tako za lipov med. Po uradnem delu je sledila predstavitev in degustacija certificiranih izdelkov iz doline Soče.

Projekt Ribasador sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo.

Več informacij o projektu najdete na www.dolina-soce.si in pri koordinatorici tjasa.bizjak@dolina-soce.si.

Čestitamo vsem ponudnikom, ki so sodelovali v projektu in prejeli certifikat za svoje izdelke.

LAS dolina soče sodelovala na državnem posvetu

Greta Černilogar, Posoški razvojni center

Konec aprila se je v soorganizaciji Državnega sveta RS, Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS ter Društva za razvoj slovenskega podeželja odvil posvet Izvajanje lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost CLLD/LEADER danes in jutri.

Predstavniki lokalnih akcijskih skupin (LAS) so imeli priložnost, da v Državnem svetu predstavijo rezultate izvajanja pristopa LEADER/CLLD v pretekli finančni perspektivi, svojo vlogo pri skladnem teritorialnem razvoju, vlogo pristopa od spodaj navzgor za izvajanje kmetijske, kohezijske in ribiške politike ter nekaj izbranih projektov, sofinanciranih iz različnih evropskih skladov. Med njimi je Dušan Jesenšek, direktor Zavoda SARA VURI, predstavil odmevni projekt sodelovanja med LAS-i z naslovom Ocenjevanje ribjih izdelkov, katerega nosilec je prav LAS Dolina Soče.

Foto: arhiv državnega sveta

POMEMBNOST PROGRAMA LEADER/CLLD ZA PODEŽELJE

Program LEADER/CLLD prevzema vlogo, kot eden izmed ključnih mehanizmov za sofinanciranje lokalnega razvoja, zato je delovanje LAS glavnega pomena. Gre za inovativen pristop, za katerega je vedno več interesa tudi med državami izven območja EU. Program LEADER/CLLD je evropsko prepoznan in pomemben program, katerega posebnost je kombinacija pretoka pobud od spodaj navzgor. Na območju EU deluje 3134 LAS, ki skupaj pokrivajo 80-odstotkov evropskega ozemlja. Njihove dejavnosti so nagovorile 30 odstotkov celotnega evropskega prebivalstva (okoli 200 milijonov ljudi), izvedli so več kot en milijon projektov. Pri tem so bile strategije lokalnega razvoja osnova za javno in zasebno financiranje investicij v višini več kot 40 milijard evrov. Prav tako ima program LEADER/CLLD na slovenskem podeželju pomembne učinke, ki so prebivalcem pogosto skriti oziroma jih ne prepoznajo dovolj dobro. Evropska kmetijska politika od 90. let čedalje bolj poudarja pomen razvoja podeželja, ki ni samo območje kmetij in obdelovanje kmetijskih površin, ampak je čedalje bolj iskan prostor za poselitev ljudi, ki iščejo kakovostno življenje. V finančni perspektivi 2014–2020 se je izvajanje programa LEADER/CLLD financiralo s sredstvi Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) in Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (ESPR) v skupni vrednosti 110 mio evrov. Pri nas je 37 LAS skupaj z 212 vključenimi občinami pokrilo 98 odstotkov ozemlja Slovenije in 72,5 odstotka prebivalstva. Čeprav je program LEADER/CLLD v primerjavi z drugimi evropskimi instrumenti v proračunskem smislu bolj obroben, je zelo pomemben za vitalnost evropskega podeželja. Ob tem je treba poudariti, da le tri države EU namenijo posamezni LAS manj sredstev iz EKSRP kot Slovenija.

POVEZOVANJE IN SODELOVANJE STA KLJUČ DO USPEHA

Eno ključnih načel pristopa LEADER/CLLD je povezovanje in sodelovanje, kar se izraža v prijavah projektov, v katerem sodelujeta vsaj dva partnerja. Več sodelovanja je opaziti med javnimi ustanovami in občinami, med javnimi ustanovami in podjetniki ter med občinami in društvi, manj pa se vključujejo podjetniki (kmetje, samostojni podjetniki, mala podjetja, zadruge in socialna podjetja). V njem imajo pomembno vlogo občine, ki so običajno prijaviteljice projektov. V zadnjem obdobju je spodbudno, da prihaja tudi do tri- in večpartitnih povezav, ki so z vidika upravljanja projektov kompleksnejše, vendar vsebinsko bogatejše. Več sodelovanja je med občino, javno ustanovo in podjetniki, med javno ustanovo, občino in društvi, pri tem pa aktivnejšo vlogo večkrat prevzamejo LAS.

POTREBE PODEŽELSKEGA OBMOČJA

Ena izmed ključnih potreb je zvišanje sredstev omenjenega programa, saj bomo le tako lahko na LAS omogočili izvedbo številnim projektnim idejam, ki čakajo na njihovo uresničitev, ter programu LEADER/CLLD v prihodnjem programskem obdobju namenili višje mesto na lestvici slovenskih razvojnih prioritet.

Delavnica za kmetijska gospodarstva »Kako do (ne)povratnih sredstev v kmetijstvu?«

Suzana Colja Resnik

Predstavniki kmetijskih gospodarstev iz Občine Kanal ob Soči so se na delavnici »Kako do (ne) povratnih sredstev?« 25. aprila 2022 v Kanalu seznanili z možnostmi pridobivanja sredstev prek kandidiranja na javnih razpisih. Delavnico je vodila Darja Zadnik, svetovalka specialistka za razvoj podeželja iz Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica.

Priprave na razpis se ne začnejo, ko je ta objavljen, temveč je treba imeti izoblikovano vizijo razvoja kmetije že veliko prej. Pri kandidiranju na razpis so pomembne tako poslovne in računovodske dejavnosti iz preteklega leta kot prihodnje načrtovane naložbe, podprte s prepričljivim poslovnim načrtom in ustreznimi prilogami. Projekti, ki so sofinancirani z evropskimi sredstvi, se ne zaključijo s pridobitvijo sredstev, temveč ima vlagatelj obveznosti še najmanj pet let po izplačilu zadnjega zahtevka. Prav s ciljem povečati poznavanje področja pridobivanja sredstev iz javnih virov in pripomoči k boljšemu razumevanju razpisov je Zavod za zeleni razvoj Soške doline konec aprila letos organiziral delavnico, namenjeno predstavnikom kmetijskih gospodarstev iz Občine Kanal ob Soči.

Udeležence je na delavnici »Kako do (ne)povratnih sredstev v kmetijstvu?« uvodoma pozdravila županja Občine Kanal ob Soči Tina Gerbec, ki je opozorila na občinski razpis za področje kmetijstva. Direktorica Zavoda za zeleni razvoj Soške doline mag. Almira Pirih pa je predstavila vlogo zavoda na področju zelene preobrazbe občine. Obe sta poudarili pomen tovrstnih izobraževanj za uspešno črpanje sredstev in s tem prispevek k razvoju kmetijskih gospodarstev v občini.

Viri sredstev za razvoj kmetijstva so Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja, Proračun Republike Slovenije, občinski proračuni in Slovenski regionalni razvojni sklad (ribniški sklad), ki pa daje povratna sredstva za predfinanciranje že odobrenih projektov. Razpise je možno spremljati prek internetnih strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS, Agencije za kmetijske trge in razvoj podeželja, kmetijskih zavodov ter drugih institucij, združenj, družbenih omrežij kot tudi prek spletne strani Občine Kanal ob Soči, ki namenja sredstva iz občinskega proračuna lokalnemu kmetijstvu. Razpise, primerne za kmetijska gospodarstva na območju občine, objavlja na svoji spletni strani tudi Zavod za zeleni razvoj Soške doline, ki bo v sodelovanju s Kmetijsko gozdarskim zavodom iz Nove Gorice organiziral ustrezne delavnice tudi v prihodnje in nanje povabil zainteresirane kandidate.

JAVNI SKLAD
MALEGA GOSPODARSTVA GORIŠKE

RAZPISI BREZOBRESTNIH POSOJIL

GOSPODARSTVO
Posojila od 4.000 do 100.000 EUR za:
- za obratna sredstva,
- za investicije.

KMETIJSTVO
Posojila od 2.000 do 60.000 EUR za:
- za investicije v osnovno dejavnost,
- za investicije v dopolnilne dejavnosti.

KLJUČNE PREDNOSTI NAŠIH POSOJIL
- Brez obresti = obrestna mera 0 %.
- Ni stroškov odobritve posojila.
- Ni stroškov vodenja posojila.
- Možnost predčasne vrnitve posojila brez dodatnih stroškov.
- Z odplačevanjem lahko začnete takoj ali pa se odločite za 1-letni moratorij.
- Obroki posojila 4-krat letno, kar vam omogoča optimizacijo denarnega toka.

ZADNJI PRIJAVNI ROK: 2. 9. 2022

VEČ INFORMACIJ:
05 33 50 173 in 05 33 50 361
www.jsmg-goriska.com

Srečanja podjetja Salonit in občanov po krajevnih skupnostih

Erik Panjtar

Marca in aprila je podjetje Salonit Anhovo izvedlo 13 srečanj po različnih krajevnih skupnostih, na katerih so predstavili svoje razvojne načrte. Pomemben namen teh srečanj je bila tudi vzpostavitev dialoga z zainteresiranimi občani, ki so imeli priložnost, da odgovorne iz podjetja neposredno vprašajo vse, kar jih najbolj žuli.

V Salonitu pravijo, da je bil namen dogodkov transparentna komunikacija priprav na začetek postopkov za pridobivanje potrebnih dovoljenj za izvedbo posodobitev v okviru prve faze zelenega prehoda cementarne. Želeli so, da krajani za načrte izvejo med prvimi, in to od najvišjih predstavnikov podjetja osebno, ter da imajo pri tem možnost zastaviti kakršna koli vprašanja. Ker je bilo na posameznih srečanjih prisotnih le po nekaj deset ljudi, so imeli občani odlično priložnost, da vzpostavijo bolj oseben stik in odgovorne neposredno vprašajo tudi najbolj pereča vprašanja. Marsikdo je zastavil vprašanje ali poudaril kak pomislek, predstavniki podjetja pa so se potrudili s strokovnimi obrazložitvami. Številne odgovore in pojasnila so prisotnim dajali tudi na druženju po zaključku uradnega dela.

Srečanje v Gotski hiši v Kanalu 30. marca 2022. Foto: Tanja Šuligoj

Hala surovin, zgrajena leta 2005, ki je pomembno prispevala k zmanjšanju prašenja v okolje. Foto: arhiv Salonita Anhovo

Sicer pa so v formalnem delu srečanja predstavniki podjetja v uvodu prikazali tehnološke posodobitve v zadnjih 25 letih. V tem času je namreč podjetje veliko vlagalo v razvoj in vpeljevalo najsodobnejše tehnologije v proizvodnjo. Kot sami radi poudarijo, se zaradi intenzivnih vlaganj tako v tehnologijo kot v znanje zaposlenih danes uvrščajo med podjetja s tehnološko najsodobnejšimi in energetsko najučinkovitejšimi linijami za proizvodnjo cementa v Evropi.

Krajanom so na srečanjih podrobneje predstavili nekaj nedavno zaključenih projektov za zmanjševanje vplivov na okolje. Med najpomembnejšimi so betonska cesta, pralnica za tovornjake v kamnolomu Anhovo, ki je omogočila zmanjšanje prašenja, in nova protihrupna fasada na mlilnici surovin, omeniti pa velja še sanacijo kamnoloma z zasaditvijo dreves na zgornjih etažah. Pot zelenega prehoda predstavlja tudi sončna elektrarna na predhomogenizacijski hali v velikosti kar 1,5-kratnika nogometnega igrišča, ki jim bo pomagala pri uresničevanju cilja, da postopoma v prihodnjih letih za proizvodni proces pridobijo 40 odstotkov električne energije iz lastnih obnovljivih virov.

Osrednji del srečanj je predstavljala predstavitev vizije, da bo imel Salonit do leta 2035 ogljično nevtralno proizvodnjo cementa z minimalnimi vplivi na okolje. Za uresničitev

V Salonitu Anhovo poudarjajo, da ne želijo biti samo opazovalec razvoja na področju razogljičenja industrijskih procesov, ampak pri razvoju tudi dejavno sodelovati in se vključevati v mednarodna partnerstva. Eden od primerov dejavnega vključevanja je sodelovanje pri pobudi za vzpostavitev mednarodnega vodikovega ekosistema v regiji Severnega Jadrana, katerega temeljni kamen predstavlja prav vodikova polnilnica v Salonitu Anhovo.

Srečanje v kulturnem domu Lig 7. aprila 2022.
Foto: Tanja Šuligoj

Nova sončna elektrarna na predhomogenizacijski hali.
Foto: Miran Kambič

vizije najprej načrtujejo tehnološke rešitve, ki bodo vodile do 15-% znižanja ogljičnega odtisa in drugih emisij. Gre za veliko preobrazbo podjetja, ki bo prinesla številne izboljšave: postavitev sončnih elektrarn, investicije v inovativne tehnologije za znižanje vplivov na kakovost zraka, spodbujanje reciklaže gradbenih materialov v sklopu krožnega gospodarstva, nadomeščanje klasičnih fosilnih goriv z alternativnimi viri in nadaljnje izboljševanje energetske učinkovitosti samega proizvodnega procesa, tudi z uporabo odpadne toplote za proizvodnjo električne energije. Načrtovane posodobitve bodo podjetju omogočile razogljičiti proizvodnjo cementa, kar je dolgoročni cilj podjetja. S tem bodo prispevali k blaženju podnebnih sprememb. Hkrati nameravajo povečati proizvodne kapacitete, a ob hkratnem zmanjšanju vseh vplivov na okolje, saj bodo z inovativnimi tehnologijami nove generacije lahko vse emisije znižali v absolutnem smislu. Ne nazadnje pa bodo še skladno z evropskim zelenim dogovorom bolj izkoriščali zelene vire energije in postopoma opuščali uporabo fosilnih goriv. Med prihodnjimi načrti se omenjata tudi uporaba delovnih vozil na vodik in večja stopnja uporabe železniškega transporta.

Skupina Salonit je največje podjetje v Občini Kanal ob Soči in s tem pomemben delodajalec. Z roko v roki z opisanimi investicijami želijo svojim 360 sodelavkam in sodelavcem, med katerimi jih dve tretjini prihajata iz lokalnega okolja, omogočiti strokovni razvoj in tudi ustvarjati nova kakovostna delovna mesta. S programi štipendiranja, vajeništva ter predstavitvami različnih poklicev spodbujajo tudi izobraževanje mladih v občini. Salonit tesno sodeluje z lokalno skupnostjo, podpira pa tudi regionalne in nacionalne nevladne organizacije s področja kulture, zdravja, okolja in športa. V zadnjih nekaj letih je podprl vsaj 80 različnih nevladnih organizacij iz cele Slovenije. V naši občini podjetje z donacijami ali sponzorstvi podpira več kot 70 % obstoječih lokalnih organizacij.

Salonit je bil in bo zaradi svoje velikosti in vplivov v lokalnem okolju vedno v središču pozornosti tako podpornikov kot nasprotnikov. Kljub kontroverzni zgodovini pa lahko zatrdimo, da je Salonit dandanes zgledno moderno podjetje, ki svoja poslovna in okoljska prizadevanja usmerja v pravo smer. Svojo odgovornost do okolja izkazuje s skrbno rabo virov, usmerjenostjo v krožno gospodarstvo in udejanjanjem trajnostnega razvoja.

Plastik SI – recept za uspeh je vztrajnost

Peter Peternel, foto: Milan Djurica

Dolga tradicija podjetja Plastik SI, d. o. o., se je začela leta 1959, ko je bilo v Kanalu ob Soči ustanovljeno podjetje za proizvodnjo plastične transportne embalaže. Leta 2006 smo odprli vrata novega hčerinskega podjetja PLASTIK INS v Inđiji v Srbiji, leta 2012 pa smo pridružili poslovno enoto Tehnochem iz Ribnice, ki se ukvarja s proizvodnjo kozmetičnih izdelkov, čistil in razkužil ter storitvami polnjenja in mešanja.

Danes je Plastik SI, d. o. o., vodilni izdelovalec plastične embalaže za industrijske izdelke v Sloveniji. S svojo strojno opremo lahko izdelamo pihane izdelke do volumna 150 l in brizgane izdelke do volumna 45 l. Z izdelki iz reciklirane plastike smo se postavili ob bok tudi večjim evropskim podjetjem za izdelavo plastične embalaže ter tako pripomogli k čistejšemu okolju in stopili na pot omogočanja trajnostnega krožnega gospodarstva. Čeprav je največji del naših proizvodov namenjen industrijski rabi, pa nas lahko najdete tudi v večini gospodinjstev – pa naj bodo to naši zaboji in košare za sadje in zelenjavo ali vsepovsod uporabna ročka za rezervno gorivo.

V letu 2020, ko se je svet spopadel s takrat še nepoznanim covidom-19, je naša razvojna ekipa v PE Tehnochem staknila glave ter razvila in certificirala novo linijo razkužil pod blagovno znamko DR. HOUSE. Razkužila, ki smo jih v našem podjetju namešali in napolnili ter za katera smo v Kanalu izdelali primerno embalažo, so bila naš največji dosežek v letu 2020.

Prav zaradi možnosti izdelave embalaže in polnjenja samih proizvodov je naša učinkovitost pri zadovoljevanju povpraševanj s trga hitra in zanesljiva. Zato bomo v prihodnosti še naprej vlagali v razvoj lastnih izdelkov in strojni park. Razvijamo izdelke, ki so varni, uporabni, privlačni in okolju prijazni. Kupcem nudimo celovite rešitve, usmerjene v krožni snovni tok racionalne uporabnosti in okolijske odgovornosti. V lanskem letu smo dobili tudi potrditev teh prizadevanj v obliki certifikata IFS HPC standarda, ki ga je pridobila PE Tehnochem iz Jurjevice. S pridobitvijo certifikata smo prejeli potrditev, da so naši izdelki varni za potrošnike ter da se lahko primerjajo z vodilnimi svetovnimi blagovnimi znamkami za osebno nego in gospodinjstvo.

Salonit Anhovo do brona v mladinskem državnem prvenstvu

Miloš Grilanc, foto: arhiv OK Salonit Anhovo - Kanal

V soboto, 7., in v nedeljo, 8. maja, je v ŠD Kanal v organizaciji OK Salonit Anhovo - Kanal potekal zaključni turnir najboljših osmih ekip v mladinskem državnem prvenstvu Slovenije. V soboto, 7. maja, so varovanci trenerja Roka Knafelca prepričljivo premagali ekipo Fužinar SijMetalRavne. V nedeljskem polfinalu so v napeti tekmi žal morali priznati premoč kasnejšim državnim prvakom ekipi Merkur Maribor. Na tekmi za tretje mesto so mladi Kanalci zbrali dovolj moči in premagali ekipo Črnuče ACH z rezultatom 2 : 0 in tako osvojili končno tretje mesto v mladinskem DP.

Prva tekma 1/4 finala: Salonit Anhovo : Fužinar SijMetalRavne 2 : 0 (25:23, 25:18)

V prvem dvoboju tretje- in šestouvrščene ekipe so gledalci v ŠD Kanal spremljali kakovostno odbojkarsko predstavo. V začetku prvega niza so gostje iz Raven povedli 3 : 5. Z uspešnim protinapadom Mugerlija je Kanalcem uspelo izenačenje na 6 : 6. Po zaslugi blokov gostujočega blokerja Finka so Korošci spet pobegnili na 8 : 11. Domači sprejemalec Filiputti je bil najbolj zaslužen za ponovno izenačenje na 13. točki. Pred končnico sta bili ekipi izenačeni na 19. točki. V končnici prvega niza so domači z asom Stojanovića povedli 23 : 20. Po uspešnem napadu domačega sprejemalca Mugerlija so Kanalci v prvem nizu povedli 25 : 23.

V drugem nizu so Kanalci povedli 6 : 3, vendar so gostje takoj izenačili rezultat na 9 : 9. Z asom Lebana so domači ponovno povedli 13 : 11. Po napaki Navodnika v napadu in vodstvu domačih 16 : 13 je gostujoči trener Jež poizkušal še z drugim polminutnim odmorom. Jeklin je z uspešnim napadom poskrbel za vodstvo Kanalcev 19 : 15. Prednost domačih je bila dovolj velika za mirno končnico in uvrstitev med najboljše štiri ekipe v mladinskem DP.

Prva tekma 1/2 finala: Salonit Anhovo : Merkur Maribor 0 : 2 (23:25, 23:25)

Prva polfinalna tekma mladinskega zaključnega turnirja se je začela z zelo izenačeno igro na obeh straneh mreže. Z blokom Mugerlija so domači fantje povedli 4 : 3. Po asu Bračka so gostje izenačili rezultat na 5 : 5. Po uspešnem napadu Filiputtija je bil rezultat ponovno izenačen na 10. točki. Sledila je serija uspešnih napadov Jeklina in nato vodstvo Kanalcev 14 : 12. Bračko je bil z uspešnimi začetnimi udarci najzaslužnejši za ponovno vodstvo Mariborčanov, 14 : 16. Kanalcem je uspelo izenačenje na 19 : 19, ko je gostujoči trener Terzer prvič na tekmi poizkušal s polminutnim odmorom. Pred končnico prvega niza sta bili ekipi ponovno izenačeni na 22 : 22. Mariborski podajalec Najdič je z blokom gostom priboril prvo zaključno žogo, ki so jo kasneje Kanalci izničili. Po uspešnem napadu Bračka so gostje povedli 0 : 1 v nizih. Ekipi sta bili povsem izenačeni tudi v začetku drugega niza. Po uspešnem protinapadu Filiputtija so Kanalci povedli 10 : 8. Kržič je bil v nadaljevanju nezaustavljiv ob mreži in najzaslužnejši za ponovno izenačenje na 12 : 12. Sprejemalec Iršič je popeljal mariborsko ekipo do vodstva 16 : 19. V končnici drugega niza so se Kanalci nevarno približali Štajercem na 23 : 24. Točko kasneje je mariborski bloker Kržič z uspešnim napadom določil prvega finalista mladinskega DP.

Foto: Arhiv OK Salonit Anhovo - Kanal

Tekma za tretje mesto: Salonit Anhovo : Črnuče ACH 2 : 0 (25:18, 25:15)

Kanalci so odlično začeli tekmo za bron in v prvem nizu povedli 6 : 2. Sledila je menjava podajalca pri ekipi iz Črnuč. Gostje so se z dobrim izvajanjem začetnih udarcev približali na 11 : 8. Po uspešnem bloku Mugerlija so Kanalci prišli do vodstva 17 : 12, ko se je prvič na tekmi s polminutnim odmorom odzval gostujoči trener Ferme. Z asom Benjaminom Mugerlijem so Kanalci še povišali vodstvo na 20 : 13. Prednost domačih odbojkarjev je bila

dovolj visoka za mirno končnico in zmago v prvem nizu. Domači odbojkarji so lepo odbojkarsko predstavo nadaljevali tudi v začetku drugega niza in povedli 7 : 3. Po uspešnem napadu domačega sprejemalca Jeklina so Kanalci povedli 10 : 5. Gostujoči trener Ferme je pri rezultatu 12 : 7 poizkušal s polminutnim odmorom prekiniti nalet Primorcev. Po dveh zaporednih točkah Rimaniča so se Ljubljančani približali na 15 : 11. Domači podajalec Stojanović je z uspešnim blokom poskrbel za novo vodstvo 18 : 12. Mladi kanalski odbojkarji v končnici niza niso dovolili presenečenja in zasluženo osvojili tretje mesto v mladinskem državnem prvenstvu.

Bronasto medaljo v mladinskem DP v sezoni 2021/22 so osvojili: Jaka Leban, Benjamin Mugerli, Kristjan Lipičar, Aleksandar Stojanović, Matija Filiputti, Primož Jeklin, Grega Okroglič, Rok Leban, Dejan Mugerli. Trener: Rok Knafelc, pomočnik trenerja: Rade Dačović.

Naj libero: Grega Okroglič (Salonit Anhovo)
Naj podajalec: Nejc Najdič (Merkur Maribor)
Naj bloker: Janž Kržič (Merkur Maribor)
Naj koristnejši igralec: Rok Bračko (Merkur Maribor)

Britof – majhna, a omembe vredna vasica

Klelija Dolenc

Pogled na Britof od daleč

Britof z druge strani

O Britofu sem se pogovarjala z nekdanjim sodelavcem Vladimirjem Žnidarčičem, ki tam živi, skrbi za svoje imetje, se ukvarja s čebelarstvom, uživa v naravi in mu je še kako mar za naše ljudi na oni strani meje.

Mala odročna vasica Britof leži na robu kanalske občine, na prisojni strani Kanalskega Kolovrata, na nadmorski višini 267 metrov. Večina hiš stoji stisnjenih na griču, druge pa so razpršene v bližini, na levem bregu reke Idrije, ki meji na Italijo. Zaradi lege se tu pozna vpliv toplega zraka iz Furlanske nižine, ki ugodno vpliva na kmetijstvo.

Leta 1890 je tu živelo približno 30 prebivalcev, in toliko jih je bilo tudi po drugi svetovni vojni, kljub temu da se jih je v času med obema vojnama kar precej izselilo. Ljudje so odhajali v svet s trebuhom za kruhom. Leta 2008 naj bi jih bilo le 14 in število se je še kar naprej manjšalo. Danes živi v Britofu le sedem ljudi.

Prebivalci so se ukvarjali predvsem s poljedelstvom, sadjarstvom in živinorejo. Toda prodaja kmetijskih pridelkov, sadja, živine, lesa je bila takrat močno otežena zaradi neustreznih cestnih povezav. Zagotovo se je kak iznajdljivi pogumnež okoristil s kontrabantarstvom – tihotapstvom –, ki pa je bilo prepovedano. Nekateri izmed njih pa so si kruh služili tudi s krošnjarjenjem (po domače guziranjem), o čemer podrobno opisuje Gapčeva Helena Vuk v svoji knjigi »Markiči in Markčarji«. Tudi čebelarstvo ima v Britofu že dolgo tradicijo.

V središču vasice stoji podružnična cerkev svetega Kancijana, ki je bila zgrajena v slogu pozne gotike leta 1505. Njena notranjost je bogato opremljena. Na podlagi temeljitih preiskav in proučevanja so na Zavodu za spomeniško varstvo v Ljubljani ocenili, da je rezljani krilni oltar iz britofske cerkve eden izmed najdragocenejših primerkov naše dediščine iz obdobja gotike. Originalni oltar se, zaradi boljše zaščite pred vlago, lesnimi škodljivci in drugimi škodljivimi vplivi, začasno hrani v Narodni galeriji v Ljubljani, medtem ko je kopija, izdelana leta 2005, nameščena v britofski cerkvi sv. Kancijana.

Otroci so se najprej šolali v Ligu, kjer je veliko let poučeval ustanovitelj te šole, duhovnik Anton Ukmar. Šele leta 1911 so zgradili šolo v Šeberjaku, ki je delovala do začetka prve svetovne vojne. Prva leta po vojni je bil pouk v slovenskem jeziku, šolsko leto 1925/1926 je potekalo dvojezično, leta 1927 pa so italijanske oblasti ukinile slovenski jezik, uvedli so italijanščino in začelo se je potujčevanje. Naše učitelje so izgnali, pripeljali so svoje z juga Italije, ki niso znali nobene slovenske besede. In to načrtovano potujčevanje je trajalo vse do septembra 1943, ko je Italija kapitulirala. Kasneje, še v vojnem času, so začeli ustanavljati slovenske šole. O pravi partizanski šoli v Šeberjaku, ki pa je na žalost delovala le do priključitve Primorske k Jugoslaviji, se je v svoji knjigi »Modrina nad Maricelom« razpisal Frane Goljevšček. Po zaprtju šole v Šeberjaku so otroci spet hodili v šolo v Lig, vse do začetka 90. let, ko so jo ukinili. Od takrat dalje se morajo otroci tako nižjih kot višjih razredov voziti v osnovno šolo v Kanal (vsi ti podatki o šolanju so vzeti iz Helenine knjige »Markiči in Markčarji«).

Predvsem je bilo nekoč v vasici več življenja, več druženja in veselja. Ljudje so se zbirali ob nedeljah in cerkvenih praznikih, kurjenju kresov, pa tudi ob večjih vaških opravilih. Peli so, igrali razne igre in plesali. Vsega tega seveda ni bilo v času fašizma, ko so bili slovenska beseda, petje in druženja prepovedani.

Po končani vojni se je v to zakotno vasico Britof počasi začelo vračati življenje. A tudi

Oltar v britofski cerkvi (iz knjige Nepovabljeni, Zoran in Franc Jerončič)

Cerkev Sv. Kancijana (iz knjige Nepovabljeni, Zoran in Franc Jerončič)

takrat ni šlo vse gladko. Jugoslavija in Italija sta bili diplomatski boj za nove meje. Obmejna karavla in graničarji v njej so sicer varovali to ozemlje, a življenje ljudi ob mejah je bilo vedno trpkejše od tistih v notranjosti države.

Ljudje so v teh krajih preveč prepuščeni sami sebi, kot bi državo ne brigalo zanje. A ne čutijo se zapuščene le ti naši ljudje na tej strani Idrije! Tudi čez mejno reko Idarje živijo Slovenci, zamejski Slovenci. Tudi nanje je država pozabila. Spet bi bilo treba obuditi čezmejno sodelovanje in pritegniti ljudi sosednje Benečije, da bi ti čutili, da smo z njimi, da jih nismo zapustili.

Italijanski vojaki v Britofu (osebni arhiv prof. Guida Allineya – iz knjige Nepovabljeni, Zoran in Franc Jerončič)

Claudia Salamant, zamejska Slovenka, ki živi na desnem bregu Idrije, je v svoji knjigi »DE B´ MOGLE BESIEDE« napisala pesem o svoji reki.

Idarja

V toji srebarni uodi
se zagledan z očmi majhanega otroka.
Zlate perja pod soncan blešče.
Mahan zeleni mah
kamančke pokriva.
Sanjan armene dneve,
zelene travnike,
biele, duge, ravne poti.
Oblači se.
Tišina, mraz.
Temna uoda sada teče pod mojimi očmi.
»Dost trudnih nogi si zmočila Ti?«

100. jubilej Zofije Berlot

Klelija Dolenc

Zofija v mladosti

Zofija se je rodila 6. maja 1922 kot prvi otrok, staršema Jožetu in Mariji Balog, roj. Lipovšek, v Idriji pri Bači. Kasneje je dobila še dve sestri in pet bratov. Imeli so veliko kmetijo in treba je bilo trdo delati, da so nasitili vseh deset lačnih ust. Še ji je ostalo v spominu, kako je mama na veliko mizo v izbi dala skledo s krompirjem ali fižolom in razporedila okrog nje deset žlic. Vsi so jedli iz ene sklede. Takrat je bilo pač tako. Zofija je obiskovala italijansko šolo in bila je zelo pridna učenka. Po končani šoli je k njenemu očetu prišel predstavnik šole, češ naj Zofijo vpišejo na pedagoško šolo v Tolminu. A njen oče se s predlogom ni strinjal, rekoč, da mora paziti mlajši sestrici in bratce ter pomagati na domu. Leta 1938 se je družina preselila v Kanal (Bajer). Prav živo se Zofija spominja svoje prve selitve: pripeljali so se s kmečkim vozom in vprego dveh močnih volov. Njena prva služba je bila v cementarni Salonit Anhovo. Pa ne za dolgo. Ena izmed vzgojiteljic jo je namreč prepričala, naj pride za kuharico v otroški vrtec (v Hvalovi hiši), kjer je bilo kar 60 otrok, za katere sta skrbeli dve vzgojiteljici. Ni je bilo težko prepričati, saj je bila željna naučiti se čim bolje kuhati in peči. Po kapitulaciji Italije, ko vrtca ni bilo več in je vojna še vedno trajala, jo je gospa Križničeva povabila v hotel, kjer naj bi delala kot kuharica. Njeno veliko veselje kuhati je botrovalo, da se je odločila in sprejela ponudbo. Toda le za kratek čas. Ker je bila mlada in fletna, so jo že čez dober mesec premestili za točilni pult. Cele dneve je delala, pa ne le v hotelu, temveč tudi na terenu. Pri odboru OF je bila zadolžena za zbiranje sanitetnega materiala in zdravil. In prav gospa Križničeva ji je bila takrat v veliko pomoč, tako pri zbiranju sanitete kot tudi pri zbiranju zdravil. Z Vero Bevčičevo sta nabrani material odnesli na Kanalski Vrh, od tam pa je v dolino priromalo, skrito v robu krila, kakšno sporočilo o nadaljnji potrebi.

V hotelu, kjer je delala, je spoznala svojega bodočega moža, Naceta Berlotovega (Nac Škodnikov) iz vasi Morsko. In čeprav je bil precej starejši od nje, je ocenila, da je pravi, saj je bil voljan delati in ni zapravljal. Maja 1952 sta se poročila in Zofi je svojemu Nacu povila dve hčerki, Marto in Borislavo. Dobili so drugo stanovanje, dekleti sta zrasli, Zofija pa je zamenjala še par služb. Raznašala je pošto, nazadnje pa prodajala zelenjavo, kjer jo je kasneje zamenjala hči Marta. Borislava pa se je, po končani pedagoški šoli, zaposlila kot učiteljica. Hčeri sta se poročili, izgubo Zofijinega moža pa sta omilila dva vnuka. Starejši Jernej se ukvarja s fotografijo in slikarstvom, mlajši Ivan pa je z vsem srcem predan glasbi. Največje veselje pa sta v Zofijino življenje prinesli pravnukinji.

Marsikaj je v življenju Zofija prestala, a bilo je tudi veliko lepih in srečnih trenutkov. Razdajala se je družini, bila pa je vpeta tudi v delo lokalne skupnosti. Društva, v katerih je bila aktivna, so se ji za njeno požrtvovalno delo zahvalila s priznanji, prejela pa je tudi odlikovanje za delo v odboru OF.

Zofijina družina: oče, mama skupaj z otroki (1938)

Zofija, mož Nace ter hčerki Marta in Borislava (okrog leta 1968)

Tistega dne, ko je praznovala svoj stoti jubilej in je bila krog nje zbrana vsa njena družina, so jo, poleg žlahtnikov, sosedov, znancev, članov Karitasa, obiskali in ji čestitali tudi županja Kanala ob Soči Tina Gerbec, predsednik Krajevne skupnosti Risto Djurič in predstavnice Društva upokojencev Kanal. Vsi skupaj smo ji zaželeli še dosti zdravih, srečnih let.

Tina Gerbec, županja občine Kanal ob Soči in predsednik KS Risto Djurič sta slavljenki Zofiji izročila šopek in torto.

Zofija se je iz srca zahvalila za obisk ter čestitke.

Zofija v rožah in svojem domačem Kanalu, foto: Jernej Skrt

Likovna razstava Alenke Čargo v Domu Valentina Staniča v Ročinju

Nevenka Malnič, foto: Lea Malnič

Alenka Čargo

Rodimo se z različnimi talenti, nekateri v nas ždijo in zorijo mnogo let, preden se pokažejo. Prav stresne situacije so večkrat povod, da nemir, ki se nabira v nas, sproži ustvarjalni tok. Morda je bila stiska ob izbruhu korone tista, ki je v Alenki ponovno sprožila željo po risanju. Že v preteklosti je večkrat uspešno sodelovala na različnih natečajih s svojimi stvaritvami. Čeprav so se v času korone poti skrčile samo na domače okolje, je Alenka dobro izkoristila možnost spletnega nakupa. Nabavila je risarske pripomočke in odprle so se poti v čudovit svet barv, ki so razsvetlile temne sence utesnjenosti. Tako so se rodile Alenkine slike, ki so v začetku imele za podlago podobe iz pobarvank, ki jim je dahnila svoj navdih.

Alenka je že vrsto let vključena v Varstveno delovni center v Tolminu, kjer se ob skrbnem vodstvu strokovnih delavcev razvija v pokončno osebnost. Tam najde zatočišče in pomoč, ko je to potrebno.

Njen mentor, likovni pedagog gospod Damjan Cvek, je bil nad njenim ustvarjanjem navdušen. Spodbujal je njeno delo in ji svetoval, naj riše podobe, ki nastajajo v njeni notranjosti. Nastala je obsežna zbirka slik, ki navdušuje z neverjetno paleto toplih barv, polnih sonca in veselja. Do ideje o njihovi razstavi je bil samo še korak.

Odprtje Alenkine razstave se je zgodilo v petek 13. maja v prostorih Doma Valentina Staniča v Ročinju. Prireditev, ki jo je organiziral Varstveno delovni center Tolmin ob podpori Krajevne skupnosti Ročinj - Doblar, je bila resnično nepozabna in res nekaj posebnega, saj se je vsakega obiskovalca dotaknila na poseben način. Mag. Janja Barić je najprej predstavila Varstveno delovni center, kjer se trudijo, da njihovi uporabniki, vsak po svojih zmožnostih, živijo polno življenje. Direktorica VDC-ja gospa dr. Sandra Berginc Medveš je z obilico pohvalnih besed predstavila Alenko. Gospod Damjan Cvek, ki je izbral slike in postavil razstavo, je predstavil Alenkino ustvarjanje. Vodja VDC-ja gospa Vesna Lapanja in gospod Damjan Cvek sta z Andrejko Ipavec in Tino Kogoj poskrbela, da je lepa domača pesem pobožala naša srca. Ko smo vstopili v razstavni prostor smo presenečeni obstali, saj se je pred nami predstavila Alenka v luči, ki je do sedaj nismo poznali. Prelepe slike in kolaži, ki izžarevajo veselje in toplino, so navdušili obiskovalce, da so iskrene čestitke deževale z vseh strani. Obisk je bil presenetljivo dober in tudi v kasnejših dneh so si razstavo ogledali številni obiskovalci. Želimo si le, da bi nas Alenka še velikokrat razveselila na podoben način.

Iskrena hvala Alenki in vsem delavcem Varstveno delovnega centra Tolmin. Dogodek se je trajno zapisal v naš spomin.

Zdenko Čargo – igralec namiznega tenisa

Klelija Dolenc

Bil je lep, topel majski dan, ko sem poklicala Zdenka Čarga, nekdanjega sodelavca v družbi Tesal, in ga povabila v Rafaello na kavo, da bi z njim opravila intervju o njegovem igranju namiznega tenisa. A ker je bila sreda, je bil Rafaello, na žalost, zaprt, zato sva stopila do kampa Korada, k Pirihu, in si privoščila mrzlo pijačo. Ker se poznava že od prej, je takoj stekel pogovor v sproščenem vzdušju. Najprej mi je zaupal nekaj o sebi in svojih naivnih zamenjavah služb.

Zdenko Čargo, ki se je rodil 16. marca 1952, živi v Ročinju. Po poklicu je zidar. Preden se je ustalil, je zamenjal kar nekaj služb. Najprej se je zaposlil pri podjetju Remont Kanal. Vendar mu je notranji glas govoril, naj poizkusi kaj drugega. Prijavil se je k Splošni plovbi Piran, in tako se je nekaj let preizkušal na morju kot mornar. Pa so mu nevihte, razburkano morje, visoki valovi, skorajšnja potopitev ladje zbistrili glavo in si je spet želel imeti službo na kopnem. Dobil jo je pri podjetju SOGP Solkan, kjer so predvsem skrbeli za vzdrževanje stanovanj. Kasneje se je zaposlil v cementarni Salonit Anhovo, in sicer kot zidar v zidarski delavnici. Pa tudi v tovarni cementa je zamenjal nekaj delovnih mest. Bil je čuvaj, delal je na 8. stroju plošč, kasneje še v proizvodnji cevi Tesal. Med tem časom se je tudi poročil. V zakonu sta se jima rodili dve hčerki.

Zdenko Čargo s svojim pokalom, foto: Bruno Bizjak

»Koliko časa že igrate namizni tenis in kdo vas je navdušil?« je bilo moje prvo vprašanje.

»Več kot 15 let. Ko je Miran Ipavec, nekdanji župan Občine Kanal ob Soči, uvedel športne igre med krajevnimi skupnostmi (KS), so me pritegnili k igranju namiznega tenisa. Sodelovalo je osem KS, favoriti so bili Kanalci. Nikdar ne bom pozabil. Namizni tenis smo igrali v Ročinju v stari šoli, bila je samo ena miza. Ročinjci smo izgubili igro z Avčani. Pozneje je bil Karel Bajt iz Avč pobudnik, da se pridružim vadbi igralcev namiznega tenisa pri kotalkališču v Novi Gorici. Tam so imeli postavljenih za vadbo in igro kar šest miz. Bil sem samouk, uličar, kot pravijo. Na začetku sem predvsem opazoval igro izkušenih igralcev.

Tekmovanje v Italiji – Udine, 2016

Niso me takoj spustili zraven. Tam sem spoznal tudi izkušenega veterana igranja namiznega tenisa Jožeta Bratuža. Starosta Boris Kosovel, ki je, po mojem, imel največ izkušenj, me je vzpodbudil, naj počasi, načrtno, racionalno pristopim k samemu igranju.«

Vipava, 2018 – Zdenko s svojo nasprotnico, slovensko zamejko Sonjo Milič iz Zgonika, dvakratno absolutno prvakinjo Italije

»Kje vse igrate? Ste mogoče včlanjeni v kakšno športno društvo?«

»Vztrajal sem kar nekaj let, počasi sem napredoval in končno uspel. Najprej sem bil rekreativec. Prvo leto, ko sem pristopil k igri lige, je v ligi za rekreativce sodelovalo sedem klubov: Ajdovščina, Gorjansko, dva kluba iz Nove Gorice, Postojna, Ročinj (moj klub), Sežana in Šempas. Naslednje leto se je število klubov v ligi povečalo, Ročinj je izpadel, sam pa sem se kasneje priključil klubu Nova Gorica 1. V igri dvojic, s soigralcem iz Italije, kjer so bili najini nasprotniki sami dobri igralci, sva zmagala kar na sedmih turnirjih. Toda Primorska liga rekreativcev se vsako leto še kar povečuje. Sodelujejo tudi klubi iz Italije. Spomladi in jeseni igrajo klubi vsak z vsakim. Tekme se odigravajo ob torkih, sredah, četrtkih in petkih, kakor pač domačin zahteva. Poleg lige pa se odvijajo tudi turnirji, kjer se igra

Zagorje ob Savi, 2019 – Zdenko v družbi najboljših, na 1. mestu Jože Žeks, nekdanji član jugoslovanske reprezentance

posamezno. Samo v Italiji je bilo prejšnja leta več kot 20 turnirjev na leto. Zadnji dve leti pa je bilo zaradi covida ustavljeno vse.« Zdenko je še dodal, da je več kot petkrat nastopil v Opatiji, pa tudi v Velikovcu, za Železno kapljo, na Avstrijskem.

Trbovlje – V sredini Edi Vecko, evropski prvak v dvojicah, na njegovi desni atletik Bogdan Kragelj, na levi Zdenko

Po intervjuju, foto: Klelija Dolenc

»Vaši največji dosežki in kateri izmed njih vam pomeni največ.«

»Pod okriljem slovenske namizno-tehniške zveze je vsako leto organizirana računalniško vodena jakostna lestvica sedmih turnirjev, na katerih se zbirajo točke in na koncu seštejejo. Po koncu jakostne lestvice, ki traja od oktobra pa do aprila, je vsako leto organizirano državno prvenstvo, s katerim se tudi uradno zaključi sezona. Vsako leto je državno prvenstvo v drugem kraju. Letos je bilo v Ljubljani. Ni šlo najbolje. Zalomilo se je na državnem prvenstvu. V močni posamezni konkurenci sem osvojil bronasto medaljo. Imam že dve bronasti medalji posamezno, v dvojicah pa sem tudi dosegel kar nekajkrat drugo mesto.

Če sem popolnoma iskren, mi največ pomeni prav ta, zadnja, bronasta medalja, ki sem jo osvojil na državnem prvenstvu,« je še dodal.

Anton Škodnik – 90 let

Sonja Kralj

Toni, vedno nasmejan in optimističen

Častitljivih 90 let je v januarju praznoval Anton Škodnik iz Bodreža. Zaradi covida smo ga obiskali šele v maju. Anton nas je vesel in nasmejan sprejel že na dvorišču. Rodil se je pri Škodnikovih v Bodrežu. V družini je bilo 12 otrok, šest deklic in šestfantov. Na plesišču v Ročinju je srečal Lukčevo Lojzko in jo leta 1969 popeljal pred matičarja. Rodila sta se jima dva sinova in hči, danes pa imata dva vnuka.

Mali Tonček je hodil v italijanski vrtec, ki je deloval pri Hvalovih, šola pa je bila na lokaciji gasilskega doma. Že kot fantič je zahajal k stricu v mlin, pomagal je pri mletju žit in popravljanju mlinskih koles. Tu je spoznal osnove mehanike in kovaštva, pozneje si je sam izdelal prvi plug in druga kmečka orodja. Zaposlil se je v Cementarni Anhovo, doma pa je pridno kmetoval. Ukvarja se tudi s čebelarstvom in lovom, je član čebelarske zveze in lovske družine.

G. Anton, vse najboljše vam želimo člani Društva upokojencev Kanal.

Pihalni orkester Salonit Anhovo trdno skupaj že 70 let

Kaja Jerončič Skrt

Pihalni orkester Salonit Anhovo je 70. obletnico neprekinjenega delovanja obeležil 14. maja 2022 s koncertom v kamnolomu Lastivnica. Zbralo se je približno 400 ljudi in se pridružilo praznovanju. Kot posebna gostja je poleg orkestra nastopila Nuša Derenda, pevka, ki je glas posodila tudi za zgoščenko Trdno skupaj, ki sta jo Pihalni orkester Salonit Anhovo in podjetje Salonit Anhovo izdala ob svojem 70. in 100. jubileju. Poleg v skladbah Nuše Derenda so poslušalci lahko uživali v zvokih filmske in zimzelene glasbe ter koračnicah, ki so vzbudile navdušenje pri vseh generacijah. Člani orkestra so na odru ostali dlje, kot so sprva pričakovali, saj so gledalci navdušeni vzklikali, naj igrajo še naprej. Na oder se je vrnila tudi Nuša Derenda in občinstvo spodbudila, naj vstane in z njo zapleše ob njeni uspešnici Ne ni res.

Ta prekrasni večer, ki se je začel ob sončnem zahodu in zaključil pod sojem lune in zvezd, je odprl orkester pod vodstvom Armanda Mariuttija, v družbi posebne gostje, sledila sta pogostitev in nadaljnjo druženje ob glasbeni skupini, ki jo sestavljata domačina Peter Srebrnič in Deni Kuk.

Ob tem jubileju je Zveza slovenskih godb članom Pihalnega orkestra Salonit Anhovo podelila bronaste, srebrne in zlate medalje Bojana Adamiča ter medalje CISM in križe za zasluge. Bronasto medaljo Bojana Adamiča sta za deset let igranja v godbi prejela Veronika Koncut in Andraž Filej. Srebrno medaljo Bojana Adamiča sta za 20 let igranja v godbi prejela Ana Skočir in Aleš Valentinčič, zlato medaljo Bojana Adamiča pa je prejel David Stanič, in sicer za 30 let igranja v godbi.

Radivoj Čargo, Robert Hvalica, Doris Kodelja in Sandi Žnidarčič so prejeli medalje CISM za zasluge, ki jih Zveza slovenskih godb podeljuje za več kot 35-letno igranje v godbi. Vladimir Filej, Rihard Kodelja in Ivan Mencin pa so si za več kot 50-letno igranje v godbi prislužili križ CISM za zasluge.

Orkester je prejel tudi nagrado Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti ter poklon Občine Kanal ob Soči in nekaterih orkestrov, s katerimi sodeluje. Orkester je hvaležen, da so mu pri izvedbi koncerta na pomoč priskočili podjetje Salonit Anhovo, s katerim sodeluje že mnoga leta, Občina Kanal ob Soči, krajevne skupnosti Anhovo - Deskle, Lig in Ročinj ter Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti.

Pihalni orkester Salonit Anhovo je v sezoni 2020/2021 izdal zgoščenko v čast 100. obletnici delovanja podjetja Salonit Anhovo in ob 70. obletnici neprekinjenega delovanja Pihalnega orkestra Salonit Anhovo. Zgoščenka obsega 12 skladb, pri katerih se z instrumentalno spremljavo orkestra združijo vokali Anike Horvat, Giannija Rijavca, Nuše Derenda, Rudija Bučarja, Slavka Ivančiča ter Vladimirja Čadeža, ki so v preteklosti z orkestrom že sodelovali. Skladba Pusti času čas je posvečena dirigentu Radovanu Kokošarju, ki je orkester na njegovi poti spremljal največ časa, verjel vanj in skupaj s člani delil svojo ljubezen do glasbe in ustvarjanja.

Pihalni orkester Salonit Anhovo in Nuša Derenda

Predstavnik Zveze slovenskih godb, Tone Urbas

Po krajšem »prisilnem« premoru se orkester s polno paro pripravlja na nove dogodke in gostovanja. Zadnjo soboto v maju je orkester v Desklah gostil 17. mednarodno srečanje orkestrov in godb Muzikafest. Udeležilo se ga je šest orkestrov, ki so pred koncertnim delom dogodka nastopali tudi v nekaterih krajevnih skupnostih. V juniju se orkestru obeta gostovanje v Proseku v Italiji, avgusta pa se bodo člani Pihalnega orkestra Salonit Anhovo odpravili v Francijo, v mestece Barcelonette, kjer bodo nastopali na mednarodnem festivalu orkestrov.

Obiskovalci koncerta so zaplesali z Nušo Derenda

»V TIHI NOČI« – izšla je notna zbirka Avgusta Armina Lebana

Ingrid Kodelja, TIC Kanal; foto: Jernej Skrt

Območna izpostava Javnega sklada za kulturne dejavnosti Nova Gorica in Zveza kulturnih društev Nova Gorica sta pred kratkim izdali notno zbirko kanalskega rojaka Avgusta Armina Lebana (1847–1879) *V tihi noči*. V njej je zbran ves njegov znani opus, ki obsega skladbe za mladinske, moške in mešane zbore ter dva samospeva. Notno zbirko *V tihi noči* je uredila muzikologinja Minka Žbogar Markočič, ki je skladatelja preučevala v magistrski nalogi. Notografijo je opravil skladatelj in zborovodja Jernej Rustja. Naslovno fotografijo je prispeval fotograf in slikar Jernej Skrt iz Kanala. Zbornik je izšel v zbirki *Sozvočja Posočja*, ki je namenjena zbiranju, ohranjanju in predstavitvi manj znanih skladateljev širši javnosti.

Avgust Armin Leban je pisal izključno vokalno glasbo. V začetnem obdobju glasbenega ustvarjanja je preučeval italijanske skladatelje, kasneje pa se je osredotočal na študij nemških mojstrov samospeva. To se odraža tudi v njegovih kompozicijah, saj mu kritiki pripisujejo veliko navezanost na italijansko operno tradicijo in nemške romantike. Bil je eden od treh pomembnejših romantičnih skladateljev na Goriškem, ob Josipu Kocijančiču in Hrabroslavu Volariču. Višek njegove ustvarjalnosti predstavljata dve maši in samospeva *Vojak* in *Ostani mu, ostani zvesta*. V širšem slovenskem prostoru se ni uveljavil, čeprav nekateri zlasti njegova samospeva postavljajo ob bok skladatelju Benjaminu Ipavcu.

Leban je na Goriškem pustil svoj pečat tudi kot zborovodja več zborov. Med drugim je bil v goriškem pevskem zboru Slavec, v katerem je bilo na pobudo Josipa Kocijančiča združenih okoli 200 pevcev iz goriških čitalnic, namestnik zborovodje Antona Hribarja in organist. S Kocijančičem je aktivno sodeloval tudi v kanalski čitalnici, ki je na program bésed večkrat uvrstila Lebanove pesmi.

Kot ugotavlja urednica zbirke, Lebanove skladbe kažejo potencial, ki bi se lahko razvil, če bi imel možnosti za učenje pri boljših učiteljih in dovolj časa in izkušenj, da bi svoj slog lahko izpilil. Kratko življenje, prepleteno s pomanjkanjem sredstev in zdravja, mu je to preprečilo. Kljub temu pa je v slovensko zborovsko zakladnico prispeval skladbe z lažjimi harmonijami, primerne za ljubiteljske zbore, ki so takrat delovali pod okriljem čitalnic.

Zdaj njegove skladbe, ki nedvomno predstavljajo dragoceno kulturno dediščino naših krajev, čakajo, da jih pevci znova ponesejo v življenje.

Učence slišijo, vidijo in razumejo:

60 let šolanja učencev s posebnimi potrebami na Goriškem

Dominika Prijatelj, ravnateljica OŠ Kozara

»V šoli sem rad obiskoval modelarski krožek. Še danes imam ribo, ki sem jo tam izdelal. Pri kuharskem krožku pa smo pekli palačinke in se zabavali, ko je ena ostala na zidu.« To je le eden od spominov nekdanjih učencev **OŠ Kozara Nova Gorica**, edine šole, ki na širšem Goriškem **skrbi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami** (šolo je ustanovilo šest občin goriške regije, med drugim tudi **Občina Kanal ob Soči**). Že lani so obeležili **60-letnico** delovanja, zaradi epidemije in z njo povezanimi ukrepi pa so slovesno prireditev izpeljali letos ob dnevu šole 17. marca. Na ta dan so leta 1978 odprli novo šolsko stavbo, v kateri domujejo še danes, in jo preimenovali po znani bosanski planini Kozara, ker je sredstva za gradnjo in tudi gradbince prispevala nekdanja republika BiH kot pomoč za popotresno obnovo v Posočju. Uradni začetek izobraževanja otrok z motnjami v duševnem razvoju sicer sega v leto 1961, ko je v prostorih takratne novogoriške osnovne šole vodenje novega samostojnega javnega zavoda prevzela prva ravnateljica Mara Miklavič. Čez tri leta so dobili lastne prostore v Lenassijevi vili v Solkanu, leta 1976 pa je stavbo močno poškodoval potres, zato so dve leti oz. do odprtja nove stavbe delovali na različnih lokacijah.

ZA ČIM VEČJO SAMOSTOJNOST IN VKLJUČITEV V DRUŽBO

Skozi desetletja je šola razvijala specialne pristope in metode dela ter tako skušala zgotoviti celosten razvoj otrok v okviru njihovih zmožnosti. Danes upokojena Mara Miklavič pravi, da so na šoli vedno delali »srčni in predani ljudje, ki se zavedajo, da so tam za dobro otrok«. Za njo so šolo vodili Franc Vodopivec (kar 23 let), Jože Batistič in Kati Čubej, sedaj pa je ravnatelj Edvard Vrabič. Zaposleni si prizadevajo, da bi učence opremili z znanjem in spretnostmi, s katerimi bodo lahko dosegli čim večjo samostojnost in se aktivno vključili v družbo. Osredotočajo se na vsebine

17. marca so v gledališki dvorani Gimnazije Nova Gorica s prisrčno prireditvijo, imenovano Pustite nam ta svet, počastili 60-letnico vzgoje in izobraževanja otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami na Goriškem.

Denis Gigović, učenec OŠ Kozara, je povedal:
Obiskujem 6. razred OŠ Kozara Nova Gorica. Pred tem, ko sem prišel na OŠ Kozara, sem bil na OŠ Kanal. Tam mi je bilo lepo, ampak tu, kjer sem sedaj, mi je lepše. Tam so domače naloge bile zelo težke. In si se moral veliko učiti. Tukaj gremo skozi učno snov počasi. Od predmetov mi je najbolj všeč računalniško opismenjevanje, športna vzgoja, družboslovje in matematika. V podaljšanem bivanju se rad igram Enko, gugam na gugalnici in se lovim. V Novi Gorici je zelo lepo, spoznal sem veliko ljudi in prijateljev. Učitelji so kdaj strogi, večinoma pa prijazni. V Kanalu sem tudi imel polno prijateljev. Avtobus je peljal po kosilu. Tu v Novi Gorici je odhod popoldne.

z uporabno vrednostjo, ki so povezane z življenjem (npr. pridelava pridelkov na šolskem vrtu in njihova uporaba). Ob tem pa spodbujajo čustven in socialni razvoj učencev ter jim omogočajo, da so slišani, videni in razumljeni.

Šola izvaja dva programa, in sicer **prilagojen izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom** (večina učencev po devetem razredu šolanje nadaljuje v programih nižjega poklicnega izobraževanja, kasneje pa se lahko vpišejo na katerikoli srednješolski program) in **posebni program** (učenci ga lahko obiskujejo do 26. leta, nato pa se vključijo v varstveno delovne centre ali invalidska podjetja). V tem šolskem letu oba programa obiskuje 84 učencev, pedagoško delo pa je prilagojeno vsakemu posebej in razvijanju njegovih močnih strani. Eden od nekdanjih učencev pravi: »V šoli sem se naučil vezenja Vilerjevih gobelinov in še danes jih rad izdelujem.« Ključno za uspeh pa je tudi sodelovanje s starši in medsebojno zaupanje.

VSE VEČ SPECIALNE PEDAGOŠKE POMOČI NA REDNIH OSNOVNIH ŠOLAH

Leta 1994 je na šoli začela delovati **mobilna specialna pedagoška služba**, ki se je z leti precej povečala. Trenutno nudi pomoč kar 28 strokovnih delavk na več kot 40 lokacijah (redne osnovne šole, podružnice in vrtci). Delajo z učenci, ki imajo primanjkljaje na posameznih področjih učenja ter z učenci z govorno-jezikovnimi, čustveno-vedenjskimi ali avtističnimi motnjami.
Na jubilej šole ter strokoven, predan in srčen kolektiv so ponosni tako zaposleni kot širša skupnost. Zavedajo se, da se s sprejemanjem drugačnosti učimo strpnosti in da na ta način raste tudi družba.

Na OŠ Kozara Nova Gorica so ob okrogli obletnici poleg slavnostne prireditve izdelali tudi zbornik, dokumentarni film, razstavo v avli MONG, ki bo v prihodnje gostovala tudi na drugih lokacijah, ter kratki film. Slednji je nastal v sodelovanju z Akademijo za umetnost Univerze v Novi Gorici ter Društvom Tačke pomagačke. Gradiva si lahko ogledate na spletni strani šole www.os-kozara.si.

Koncert Mladinskega pihalnega orkestra Deskle z gosti

Tudi rock in pop glasbe ni manjkalo

Robert Hvalica

V sredo 18. maja se je odvil koncert Mladinskega pihalnega orkestra Deskle z gostom Mladinskim orkestrom Glasbene šole Tolmin. Vsak orkester se je predstavil s petimi skladbami in na koncu še dvema skupnima. Orkester iz Deskel vodi dirigent Robert Hvalica že vse od ustanovitve 1993. Z rednim delom in medsebojnim zaupanjem orkester postaja kakovostnejši in številčnejši. Mladinski pihalni orkester Glasbene šole Tolmin je nastopil pod vodstvom dirigenta Matije Mlakarja. Sestavljajo ga pretežno učenci 5. in 6. razreda pihal, trobil ter tolkal na Glasbeni šoli Tolmin. Zasedba se tako stalno spreminja in pomlajuje. V obeh orkestrih je dodatno obogatitev prinese tudi pomoč starejših godbenikov. Predstavljeni program je obsegal od klasične orkestrske skladbe, namenjene predvsem mladim, pa tudi rock in pop glasba ni manjkala. Namen takšnih orkestrov je predvsem ta, da učenci spoznavajo osnove orkestrskega igranja, ki predstavlja odskočno desko za vstop v velik pihalni orkester.

Na koncu sta orkestra zaigrala dve skladbi, vsako je vodil eden od dirigentov. Poslušalci so jim pozornost izkazali s toplimi in spodbudnimi aplavzi. Melodije, ki smo jih poslušali, so pričarale prijetno vzdušje, ki se je nadaljevalo še naprej v večer.

Združena orkestra sta na koncu glasno zadonela.

27. pohod Po stopinjah Valentina Staniča

Katja Žagar, vodnica PD Valentin Stanič

Sobota, 7. maj 2022, jutro, ura je 5.00, vsi že nestrpno čakamo, da bodo pohodniki, končno, po dveh koronskih letih ponovno zakorakali po stopinjah Valentina Staniča ter obudili spomin nanj.

Valentin Stanič se je rodil 12. februarja 1774 v Bodrežu pri Kanalu, genialna osebnost, združena v vse najboljše; od pesnika do pisatelja, tiskarja, prevajalca, učitelja in vzgojitelja, duhovnika in zdravnika, kmetovalca in rokodelca, fizika in zemljepisca, planinskega pisatelja in velikega ljubitelja narave, ustanovitelja gluhonemnice, društva proti mučenju živali in ne nazadnje tudi odličnega prvega športnega, pustolovskega in raziskovalnega alpinista v vzhodnih Alpah. Uvrščal se je v sam vrh takratne evropske in svetovne alpinistike, bil je samohodec, brez spremstva vodnikov, prvopristopnik, leta 1800 z vzponom na Grossglockner ali Veliki Klek v Avstriji, istega leta tudi Watzmann v Nemčiji, kasneje pa še na več vrhov, med njegovimi vzponi za nas izstopa, je najdražji in najbolj izrazit vzpon na Triglav, na katerega se je povzpel leta 1808 in mu z barometrom izmeril višino, kakor tudi drugim vrhovom.

Pogledam skozi okno, ampak bi ga najraje kar zaprla, še preden sem ga odprla, in zavrtela en dan naprej. Oblačno, dežuje, megla … razmišljam …

Pa ne ravno danes, ko je vse urejeno, organizirano, želeli smo si lep dan. Vendar je to edina stvar, na katero nimamo prav nobenega vpliva, vreme. Grem.

Lenobno, malce nejevoljno se oblečem, vzamem vse potrebno in odhitim v Solkan, kjer me že čakata Darjo in Anita. Presenetljivo, pa vendar, pohodniki so začeli prihajati, dobre volje, pogledovali smo proti nebu, filozofsko razglabljali, kako bodo šli oblaki stran, kako bo dež prenehal, šel na jug in bo kmalu bolje. Pohodnikov pa ni nič ustavilo, pokriti, oni in nahrbtniki, so jo mahali čez Solkanski most in po grebenu Sabotina, s katerega se je menda nekaj le videlo. Če ne drugega našo zelenomodro lepotico, Sočo. V lepem vremenu pa lahko občudujemo lepote naših Julijskih Alp, Zahodnih Julijskih Alp v Italiji, Dolomitov, Karnijskih Alp, do Kaninskega pogorja, Banjške planote, vse do bleščečega morja. Z njimi gre naš Simon, tako nam prinese lepe utrinke s pohoda.

Tam gor, pri karavli, sta jih čakala Marko in Zvone z žigom in čajem. Čaj so nam skuhali oskrbniki v koči na Sabotinu, hvala. Pot naprej je vodila po prav tako razglednem grebenu do Vrhovelj, k Zvonetu in njegovi hčerkici. Ponovno počitek, čajček in dalje proti Koradi. Prej pa še mimo cerkvice svete Genderce, kjer je, kdor je želel, lahko prisostvoval pri sveti maši za našega Valentina Staniča, ki jo je daroval kanalski župnik Aleš Rupnik. Za okrasitev cerkvice je pa, kot vedno, poskrbela Danjela.

Tudi na Koradi so nam čaj skuhali tamkajšnji oskrbniki, hvala tudi vam. Anton, njegova vnukinja in Egon so poskrbeli za žig in postrežbo s čajem.

Sledil je spust s Korade proti Kanalu, pot urejena, lepo označena, zanjo so poskrbeli kanalski in briški markacisti, bravo. Ta pripelje v Gorenjo vas in naprej izpod železniškega mosta čez kamniti Kanalski most na Kontrado v Kanalu.

Tu, na arhitekturno lepo izdelani Kontradi v Kanalu, se zberejo pohodniki, kjer dobijo zadnji žig od Rožice, pojedo joto s klobaso, za katero je poskrbelo gostišče Zvezda, popijejo čajček oziroma kaj drugega, po želji. Za komoditeto na Kontradi pa poskrbijo naši planinci: Mara, Marijan, Janez, Vili, Slavko, Zvone, Rožica in jaz …

Osrednjo prireditev po pohodu smo začeli s pesmijo *Oj, Triglav, moj dom*, ki so jo zapele Triglavske rožce, ki že 12. leto delujejo v okviru KD Bohinjska Bistrica. Odlično petje, rožce. Za ozvočenje je poskrbel Aleš.

Ponosno vstanemo, koža se nam naježi. Res je lepa, ta pesem, hvala Matija, Zemljič, ker si jo napisal, tebi, Jakob Aljaž, pa, ker si jo uglasbil. Ljubezen do gora res ne pozna meja.

Program odlično vodi Božič Primož, dekleta prepevajo, gosti podžupan Občine Kanal ob Soči, Marko Bucik, predsednik Krajevne skupnosti Djurić Risto, predstavnik PZS in predsednik MDO Posočje Plesničar Dušan ter predsednica Planinskega društva Valentin Stanič Kanal, Katja Žagar vse pozdravijo in s pohvalami dela društva dodajo voljo in moči za nadaljnje uspešno delo.

Na odru, s harmonikami v rokah, Anej, Petra in Matija, igrajo pesmi, naše roke jih spremljajo, vmes se oglašajo še glasni kanalski zvonovi.

S pesmijo *Rastejo v strmi gori bele planike tri*, ki jo je skupaj s Triglavskimi rožčami zapela celotna Kontrada, smo prireditev veličastno zaključili.

Slavko in šofer avtobusa sporočita, da so vsi potniki na cilju.

Čakamo še Zorzija, našo metlo na pohodu, ki spremlja pohodnike, da pridejo do cilja. Z njim se rada poslikam kar z metlo v roki, hvala, Zorzi, za tvojo potrpežljivost.

Gorska reševalca GRS Tolmin, ki sta med pohodom pazila in bila v pripravljenosti, prideta na Kontrado, varnost je na prvem mestu, hvala vam, GRS Tolmin.

Zahvalimo se pokroviteljem, ki so nam pomagali pri izvedbi pohoda. Med njimi je na prvem mestu celoten organizacijski odbor Planinskega društva Valentin Stanič Kanal, ki je sodeloval pri izvedbi in logistiki pohoda, generalnemu pokrovitelju Občini Kanal ob Soči, Krajevni skupnosti Kanal, Eternitu, Kmetijski zadrugi Tolmin, trgovini Kanal, Salonitu Anhovo, Komunali Nova Gorica, Občini Brda, Baru Libero, Zavarovalnici Triglav ter vsem, ki so sodelovali in nastopali v

kulturnem programu: Triglavskim rožčam, harmonikarjem Aneju Petrevčiču, Petri Pičulin in Matiji Purgarju, gostišču Zvezda za organizacijo hrane in pijače ter vsem gostom in udeležencem, ki niso obupali nad vremenom, ki se je res, mogoče po našem razglabljanju in filozofiranju, res malce le popravilo.

Zadovoljni smo, čeprav dan zjutraj res ni bil lep, je kasneje postal čudovit in nepozaben.

In resnično drži, kar je napisal naš Nejc Zaplotnik: »Kjer je volja, tam je pot.«

In Valentin Stanič bi bil ponovno na nas zelo ponosen.

VSTOPITE V POLETJE Z GLEDALIŠČEM

SNG NOVA GORICA

Polepšajte si začetek poletja z nepozabnimi gledališkimi večeri pod zvezdnatim nebom v amfiteatru gradu Kromberk. Za vas smo izbrali vznemirljive zgodbe in odlične igralske zasedbe.

Andrej Inkret
IN STOLETJE BO ZARDELO. PRIMER KOCBEK
Filozofsko-dokumentarno gledališče
Koproducenti Anton Podbevšek Teater v sodelovanju s Cankarjevim domom in Galerijo Božidar Jakac - Kostanjevica na Krki
SRE 22. 6. | 21.00 amfiteater gradu Kromberk (V primeru slabega vremena odpade)

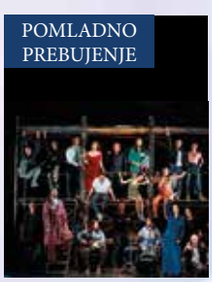
Eva Mahkovic, Tereza Gregorič
TRIDESETLETNICE
Tragikomična slika
TOR 28. 6. | 21.00 amfiteater gradu Kromberk*

GOSTOVANJE IZ KOSOVA
Frank Wedekind
POMLADNO PREBUJENJE
Rock muzikal
Gostujeta Kosovsko narodno gledališče in Center za umetnost in družbo – Artpolis
PON 4. 7. | 21.00 amfiteater gradu Kromberk*

Iztok Mlakar
TUTOŠOMATO
Koproducent Gledališče Koper
PET 8. 7. | 21.00 amfiteater gradu Kromberk*

*v primeru slabega vremena v SNG Nova Gorica T 05 335 22 47 E blagajna@sng-ng.si Več na www.sng-ng.si

VPIS ABONMAJEV 2022/2023

Spomladanski vpis
od 13. junija do 9. julija 2022
Mogoče vam je še ostal BON21 – izkoristite ga za plačilo!

SE MOGOČE SPRAŠUJETE, ZAKAJ ABONMA?

Ko kupite abonma:
- zagotovljen imate izbrani sedež v dvorani;
- prihranite skoraj 40 % v primerjavi z nakupom posameznih vstopnic;
- prejmete popust pri nakupu vstopnic za večino domačih in gostujočih predstav;
- ob vsaki predstavi prejmete brezplačen gledališki list;
- se počutite dobro, ker pristavite kamenček v mozaik drugačne sedanjosti.

IZBERITE SI ABONMA PO SVOJEM OKUSU

Za odrasle in mlade
- PREMIERA
- REDNI (Sreda, Četrtek, Petek, Sobota)
- NEDELJA POPOLDAN
- VELIKE ZGODBE
- OD BLIZU
- MLADI (predstavi, ples, koncert, film)
- KONTO (8 predstav po lastnem izboru)
- NEDELJSKA GLEDALIŠKA SREČANJA (4 predstave ljubiteljskega gledališča)
- Kombinacija NEDELJSKA GLEDALIŠKA SREČANJA in NEDELJA POPOLDAN – 20 % nižja cena na oba abonmaja skupaj

Za najmlajše – ob sobotah
- MALI POLŽEK (6 predstav za predšolske otroke)
- VELIKI POLŽEK (6 predstav za učence nižjih razredov)
- LUTKOVNI POLŽEK (4 predstave za otroke od 4. do 10. leta starosti)

Osvežen videz in nove podobe v znamenju v Gorenji vasi

Primož Božič

Gorenja vas v Občini Kanal se od predlanskega leta ponaša z obnovljenim vaškim jedrom. Na otoček sredi vasi, kjer stojita drog za zastavo in znamenje, so tedaj umestili še dve klopi, ohranili pa so tudi vodno korito s pipo. Na tem mestu vaščani ob prazniku dela tradicionalno postavijo mlaj, pa tudi sicer je to prostor za najrazličnejša vaška druženja.

Tudi po zaključku teh del pa jih je čakal še en zalogaj, in sicer obnova znamenja, po vseh znanih informacijah postavljenega v tridesetih letih prejšnjega stoletja. Dela je koordiniral Jakob Merljak, obenem pa posamezne faze dokumentiral s fotografskim aparatom. Zanamcem bo tako o obnovi na voljo precej več podatkov, kakor so jih Gorevžani imeli o postavitvi in prvotnemu izgledu znamenja, saj razen fotografije blagoslova drugih virov ni bilo moč najti.

Čas je sicer znamenje že dodobra načel, popokal je beton, freske so bile že slabo vidne oziroma neprepoznavne, zbledela je že tudi imitacija marmornih stebrov in pokazala material, uporabljen za gradnjo – azbestne cevi. Kakor je povedal Jakob Merljak, so pri obnovi zasledovali prvotni izgled znamenja, ki ga torej arhitekturno niso spreminjali, podnožje je zaradi dobre ohranjenosti ostalo prav takšno, kot je bilo.

Največjo spremembo so napravili pri podobah, kjer so freske, ki niso nosile posebne umetniške vrednosti, nadomestile mozaične upodobitve izpod rok Marije Pohar, izdelovalke mozaikov iz Strmeca na Predelu. Po pogovoru so se vaščani odločili, da v znamenju ostane sv. Jožef, na ostalih treh straneh pa so mesto dobili drugi svetniki: sv. Florijan, zavetnik gasilcev, sv. Cecilija, zavetnica glasbenikov in pevcev, ter sv. Janez Pavel II.

Zamenjali so seveda tudi stebre, novi so uliti iz betona, vendar obdelani v imitaciji kamna. So delo domačina, pa tudi sicer so Gorevžani ob pomoči zidarja kakor pri predhodni obnovi sami zavihali rokave.

Za obnovo potreben denar so zbirali vaščani sami, nekaj sta prispevali krajevna skupnost in župnija Kanal, večjo vsoto je namenil tudi en posamezen darovalec. Po uradnem zaključku obnove so znamenje 16. oktobra že tudi blagoslovili. Blagoslov je opravil kanalski župnik Aleš Rupnik, spremljal ga je tudi častni postroj gasilske čete.

Pritrdila za strehe in fasade,
ravne strehe,
lesene konstrukcije
in podkonstrukcije

SKODNIK

SKODNIK d.o.o.
Bodrež 3
5213 Kanal

e-mail: skodnik@siol.net
tel.: +386(0)5 395 11 79
fax: +386(0)5 395 11 89

Kultni Alan Ford v Ročinju

Erika Koncut

Dan Alan Forda, kot sta ga poimenovala organizatorja, je v soboto, 21. maja, popestril dogajanje v Ročinju in Kanalskem. Organizatorja Branko Drekonja in Vili Raholin sta s kultnim stripom v popularni družabni prostor v Ročinju privabila preko 200 ljubiteljev stripov, umetnosti, glasbe in sproščenega druženja.

»*Covid je ustavil pustovanje v Morskem, zato sva si z Brankom zamislila neke vrsto kulturno prebujenje po epidemiji, kulturbunt. Branko je v neki debati omenil kultni strip Alan Ford in predlagal, da bi lahko naredila družabni dogodek na to temo. Parkrat sva še zadevo predebatirala in tako je nastal Dan Alan Forda. Veste, ta strip je bil kulten v moji puberteti. Čakali smo v vrsti vsak drugi četrtek, da smo si izborili vsak svoj izvod,*« pove Raholin. Družbeno kritični strip Alan Ford je nastal leta 1969, ustvarila pa sta ga risar Magnus (Roberto Raviola) in pisec Max Bunker. Strip je združeval kritiko kapitalizma, posmehoval se je ameriški kulturi, obenem pa tudi norčeval iz socialistične realnosti. »*Bil je političen strip. Prikazoval je zvijače, kako izkoriščati ljudi, kako vzeti revežu in dati bogatemu,*« potrdi Raholin. Serija je sicer nastala v Italiji, pravi razcvet pa je doživela na območju nekdanje Jugoslavije. »*Sicer so kasneje strip prevedli tudi v slovenščino, vendar ni imel niti od daleč takšne duhovitosti kot srbohrvaške edicije. Niti italijanske originalne edicije niso imele takšnega duhovitega učinka kot srbohrvaški teksti,*« mi še pojasni.

Dogodek Dan Alan Forda je bil zasnovan kot medgeneracijsko druženje. Branko Drekonja je postavil na ogled lastno zbirko stripov, saj ustvarja stripe že od daljnega leta 1974. Na ogled so bili seveda stripi Alan Forda, in sicer od prve številke pa vse tja do približno petstote. Otroci so čez celoten dan lahko ustvarjali v delavnici risanja stripov, na voljo so bile tudi stojnice s stripi, poleg tega pa so bile naprodaj majčke s poetičnimi verzi Ivana Volariča – Feja. Oštarija Ložice je poskrbela za kulinarično ponudbo, celotno dogajanje pa je nadgradil s koncertom slovenskih ljudskih pesmi v izvedbi Aleša Hadalina. Žal pa je bil s strani Tolminskih madrigalistov zadnji hip odpovedan še en glasbeni nastop. »*Zelo smo zadovoljni z obiskom. Obisk gotovo dokazuje, da zanimanje za stripe tudi danes še gori. V radost mi je bilo videti delovanje otroške slikarske delavnice, ki je na koncu dneva dala kar nekaj lepih izdelkov stripa.*« Pri izvedbi so jima priskočili v pomoč tako iz Krajevne skupnosti Ročinj-Doblar kot iz Občine Kanal ob Soči. »*Še posebej bi se rad zahvalil predsedniku KS Simonu Prinčiču, ki je poskrbel za par ključnih stvari, tako da sva se lahko z Brankom posvetila vsebini dogodka.*« Pa bodo dogodek prihodnje leto ponovili? »*Ne. Mogoče kje drugje. Za v Ročinju pa že snujeva nove zamisli za kulturna druženja. Veseli me, da je bil dogodek Dan Alan Forda lepo sprejet in da so se obiskovalci, kot lahko slišim, imeli zelo lepo. Tuhtava pa že nekaj novega*,« zaključuje Raholin.

Storitve z gradbeno mehanizacijo:
izkopi, nasipavanje, planiranje, prevozi

HARIJ TRANSPORT IN MEHANIZACIJA D.O.O.

Goljevica 1D
5210 Deskle
Tel.: 041 737 178

Sedemdeset let Društva upokojencev Deskle - Anhovo

Majda Rejec, foto: Foto atelje Pavšič Zavadlav

Pomladi 1952 so upokojenci, večinoma nekdanji delavci Cementarne Anhovo, ustanovili svoje društvo z željo, da bi še nadalje vzdrževali in krepili vezi, ki so se stkale med delom. V začetnih letih so bili člani društva le upokojenci in njihovi zakonci, danes pa je društvo odprto za vse.

Prireditev ob sedemdesetletnici je potekala v soboto, 21. maja, v Kulturnem domu Deskle. Oblikovali so jo otroci iz Vrtca in Osnovne šole Deskle, Plesna skupina Deskle, Plesna skupina Tince ter harmonikarji iz Poljubinja.

Po uvodnem pozdravu predsednika društva **Jožeta Valentinčiča** je navzoče pozdravila tudi županja Občine Kanal ob Soči **Tina Gerbec** in društvu kot priznanje za dolgoletno uspešno delo izročila likovno delo Jože Šubica v kolorirani grafiki na papirju. Predsednik Pokrajinske zveze društev upokojencev Severne Primorske **Zlatko Martin Marušič** je društvu podelil veliko plaketo ZDUS za 70 let delovanja.

Med prireditvijo so bila podeljena tudi priznanja društva. Priznanja so prejeli:

1. Silvo Gregorčič, za večletno uspešno in aktivno delo na športnem področju;
2. Stane Peršolja, za večletno, vsestransko, zgledno in vestno delo v društvu;
3. Slavka Lapanje, za štiridesetletno članstvo v društvu;
4. Jože Velišček, ki je društvu zvest že 39 let.

Simbolično darilo so prejeli tudi jubilanti, to je člani, ki so ali še bodo v letošnjem letu dopolnili 80 oziroma 90 let.

Ob praznovanju je društvo pripravilo tudi razstavo, na kateri so svoje stvaritve predstavile članice sekcije ročnih del, slikarke - članice društva, svoje slike pa so prispevali tudi slikarji iz Društva slovenskih upokojencev za Goriško iz sosednje Italije.

Ko že govorimo o visokem jubileju društva, je prav, da društvo tudi predstavimo. Danes imamo zelo uspešne balinarke in balinarje, strelce, igralke in igralce pikada, izdelovalke ročnih del, pa še kaj bi se lahko našlo. Sodelovanje z drugimi društvi v kraju, s šolo in vrtcem je že tradicionalno. Že kar nekaj let sodelujemo tudi z Društvom slovenskih upokojencev za Goriško iz sosednje Italije.

Vsako leto dvakrat se podamo tudi na izlet. Večinoma potujemo po Sloveniji in spoznavamo njene zanimivosti in lepote. Izleti so posebni tudi zaradi prijetnega vzdušja, ki ga ne more pokvariti niti morebitno slabo vreme.

Zlatko Martin Marušič in Jože Valentinčič

Veliko podpore imamo od domače občine, krajevne skupnosti, podjetij in podjetnikov v naši ožji in nekoliko širši okolici, za kar se jim najlepše zahvaljujemo, saj nam prav gotovo vseh dejavnosti brez njihove pomoči ne bi uspelo izpeljati.

Ob navajanju dejavnosti društva pa nikakor ne smemo mimo projekta »Starejši za starejše«, v katerega smo se aktivno vključili leta 2008 in ga naše prostovoljke in prostovoljci z vso srčnostjo in odgovornostjo uspešno izvajajo. Četudi nismo več vključeni v vseslovenski projekt Starejši za starejše, prostovoljke pomagajo občanom, starejšim od 69 let, premagovati in reševati njihove težave, ko je njihova pomoč potrebna in dobrodošla.

V okviru društva deluje tudi Medgeneracijski center Pri Tinci, ki bo drugo leto obeležil deseto obletnico nadvse uspešnega delovanja. V centru potekajo najrazličnejše dejavnosti: predavanja, izobraževanja, predstavitve knjižnih del – predvsem naših občanov, razstave slikarskih del domačinov, srečanja z otroki iz šole in vrtca, včasih pa se dobimo le na klepet ob kavici in preprosto uživamo v druženju.

Upam in prepričana sem, da bomo člani našega društva še vnaprej tako aktivni in vpeti v dogajanje v domačem kraju, pa tudi širše.

Teden ljubiteljske kulture v Kalu nad Kanalom filmsko obarvan

Darja Rijavec, foto: Ljubica Milost

Teden ljubiteljske kulture že deveto leto zapored zaznamujejo številni kulturni dogodki, ki se v maju odvijajo po vsej Sloveniji in v zamejstvu v sodelovanju z Zvezo kulturnih društev Slovenije in območnih izpostav JSKD, skupaj s številnimi kulturnimi društvi, lokalnimi skupnostmi, šolami, vrtci, knjižnicami, muzeji, posamezniki …

Letošnje slavnostno odprtje vseslovenskega Tedna ljubiteljske kulture je 20. maja odmevalo v Novi Gorici tudi z nagovorom ambasadorja Gojmirja Lešnjaka – Gojca, priznanega filmskega igralca in režiserja. Teden ljubiteljske kulture je letos je namreč posvečen prav filmu. In filmsko je bilo v sredo, 25. maja, tudi v Kalu nad Kanalom, kjer so tamkajšnji folklorniki premierno zavrteli film Na Kalskem berjarju, ki so ga s snemalno ekipo VIDEO PRO, d. o. o., posneli v letu 2020.

Premieren ogled filma Na kalskem berjarju

Predstavitev je bila množično obiskana.

Etnološka filmska produkcija prikazuje ljubiteljsko folklorno udejstvovanje skupine domačinov na poti poustvarjanja izročila in dokumentiranje spominov v sodelovanju s prebivalci ter varovanje nesnovne kulturne dediščine kraja. Gre za izročilo, ki živi in se razvija, pa tudi spreminja, tako kot se spreminja svet okrog nas.

V letu 2021 je izšel tudi CD Na Kalskem berjarju, in sicer ob desetletnici delovanja FS Kal nad Kanalom in stoti obletnici obstoja ter uspešnega poslovanja *fabrike* Salonit Anhovo, ki ima posluh tudi za kulturno dediščino in je projekt finančno podprla.

Na zdravje filmu!

Tako od krajanov kot tudi številnih povabljenih gostov je bil film deležen velikega odobravanja in mnogih čestitk. Med drugimi tudi županje Občine Kanal ob Soči Tine Gerbec in predstavnika družbe Salonit Anhovo Tomaža Vuka.

Film je že na ogled na You Tube kanalu Salonit Anhovo, FS Kal nad Kanalom, Na kalskem berjarju. V Centru tehniške dediščine v Lokovcu pa je prvi konec tedna v oktobru predvidena tudi prva ponovitev filma.

Kalski folklorniki se zahvaljujejo vsem, ki so omogočili snemanje in produkcijo filma Na kalskem berjarju, ki je trajen zapis prenosa in razvoja kulturne dediščine kalskega podeželja s poudarkom tudi na pustni dediščini.

Domače twirlarke ponovno uspešne na državnem tekmovanju

Veronika Koncut

Konec aprila se je v Ljutomeru odvijalo jubilejno 25. državno prvenstvo v twirlingu. Na tekmovanju, ki je potekalo pod okriljem Twirling zveze Slovenije, je sodelovalo 21 deklet iz Športnega twirling kluba Deskle. Tekmovalke so finale državnega prvenstva nestrpno pričakovale, saj je bilo prejšnje državno tekmovanje zaradi covida-19 odpovedano. Še preden so tekmovalke odšle v Prlekijo, so svoje koreografije odplesale staršem na vsakoletni generalki pred državnim prvenstvom.

Dekleta iz Športnega twirling kluba Deskle

Tekmovanje se je odvijalo 23. in 24. aprila v Ljutomeru, kjer so se domačinke iz ŠTKD ponovno odlično odrezale. Domov so prinesle kar šest zlatih, šest srebrnih in pet bronastih medalj, in sicer v posamičnih disciplinah, v parih in v skupini. Za čudovite rezultate so zaslužne predvsem tekmovalke, pa tudi njihovi trenerji. Poleg tega ne smemo pozabiti na starše in zveste navijače, ki nam vedno stojijo ob strani. Zahvala gre tudi generalnemu pokrovitelju Salonitu Anhovo d. d., Občini Kanal ob Soči, OŠ Deskle in OŠ Kanal, Krajevni skupnosti Anhovo - Deskle, Eternitu d. o. o., in drugim.

Čeprav so člani in članice kluba glavni del sezone že opravili, jih v mesecu juniju čakata mednarodno tekmovanje Slovenia Open, ki se bo odvijalo v Slovenskih Konjicah, ter tradicionalni nastop na 17. mednarodnem festivalu pihalnih orkestrov Muzikafest. Nato sledita vsakoletni zaključek in poletni oddih pred novo sezono.

Čistilna akcija v Levpi

Laura Skrt

V soboto, 21. maja so člani ŠKTD Levpa že zgodaj zjutraj začeli s čistilno akcijo. Zbirno mesto je bilo ob 9.00 v Športnem parku Levpa (igrišče), kjer so se člani društva opremili z vsemi potrebnimi pripomočki in se odpravili na delo. Na igrišču se je zbralo kar nekaj vestnih članov društva, nekateri so prišli že v zgodnjih jutranjih urah, drugi malo kasneje, a vsi z namenom, da postorijo nekaj dobrega za svoj kraj. Glavni namen čistilne akcije je bil predvsem ureditev Športnega parka – košnja trave, čiščenje glavnih in deloma stranskih prometnih poti, ureditev košarkaškega igrišča, barvanje miz in klopi, pobiranje smeti in še kaj bi se našlo. S čistilno akcijo so krajani KS Levpa želeli predvsem izboljšati videz okolja, v katerem bivajo in se družijo. Akcija se je zaključila okrog 14. ure na igrišču ob požirku osvežilne pijače in dobrot, ki so jih pripravile marljive članice društva.

Urejanje balinišča

Barvanje miz in klopi

11. srečanje Prvega italijansko-slovenskega odbora Lions klubov brez meja – Kanal ob Soči, 10. maja 2022

Klelija Dolenc

Lions klubi na Primorskem so se zaradi geografske lege ob italijansko-slovenski meji povezovali že v preteklosti. Leta 2009 so podpisali pismo o nameri sodelovanja in prijateljstva med člani Lions klubov z obeh straneh meje. Prvi italijansko-slovenski odbor Lions klubov brez meja tako združuje člane iz 12 Lions klubov z obeh strani meje.

Odbor izmenično vodi conski predsednik iz ene države, prav tako so srečanja organizirana izmenično v Sloveniji in Italiji. Na srečanjih se udeleženci seznanjajo z lokalno zgodovino, kulturo, naravnimi, geografskimi, družbenimi posebnostmi določenega okolja. Lions člani prihajajo iz dveh držav, z različno zgodovino in kulturo, govorijo različna jezika, a povezuje jih ideja sodelovanja, preseganja nesoglasij preteklosti ter ideja prizadevanja za trajni mir v svetu. Na srečanju se zbirajo tudi dobrodelna sredstva, ki jih vsako leto namenijo določenemu projektu.

Doslej so organizirali deset letnih srečanj: na ladji Azura Monfalcone, v Postojni, Aquilei, Kobaridu, Gorizii, Idriji, Castlevecchiu, Dobrovem, Cividale, Bukovici. Načrtovano srečanje v Gorici v Italiji je bilo zaradi pandemije žal preloženo. Letos so se po dveh letih premora ponovno zbrali, tokrat v Kanalu, na predlog Radovana Pušnarja, guvernerja Zveze Lions klubov Slovenije.

Srečanja se je udeležilo več kot 70 udeležencev. Zbrali so se na kanalski tržnici, kjer jih je sprejel domačin Radovan Pušnar. Najprej so se zapeljali do Parka Pečno, kjer sta jim dobrodošlico izrekla Lijana Jurečič in Primož Kožuh, ki sta jim tudi na kratko predstavila dejavnosti v parku. V prijetni senci dreves, med žgolenjem ptic, ogledom unikatnih izdelkov ter poslušanjem zvokov violine so se udeleženci lahko za trenutek zasanjali v svoj svet. Pot jih je vodila nazaj v Kanal, na »kontrado«, kjer so si ogledali Gotsko hišo in Galerijo Rika Debenjaka ter se seznanili z nekaterimi znamenitostmi samega kraja. Tu se jim je pridružila tudi županja občine Kanal ob Soči, Tina Gerbec. V pogovorih, ki so sledili, so si izmenjali izkušnje ter se dogovorili o nadaljnjem sodelovanju.

Vsi udeleženci so bili navdušeni ter se zahvalili za gostoljubje in organizacijo!

Sprejem udeležencev v Parku Pečno

Zahvala Lijani in Primožu za gostoljubje

Seznanitev obiskovalcev - Lionsov z znamenitostmi Kanala

Po vseh govorih sproščeno vzdušje na »teraci« gotske kleti

Dobrodošlica županje občine Kanal ob Soči Tine Gerbec

»Od kod prihajamo in iz česa izviramo?« se je pogosto spraševal Pavel Medvešček

Tina Tinta

Pavel Medvešček se je rodil v Anhovem materi Pavli, po domače Mežnarjevi, in očetu Jožefu, po domače Klančarju. Svoje zgodnje otroštvo je preživel v Mariboru, nato pa se vrnil na Primorsko. Šolal se je v Ljubljani, kasneje pa služboval na Goriškem. Bil je likovni učitelj, konservator, publicist, zbiratelj, ljudski pisatelj in še veliko več.

Foto: Miha Mihelič

V Stekleni dvorani Kulturnega doma Deskle je med 24. marcem in 9. majem potekala spominska razstava o življenju in delu našega rojaka Pavla Medveščka – Klančarja, med drugim tudi častnega občana naše občine. Razstavo je pripravila Daša Medvešček, njegova vnukinja, ki je svojega 'nonota Pavlota' podpirala in spremljala na njegovi poti do zadnjega, njena ljubezen in spoštovanje do Medveščkovega dela pa se vidita ne samo v skrbni pripravi in izvedbi razstave ter nadaljevanju njegovega začrtanega dela, ampak tudi v energiji, ki jo izžareva, ko ponosno govori o njegovih življenjskih projektih in zapuščini, ki jo je Medvešček tako nesebično zapustil vsem nam.

Daša Medvešček, ki je mimogrede tudi knjižničarka v naši deskljanski krajevni knjižnici, mi je zaupala, da je bila razstava sprva zastavljena kot etnološka razstava predmetov še v času njegovega življenja, toda smrt je vse presenetila in pustila veliko praznino. To razstavo je zato pripravila dedku v spomin. V ta namen je kot avtorica razstave poleg številnih predmetov, ki jih je želel Medvešček približati obiskovalcem razstave, dodala še nekaj ključnih del njegovega umetniškega ustvarjanja. Pavel Medvešček je bil namreč tudi slikar, grafik in ilustrator. S pomočjo umetnosti – izdelal je kar nekaj grafik, slik in risb – nam je zapustil svoje vedenje, znanje in občutenje ne samo v besedi, pač pa tudi v sliki. Daša mi je povedala, da je ravno z umetniškimi deli iz sebe dajal tisto vznemirjanje, ki je prihajalo iz obljube starovercem, da bo skrivnosti, ki so mu jih staroverci zaupali in o katerih je moral toliko let molčati, skrbno ohranjal le zase.

Na razstavi smo si poleg artefaktov, rokopisov, osebnih predmetov in umetniških del lahko ogledali tudi vsa njegova izdana dela in kataloge. Med zadnjimi izdanimi katalogi je katalog z naslovom Motnik, ki je pravzaprav poimenovanje za obredno vino, narejeno po posebnem postopku in iz posebnih sestavin. Gre za znamenito belo vino, obogateno z različnimi zelišči. Pavel Medvešček je recept za pripravo motnika z veseljem predal tistim, ki ga danes tudi pridelujejo. Zanimivo vino za posebne priložnosti, katerega okus nekoliko spominja na konjak, mi zaupa Daša. Pod istim imenom ga izdeluje tudi Klet Brda.

Foto: Daša Medvešček

Foto: Daša Medvešček

Ogledali smo si lahko tudi tradicionalne liške maske, ki pravzaprav spadajo v register nesnovne kulturne dediščine. Maske so staroverska zapuščina, ki jih je po Medveščkovih risbah dolga leta izdeloval pokojni Branko Žnidarčič iz Kanala. Ogledali smo si lahko tudi znano glineno piščal trikotne oblike, tako imenovano »kabrco«, ki je v naše lokalno okolje vpeta že kar nekaj let, med drugim tudi zaradi ustvarjalke Alenke Gololičič, ki glinene piščali izdeluje, in glasbenika Boštjana Gombača, ki zna na to posebno piščal tudi zaigrati. Kabrca je zanimivo glasbilo naših prednikov, ki oddaja poseben, sproščujoč in nekoliko mističen zvok.

Daša pa je za spominsko razstavo pripravila tudi informativne plakate, na katerih je povzela dedkovo življenjsko pot in ključne točke njegovega dela. Zaupala mi je tudi, da nas v prihodnje čakata vsaj še dve knjigi, ki jih pripravlja v spomin na njegovo delo. V bližnji prihodnosti načrtuje najprej izdajo zelo obsežnega popisa Medveščkove zapuščine – od receptov za pripravo jedi do opisov predmetov in zgodb še iz Napoleonovih časov.

V branje priporočamo tudi njegovo zadnjo izdano knjigo *Iz nevidne strani neba*, ki je po izidu požela velik uspeh in vzbudila veliko zanimanje glede zapisanega. V njej so razkrite vse skrivnosti starovercev, ki so morale biti zamolčane vse do leta 2007. Knjiga vsebuje tudi številna druga odkritja in dejstva, ki jih je Medveščk dolga leta skrbno zbiral, si zapisoval, izdeloval, skiciral in hranil v svoji zelo obsežni, pravzaprav kar muzejski zbirki – za katero si njegova družina želi, da bi postala nekje in nekdaj tudi stalna razstava Pavlove zapuščine.

Foto: Daša Medveščk

Foto: Tina Tinta

Foto: Daša Medveščk

Foto: Tina Tinta

Foto: Tina Tinta

Foto: Tina Tinta

Ljubiteljska folklorna dejavnost po dveh letih vendarle spet v živo na odru

Darja Rijavec, foto: Pavšič Zavadlav

V pomladnih mesecih potekajo po vsej Sloveniji Maroltova folklorna srečanja in revije poustvarjalcev glasbenega izročila imenovane NAPEV – ODSEV in v soboto 2. aprila je folklorno popotovanje po severni Primorski gostil tudi Kulturni dom Deskle, kjer sta se na večerni prireditvi v organizaciji JSKD OI Nova Gorica predstavili dve folklorni in dve pevski skupini.

Dramsko-pevska skupina ZARJA iz Ajdovščine, ki s svojim delovanjem skupaj z odigranimi kratkimi šaljivimi igricami niza bogato in pestro povezovalno zgodbo slovenske ljudske, domoljubne in sakralne pesmi, se je pod taktirko zborovodkinje Zore Gregorc predstavila s pesmijo domačinov Na gori je moje zavetje ter ljudskima Slišala sem ptičko pet in Kje so moje rožice.

Folklorno društvo GARTROŽ, katerega člani radi hodijo po robu in se lotevajo plesnih, folklornih projektov s pridihom sodobnosti, so navdušili s koreografijo Kvantačenčni Martinavtorice Marije Kapušin ter v odrski postavitvi, ki je del enako imenovane plesno-glasbene predstave s plesi: konjska, zibenšrit, istrska manfrina in polkica, hudomušno povezali boj Martina Krpana z Brdavsom.

Folklorna skupina NA PLACI iz Šempetra pri Gorici, ki jo druži ljubezen do plesa, petja in ohranjanja kulturne dediščine, se je na odru zavrtela s koreografijo Ples na šempetrskem placu avtorja Tomaža Gantarja in prikazala srečanje dveh skupin na shodu, ki ob spogledovanju privede do skupnega plesa na stare viže mazurke, štajeriša, setepaši in danciga.

Skupinska slika folklornih skupin

Folklorna skupina Gartrož

Pevska skupina Folklornega društva Gartrož, katerega člani samostojno ali kot del odrske postavitve prepevajo pod vodstvom Mojce Batič in Gašperja Murovca, so ljudski pesmi Fantič sem star komaj osemnajst let in Šla bom na goro visoko tudi tokrat sodobno zaranžirali in prepričali z ganljivo in čutečo priredbo.

Revija v Desklah je bila strokovno spremljana; Hana Brezovnik je bdela nad folklornimi skupinami, Ingrid Mačus pa je prisluhnila pevcem in godcem. Strokovni svetovalki sta skupinam pomagali z nasveti in motivacijo za naprej, da bi bilo delo v skupinah še kakovostnejše, nastopi pa prepričljivi, in v pogovoru z mentorji in vodjami skupin dobili potrditev, da so tovrstna srečanja, kjer se pod drobnogled postavita izvirnost in verodostojnost nastopajočih, dobrodošla tudi z zavedanjem, da strokovno ocenjevanje deluje spodbudno in skupinam omogoča nadaljnji razvoj ter predstavitev najboljših tudi na državnem srečanju.

Med epidemijo je bila folklorna dejavnost med bolj prizadetimi, tudi zato vsem skupinam še ni uspelo pripraviti novega programa in sodelovati na reviji. Nekatere skupine pa so morale nastop tik pred zdajci žal odpovedati, kar se je pripetilo tudi Folklorni skupini Kal nad Kanalom, nosilki plesnega izročila Banjške planote, in Kvartetu Bršljan iz Vipave.

Folklorna prireditev v Desklah, ki jo je povezovala Kaja Jerončič Skrt, se je zaključila z nagovorom in čestitko županje Tine Gerbec ter s podelitvijo priznanj za sodelovanje, ki jih je predstavnikom folklornih in pevsko-godčevskih skupin podelila vodja novogoriške izpostave JSKD Sabina Volk Simčič, ki se je Občini Kanal ob Soči ter Kulturnemu društvu Svoboda Deskle tudi zahvalila za podporo in pomoč pri organizaciji pomladnega folklornega popotovanja, ki je bilo v veliko veselje vseh nastopajočih in organizatorjev po covidnem okrevanju zelo lepo obiskano.

Folklorna skupina Šempeter

Pevci folklorne skupine Gartrož

Delovno leto čebelarjev

Darja Žnidarčič

Čebelarska sezona je v polnem teku, akacija je odcvetela, čebelarji so že potočili med in sedaj se pripravljamo na cvetenje in medenje naše lipe. Za zdaj je vreme na naši strani in po slabem letu se veselimo novega medu.

V društvu smo izpeljali občni zbor, letos v gostišču Križnič v Kanalu. Letošnje leto je volilno leto in izvolili smo novo, staro vodstvo, predsednik ostaja Oskar Kristančič iz Brd, tajniška dela bo še naprej opravljala Darja Žnidarčič. Občni zbor smo izkoristili tudi za podelitev priznanj in zahval, posebej pa smo se razveselili druženja.

Čebelarsko društvo Kanal - Brda smo skupaj z društvom Ozon pristopili k vseslovenski akciji Čebelarske zveze – Dan sajenja medovitih rastlin. Na razpisu smo dobili sadike divjih češenj in jih skupaj s člani društva posadili širom Parka Pečno. Kot so zapisali na ČZS, je bistvo projekta zasaditev čim več medovitih rastlin in s tem omogočiti pašo ter preživetje našim opraševalcem, hkrati pa s svojim dejanjem omogočiti ohranitev narave za prihodnje rodove. Skupaj nam to kar dobro uspeva.

20. maja smo obeležili že peti svetovni dan čebel. Ta dan šole po Sloveniji namenijo izobraževanju o čebelah ter čebeljih pridelkih. Tokrat smo pripravili predstavitev za učence Osnovne šole Deskle.

V aprilu pa smo se v velikem številu poslovili od Ivota Žnidarčiča, ki je malo pred svojim 93. rojstnim dnevom sklenil svojo življenjsko pot. Ivo je več kot 80 let dihal za čebele.

Prejemniki priznanj in zahval

Čebelaril je od svojega 12. leta, ko mu je oče popolnoma prepustil domače čebele. Z leti si je uredil uspešno čebelarstvo, bil je odličen čebelar, dober mentor veliko čebelarjem in čebelarkam in je rad pomagal z nasveti.

Bil je eden od ustanoviteljev Čebelarske družine Kanal v l . 1956 in med ustanovitelji Čebelarskega društva Kanal - Brda, v katerem je bil tudi predsednik, dolga leta pa je sodeloval v upravnem odboru, bil je poverjenik za pasišča, zbiratelj medu. Za svoje delo je prejel zlato, srebrno in bronasto priznanje Antona Janše. Hvaležni smo mu za vse opravljeno delo.

Med čebelarji se je zelo dobro počutil in rad zahajal v našo družbo. Vedno je rad pripovedoval svoje izkušnje, imel je ogromno zanimivih zgodb o prevažanju čebel. Veliko nas je naučil tudi o življenju.

Čebele so ga veselile vse do konca. Pogrešali ga bomo in ohranili v lepem spominu.

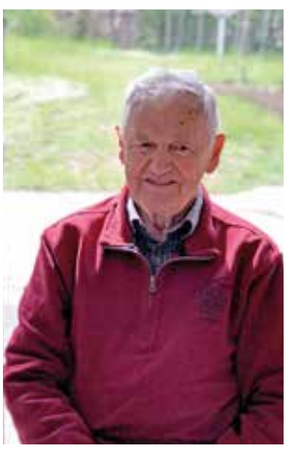
Dan sajenja medovitih rastlin

Čebele

Svetovni dan čebel

Ivo Žnidarčič

Obiskali smo Škofjo Loko

Majda Rejec

Tokrat smo se na majski izlet podali v Škofjo Loko, srednjeveško mesto, polno zgodovinskih, kulturnih in naravnih znamenitosti.

Na pot smo se odpravili zgodaj zjutraj z vlakom, kar je bilo posebno prijetno doživetje, zaradi veselega vzdušja, ki se je ustvarilo med vožnjo.

V središču Škofje Loke nas je pričakala vodička, gospa Mirjam Jezeršek, ki nam je nadvse slikovito z izbranimi besedami prikazala zanimivosti in lepote mesta.

Čez stari Kamniti ali Kapucinski most, ki velja za najstarejši ohranjeni kamniti most v Sloveniji (zgrajen je bil sredi 14. stoletja) in se pne preko reke Sore, smo se podali na ogled starega mestnega jedra. Ogledali smo si Mestni trg in cerkev svetega Jakoba, nato pa se povzpeli na Škofjeloški grad, s katerega je enkraten pogled na mesto in okolico. Grad, ki datira v 12. stoletje, je danes domovanje Loškega muzeja. Tu so na ogled zanimive zgodovinske, etnološke, naravoslovne in druge zbirke. Enourni ogled je kar prehitro minil, saj bi za ogled vseh zanimivih razstavnih predmetov potrebovali vsaj nekaj dni.

Z grajskega dvorišča je lepo vidna zasnova mesta na dveh terasah. Na prvi terasi, tik pod gradom, so na Mestnem trgu hiše nekdaj premožnejših meščanov, na drugi pod njo, to je na Spodnjem trgu, pa prebivališča revnejših slojev. Tu je znamenita Kašča iz 16. stoletja, v kateri so nekoč hranili žita, danes pa je v njej stalna galerija slikarja Franca Miheliča. Na trgu je tudi špital, nekdanja mestna ubožnica.

Pot nas je vodila čez Soro v vas Puštale na ogled Nacetove hiše. Hiša izvira iz 16. stoletja in je kot spomenik slovenske kulturne dediščina spremenjena v muzej. Hiša vse od 18. stoletja ni spremenila niti svoje zunanje niti notranje podobe in je nazoren prikaz življenja kmečkega prebivalstva pred več sto leti.

Zadnja točka naših ogledov je bil kapucinski samostan, kjer naj bi obiskali samostansko knjižnico in si ogledali stalno razstavo o Škofjeloškem pasijonu. Na žalost ogled ni bil možen. Pa nič zato, saj smo bili od celodnevnega pohajkovanja po mestu že pošteno utrujeni.

Vsekakor je bil izlet enkraten, za kar ima veliko zaslug odlična vodička, pa seveda pozitivna nastrojenost udeležencev. Enotni smo bili v mnenju, da se bomo v Škofjo Loko še vrnili, če ne kot skupina, pa kot posamezniki.

Velikonočna razstava klekljaric iz Ročinja in Kanala

Nevenka Malnič

Ob zaključku novoletne poulične razstave, ki je lepo popestrila novoletne praznike, nam je predsednik Turističnega društva Kanal Branko Dolenc predlagal, da bi se lahko večkrat predstavili na tak način.

Velikonočni prazniki so se nam zdeli primeren izziv. Časa ni bilo veliko, zato smo kar hitro zasukale *klekeljne*. Lotile smo se izdelave klekljanih oblačilc za okrasitev pirhov, ki so eden od simbolov velikonočnih praznikov. Pobarvani ali okrašeni na številne načine predstavljajo kaplje Kristusove krvi. Simbolizirajo pa tudi upanje in začetek nečesa novega. Izbrale smo primerne vzorce in se lotile dela, ko je botra zima še trdno kraljevala med nami. Okrasile smo skoraj sedemdeset pirhov, ki sedaj okrašujejo brsteče vrbove veje velikonočne ikebane. Dodali smo še ščepec drobnih aranžmajev in prtičkov, ki običajno krasijo praznični dom. Zraven seveda sodijo tudi košara dobrot, pripravljenih za blagoslov jedi, in oljčne vejice, blagoslovljene na cvetno nedeljo.

Razstava je bila na ogled v izložbenem oknu stare slaščičarne na placu do 25. aprila 2022.

Vroče poletje v Kanalu

Klelija Dolenc

Kanal poleti, naslikal akademski slikar Janez Kovačič.

Turistično društvo Kanal ob Soči pripravlja v letošnjem poletju tri odmevne dogodke. Najprej bo v nedeljo, 10. julija, na trgu v Kanalu tradicionalni Ribiški praznik. Obiskovalci bodo kot vedno lahko okusili izvrstne postrvi na žaru in druge dobrote. Organizatorji predvidevajo, da bodo spekli več kot 100 kg te izvrstne ribe. Poskrbljeno bo tudi za glasbeni program.

V petek, 12. avgusta, zvečer bodo po 13 letih ponovno izvedli glasbeni dogodek pod kanalskim mostom. S koncertom, pod naslovom »Sonate na Soči«, se bo občinstvu predstavil domačin, pianist Ivan Skrt. Organizatorji si te poletne noči prizadevajo občinstvu pripraviti izjemen dogodek. Klavir bodo postavili na poseben splav, obiskovalci pa bodo z bregov Soče lahko spremljali glasbo črno-belih tipk.

V nedeljo, 14. avgusta, pa bodo v Kanalu ponovno Skoki z mosta. Dopoldan bo popestrilo srečanje lastnikov avtomobilov znamke Porsche iz vse Slovenije. Zjutraj se bo začela tudi šola za najmlajše skakalce v vodo. Popoldan bo osrednji program namenjen vrhunskim skokom z mostu. Letos se napoveduje kar nekaj skakalcev iz tujine. Glas o dobri organizaciji tekmovanja in gostoljubju zagotavlja udeležbo vrhunskih tekmovalcev. Seveda bo poskrbljeno tudi za program med odmorom. Zvečer bo na igrišču poskrbljeno za vse generacije. Najprej bo za otroški živžav poskrbela Romana Kranjčan, potem pa bo ansambel 7 Šrit poskrbel za vse, ki jih srbijo pete. Seveda ne bo manjkalo jedače in pijače.

V Turističnem društvu Kanal ob Soči so prepričani, da bodo obiskovalcem od blizu in daleč polepšali letošnje poletje.

Kanalski igralci pikada Društva upokojencev iz Kanala v Logatcu

Bernarda Skrt

Po težkem koronaobdobju smo se zopet razveselili druženja in povabila na tradicionalni marčevski turnir pikada v Logatcu.

Odvil se je 26. marca 2022. Sodelovalo je 13 moških in 12 ženskih ekip. Kanalska moška ekipa je osvojila prvo mesto, ženska pa drugo.

Sonja Valantič je dosegla 2. mesto posamezno.

Kanalski pikadarji v Logatcu

Spomladansko dogajanje v MKK

Tine Drekonja, Mladinski klub Kanal

Po težko pričakovanem sproščanju protikoronskih ukrepov smo v Mladinskem klubu Kanal le dobili priložnost, da odpremo obnovljene prostore ter omogočimo mladim, da se spet pozabavajo ob dobri glasbi.

Odprtje so načrtovali že dvakrat pred tem, a je bilo zaradi ukrepov nazadnje organizirano 11. marca, in sicer kot zabava brez vstopnine. Za dobro vzdušje sta poskrbela glasbena izvajalca Dj Chumma in Dj Orlando jr. in mladim omogočila uživanje ob elektro plesnih ritmih. Čutilo se je navdušenje ob končnem odprtju kluba, saj nam je manjkalo zabave v domačih krajih. To pa je le potrdila udeležba, saj je klub pokal po šivih.

DJ Orlando Jr. na otvoritvi

Flirrti z zastavo občine

Po zaključenem odprtju pa nismo počivali, temveč smo se lotili organizacije novega dogodka, namenjenega vsem generacijam »žurerjev«. Tako je 17. aprila v klubu nastopila skupina Flirrt, katere nastop je bil sicer jeseni že enkrat odpovedan. Pred njimi je nastopil duo Johnny Bravo in ogrel obiskovalce. Na ta večer, navdušenje ni bilo nič manjše kot ob odprtju kluba, starejši in mlajši so uživali tako ob vsem poznanih uspešnicah kot tudi ob novejših skladbah skupine Flirrt.

Z izpeljavo obeh dogodkov ter udeležbo smo v klubu zadovoljni, za pomlad in poletne mesece pa že pripravljamo nove dogodke ter seveda tudi plažo pod gasilskim domom.

Druženje z jubilanti

Klelija Dolenc, foto: Peter Falatov

Ljubezen je kot poročna torta, kot kaviar, kot sveža penina, a prijateljstvo je kot topel domač kruh, namazan z maslom in marmelado. Če je v življenju in seveda tudi v zakonu ljubezni in prijateljstva dovolj, se ni treba bati raznih prepirov in drugih ljubezenskih težav!

V četrtek, 19. maja, je Društvo upokojencev Kanal pri »Križniču« organiziralo srečanje z jubilanti, ki so v preteklem letu praznovali 50 ter 60 let poroke. Zaradi covida smo namreč decembrsko praznovanje preložili in izvedli šele to pomlad.

Na samem začetku je slavljence pozdravil predsednik društva Franc Komac. Jubilantom so bila podeljena priznanja Društva upokojencev Kanal ter čudoviti unikatni izdelki naših klekljaric, ki se vsako leto, pod vodstvom neutrudljive mentorice Nevenke Malnič, potrudijo in izdelajo enkratne umetnine. Jubilanta, Jakopič Zofija in Silvester, ki sta praznovala 60 let poroke, pa sta poleg priznanja društva prejela tudi akvarel članice društva Helene Stanič.

Med udeleženci je stekel spontan razgovor, obudili so se spomini in smeh ter veselje sta botrovala nadaljnjemu druženju.

Zadovoljni jubilanti

Slike Darka Vuge

Vanda Colja

Likovna skupina Svetloba Deskle je v lanskem letu kljub »zapori javnega življenja« delovala aktivno, saj je neprekinjeno razstavljala nova dela v izložbenih oknih Kanala, Deskel in se udeleževala razstav v Gradišču, Kobaridu, Izoli, Ilirski Bistrici in Gradini pri Doberdobu.

Ker pa letos mineva 15 let, odkar nas je po zahrbtni bolezni zapustil Darko Vuga, smo se odločili, da obudimo spomin na njegove čudovite likovne stvaritve ter jih približamo Kanalcem in obiskovalcem Kanala. Darko je Kanalcem znan kot Friče, ki je po očetu Antonu na placu v Kanalu nasledil moški frizerski salon, takrat so mu rekli brivski. Danes v teh prostorih domuje frizerstvo.

Ker je Darkova sestra Ana akademska slikarka in Antonija ljubiteljska slikarka, upravičeno lahko domnevamo, da je tudi v Darku tlela želja po slikanju. S slikarstvom pa se je začel ukvarjati šele na prigovarjanje žene Irene, naj se pridruži likovni skupini, kjer bo dobil potrebne napotke. Škoda, da je njegova slikarska pot trajala samo štiri leta. V tem kratkem času je ustvaril ogromno slik, ki danes krasijo njegov dom ter številne domove prijateljev in sorodnikov. Da bi domačinom in obiskovalcem Kanala pokazali nekaj njegovih del, smo jih postavili na ogled v izložbena okna nekdanje banke, mesnice in slaščičarne, trgovine tekstila, pa tudi v frizerski salon.

Likovna skupina 2014

Likovna skupina Svetloba pri postavitvi slik v okna nekdanje mesnice v Kanalu

Njegova dela izžarevajo ljubezen do narave. Označeval ga je zdrav estetski čut. Na vsaki sliki se je posvečal zanimivemu svetlobnemu učinku, kar je še posebej vidno na slikah naselij in posameznih domačij. Med rešitvami je izbral najboljšo, ne glede na to, koliko truda in časa je zanjo porabil.

Likovno skupino Svetloba, ki jo je obiskoval od leta 2003 pa do 2007, je dopolnjeval z umirjenim pristopom in prijetnim, nevsiljivim humorjem. Čeprav je na likovnem področju v kratkem času zelo napredoval, je vedno iskal ter nesebično sprejemal tudi mnenja drugih.

Darkov mentor mag. Stipe Hečimovič je o njem povedal: »Darkove slike izražajo globoko lepoto njegovega notranjega sveta. V čast mi je, da sem ga delil z njim.«

25-letna pregledna razstava Kluba keramikov Kanal

Darja Žorž, foto: Primož Kožuh

V Galeriji Rika Debenjaka smo člani Kluba keramikov Kanal 20. maja odprli svojo jubilejno razstavo. Spremno besedo je podala Petra Škrjanc, dolgoletna opazovalka našega dela. Počastili so nas predstavniki sorodnih društev iz Gorice, Ljubljane in Domžal. Osemnajst avtorjev je predstavilo svoje zamisli in sporočila, vsak na svojevrsten način in z bogato uporabo keramičnih tehnik.

S pričujočo razstavo smo postali del vseslovenskega Tedna ljubiteljske kulture in se vključili v evropski projekt Dober dan, keramika.

Klub keramikov Kanal se je v letošnjem letu registriral kot samostojno društvo. Pripravljamo niz dogodkov, ki bodo obogatili kulturno dogajanje v Kanalu.

V avgustu napovedujemo mednarodni festival keramike pod naslovom Kerafest, dvodnevno intenzivno srečanje in doživljanje razvejane umetniške smeri. Ob dvodnevni razstavi izbranih avtorjev v Galeriji Rika Debenjaka bo v društveni galeriji Keramost razstavljal priznani keramik, uprizorili pa bomo tudi prvinsko peko – starodavno žganje keramike na drva v kopi. Na Kontradi bo zaživel sejem keramičnih del, ki ga bodo oblikovala društva in posamezniki iz naše regije.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam čestitali in nas s svojo prisotnostjo počastili. Obenem se zahvaljujemo Občini Kanal ob Soči, ki nam omogoča delovanje. Naša galerija Keramost je odprta vsak četrtek od 17. do 19. Dobrodošli!

Odkrivajmo zgodovino:

Glavne značilnosti obrti na Kanalskem pred prvo svetovno vojno

dr. Robert Devetak

Čeprav je območje današnje Občine Kanal v obdobju pred prvo svetovno vojno veljalo za izrazito kmetijsko orientirano, lahko pri gospodarskih dejavnostih poudarimo številne obrti, ki so se razvile predvsem v večjih naseljih.

V času, ko množična proizvodnja in specializirane službe v podeželskem okolju niso bile samoumevne, je izdelava orodja, obutve, oblek in drugih izdelkov za vsakdanjo rabo slonela skoraj izključno na ramenih lokalnih obrtnikov, ki so bili pogosto samouki, dejavnost pa se je velikokrat tudi prenašala znotraj družin iz roda v rod. Podobno je bilo pri stanovanjskih zgradbah, gospodarskih objektih in lokalnih cestah, katerih gradnjo so velikokrat izvajali in nadzorovali domači zidarji ter tesarji ob pomoči lokalnega prebivalstva. Nekateri obrtniki so opravljali tudi več različnih dejavnosti. Njihove storitve so bile zaradi slabe prometne infrastrukture in oddaljenosti večjih središč nujne in vsakodnevno potrebne. Lahko bi trdili, da so bila vsaj večja naselja na Kanalskem zaradi prisotnosti obrtnikov v veliki meri samooskrbna. Hkrati so si s ponudbo svojih izdelkov ali storitev v okolju, kjer so živeli, obrtniki zagotovili vpliv, ki jim je velikokrat pomagal do prevzema vidnih funkcij v lokalni ali deželni javni upravi (župan, občinski odbornik, predstavnik gospodarskih in izobraževalnih organizacij ipd.). Navedemo lahko Antona Križniča, lastnika hotela »Pri zlatem levu«, mesarja in kotlarja, ki je bil med letoma 1902 in 1912 kanalski župan, leta 1908 pa je bil izvoljen za poslanca v goriški deželni zbor.

Del poslopja nekdanjega mlina pri Jelovcu na potoku Doblarec (foto: Simon Prinčič)

Na Kanalskem lahko v tem obdobju zasledimo številne in različne obrtne dejavnosti. Zanimivi so podatki, ki jih navaja statistično poročilo o razvoju industrije, obrti in trgovine na Goriškem in Gradiškem v letu 1888 (*Relazione sommaria presentata all'Eccelso I. R. ministero del commercio dalla Camera di commercio e d'industria di Gorizia intorno le condizioni del suo distretto nell'anno 1888*). V njem je razvidno, da je v sodnem okraju Kanal tega leta delovalo 234 različnih subjektov s področja obrti, trgovine in gostinstva. Med njimi najdemo številne klasične obrtne poklice – čevljarje, kovače, tesarje, mesarje, pa tudi kotlarja, sodarja, svečarja, kočijaža in klobučarja. Med večje obrate lahko vključimo dve žagi, peč za žganje apna in fužino za izdelavo kovinskega orodja. Glede na število izstopajo mlini, ki jih je bilo kar 33, postavljeni pa so večinoma na obmejni reki Idriji ter ob številnih pritokih reke Soče, na primer potokih Ajba, Avščak in Doblarec. V poročilu se omenja tudi proizvodnja kemijskih izdelkov, a iz pregledov virov ni razvidno, kaj se je proizvajalo in kje bi tovrsten obrat v okraju bil.

Razglednica z motivom hotela Pri zlatem levu, katerega lastnik je bil Anton Križnič. Levo je vidna tudi mesnica, ki je bila v njegovi lasti (Zbirka razglednic Goriške knjižnice Franceta Bevka).

Med številnimi trgovskimi subjekti izstopajo glede na število živilske trgovine, ki jih je bilo 26. Zaradi slabših in ponekod tudi še neurejenih cestnih povezav so bile tovrstne trgovine pomembne za lokalne skupnosti, saj je njihova gosta mreža omogočala sorazmerno hiter dostop do blaga. Hkrati so trgovci odkupovali in prodajali tudi lokalne pridelke ter tako podpirali kmetijske dejavnosti v domačem okolju. Poleg živilskih trgovin najdemo med drugim v popisu še osem trgovcev z živino, deset trgovcev s sadjem, železnino, papirnico in trgovino z gradbenim lesom. Z

Oglas za kotlarsko dejavnost, ki jo je v Kanalu izvajal Anton Križnič *(Ročni kažipot po Goriškem in Gradiščanskem za leto 1907)*

gostinsko ponudbo se je ukvarjalo 41 oseb, v Kanalu pa sta delovali še dve kavarni. Lahko poudarimo tudi, da je v okraju delovalo kar 33 žganjarn. Med zanimivejšimi poklici lahko navedemo še dva splavarja, ki sta pred izgradnjo mostov prevažala osebe in tovor čez Sočo pod Ročinjem in pri Plavah.

Oglas kanalskega hotela Ulaga *(Ročni kažipot po Goriškem in Gradiščanskem za leto 1907)*

Ti podatki zajemajo celoten okraj in nam ne dajo vpogleda v nekatere posebnosti, ki so bile značilne za posamezne občine oz. naselja okraja. Jasnejšo sliko glede stanja obrti na Kanalskem ob koncu 19. in v začetku 20. stoletja nam omogočajo *Ročni kažipoti po Goriškem in Gradiščanskem*, ki navajajo obrtnike za vsako občino posebej. Okraj Kanal je pred prvo svetovno vojno sestavljalo deset občin. V podatkih so razvidne lokalne posebnosti in glavne panoge, s katerimi so se ukvarjali domačini. Če pogledamo stanje v letu 1905, lahko vidimo, da je imela večina občin vsaj po enega čevljarja, kovača, krojača, mizarja in zidarja. To so bili tudi najpogostejši obrtniški poklici v okraju. Največje število obrtnikov je svojo dejavnost izvajalo v Občini Kanal, ki je bila najpomembnejša in je predstavljala središče okraja. Kanal je bilo tudi edino naselje, kjer se v tem času večina prebivalstva ni ukvarjala primarno s kmetijstvom. Tukaj najdemo tudi specializirane poklice, ki jih v preostalih občinah ni bilo – urar, svečar, klobučar, brivec in kotlar. Občina je imela tudi največ trgovin v okraju in kar 20 gostiln. Nekatere obrti so bile izrazitejše v posameznih predelih okraja. Tako je na primer večina kamnosekov delovala na območju Banjšic, specializirano kovaštvo – v *Ročnem kažipotu* označeno kot nožarstvo (izdelava srpov, nožev in kos) – pa je bilo značilno za Občino Lokovec. Pomen te obrti nakazuje tudi kovaška zadruga v Lokovcu, ki so jo tamkajšnji obrtniki ustanovili leta 1912. Obe območji sicer danes ne sodita več pod Občino Kanal.

Seznam obrti po občinah v sodnem okraju Kanal leta 1905

SODNI OKRAJ KANAL	
Občina	Obrti
Ajba	4 trgovine, 8 čevljarjev, 3 krojači, mizar, 2 zidarja, 5 gostiln
Anhovo	6 trgovin, 2 čevljarja, kovač, 2 krojača, 2 mizarja, mesar, pek, 2 zidarja, 6 gostiln
Avče	3 trgovine, brivec, 4 čevljarji, klesar, kovač, 3 krojači, 2 mizarja, sodar, 5 mlinarjev, 4 zidarji, gostilna
Banjšice	2 trgovini, 4 čevljarji, kovač, 3 krojači, 2 mizarja, 2 gostilni
Bate	2 trgovini, 3 čevljarji, 4 klesarji, kovač, 3 krojači, 2 mizarja, 4 zidarji, 5 gostiln
Deskle	3 trgovine, vinotoč, žganjarna, 2 čevljarja, kovač, 2 krojača, 4 mizarji, 2 zidarja, 6 gostiln
Kanal	10 trgovin, 5 trgovin s tekstilom, železnina, vinotoč, 2 brivca, 2 čevljarja, kotlar, 2 kleparja, 2 klesarja, 2 ključarja, 2 kovača, klobučar, 4 krojači, 3 mizarji, 4 peki, kavarnar, svečar, urar, 2 zidarja, kotlar, 20 gostiln
Kal	6 trgovin, 7 čevljarjev, 2 kleparja, 2 klesarja, ključavničar, 6 krojačev, mizar, pek, 6 zidarjev, 7 gostiln
Lokovec	3 trgovine, 2 čevljarja, 3 krojači, kovač, 8 nožarjev, 2 mizarja, strojar, 4 gostilne
Ročinj	4 trgovine, 4 trgovine s tekstilom, čevljar, kovač, 2 krojača, mesar, pek, 4 gostilne

Podatki nam razkrivajo bogato obrtno dejavnost in panoge, ki so bile pred dobrim stoletjem del vsakdana, danes pa jih v Občini Kanal ne najdemo več. Tehnološki napredek, gospodarske spremembe in industrializacija so v drugi polovici 20. stoletja pripeljale do novih razmer, v katerih so številne klasične obrti izgubile svoj pomen in uporabnost ter so se počasi umaknile ali propadle.

Viri in literatura:
- *Relazione sommaria presentata all'Eccelso I. R. ministero del commercio dalla Camera di commercio e d'industria di Gorizia intorno le condizioni del suo distretto nell'anno 1888*. Gorizia: Camera di commercio e d'industria in Gorizia, 1889.
- *Ročni kažipot po Goriškem in Gradiščanskem za leto 1906*. Gorica: Goriška tiskarna, 1906.
- Pokrajinski arhiv v Novi Gorici, PANG 525, Tribunal Gorica, t. e. 259, Kovaška zadruga Lokovec.
- Devetak, Robert: *Društveno življenje na Kanalskem v času Avstro-Ogrske*. Nova Gorica: Goriški muzej Kromberk, 2016.
- Marušič, Branko in Križnič, Anton. *Primorski slovenski biografski leksikon IV*. (ur. Martin Jevnikar). Gorica: Goriška Mohorjeva družba, 1991–1994, str. 677.
- Marušič, Branko. Prispevki k poznavanju gospodarskih razmer na Goriškem v 19. in v začetku 20. stoletja. *Aleksandrinke* (ur. Darja Skrt). Nova Gorica: Goriški muzej Kromberk, 2014, str. 59–72.

Dvocvetni žafran (Crocus biflorus)

Daniel Rojšek, Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, OE Nova Gorica

Slovenija je izjemno bogata s samoniklimi rastlinami, tudi z zelo redkimi, ogroženimi in zavarovanimi. V kanavski občini jih je kar lepo število.

V tem prispevku predstavljam dvocvetni žafran (*Crocus biflorus*). To vrsto je dr. Igor Dakskobler opazil februarja 2008 ob cesti Plave-Prilesje. Zelo je podobna na Krasu pogostemu progastemu žafranu (*C. reticulatus*). Za presojo pravilnosti določitve je prosil strokovnjaka za ta rod dr. Toneta Wraberja. Skupaj sta o najdbi in naših nahajališčih (poleg dveh pri Plavah še pod Morskim) pisala v Proteusu in Razpravah 4. razreda SAZU (2008), o nahajališču v Zamedvejah pa v Hladnikii (2013). Peto nahajališče v občini Kanal so mi pokazali na travniku v Prilesju februarja 2022. Tri nahajališča so tik ob strugi Soče, enega visoke vode delno poplavijo. To na čebulice med mirovanjem ne vpliva slabo, saj voda hitro odteče. Najnižje nahajališče je le 80 m nad morjem, najvišje pa okoli 180 m.

Dvocvetni žafran se od pomladanskega (*Crocus vernus subsp. vernus* oziroma *C. napolitanus*), ki je v Posočju zelo pogost, na prvi pogled razlikuje v podolžno progastih listih zunanjega cvetnega odevala in rumenem goltu. Cvetovi so lahko popolnoma beli do temno vijoličasti. Dvocvetni žafran zacveti že ob koncu januarja, malo prej kot pomladanski in do srede marca odcveti, pred pomladanskim. Vsi žafrani pripadajo družini perunikovk (Iridaceae).

V Proteusu (2018) sem opisal nahajališče dvocvetnega žafrana na JZ vznožju Sabotina, že v Italiji. Po mnenju tržaškega botanika dr. Fabrizia Martinija pomeni navezavo njihovih nahajališč v furlanski ravnini z našimi ob Soči. Ob koncu februarja 2021 je dr. Igor Dakskobler ta žafran našel tudi v Zgornjem Posočju, na več travnikih pri Volarjih, in o tem pisal v reviji Hladnikia, 8. februarja 2022 pa ga je Marija Skok opazila še severneje, na travniku pri Kamnem.

Vsaka prva najdba in objava redke rastline je naravoslovno zelo pomembna. Čeprav nahajališča dvocvetnega žafrana med Morskem in Prilesjem zdaj niso več edina v Sloveniji, so zaradi velike redkosti in ranljivosti te vrste zelo dragocena.

Pod Morskem je bil žafran zaradi zaraščanja z drevjem in grmovjem zelo ogrožen. Leta 2021 je bilo le 11 cvetov. Spomladi in jeseni tega leta so rastje pokosili in naslednje leto je tam vzklilo že 49 rastlin. Lastnici in lastniku nahajališča, županji Tini Gerbec in Marinu Veluščku, se zahvaljujemo za košnjo pasu ob občinski cesti, kjer žafran raste.

Občanke in občane prosimo, naj opazujejo svojo okolico in si ogledajo slike našega žafrana ter nam morebitno najdbo sporočijo na 05 330 5309 ali na zrsvn.oeng@zrsvn.si. Natančnih leg seveda nismo objavili, saj se bojimo izkopavanja in s tem uničevanja nahajališč.

Šopek pomladanskih. Vidimo, da nimajo rumenega golta in izrazitih podolžnih prog.

Za dvocvetni žafran sta značilna rumeni golt in podolžne proge.

Bela žafrana iz Plavi. Rumenina golta proseva skozi cvet.

Žafran iz Plavi

Šopek iz Plavi

Ne meč'mo hrane stran!

Katja Sreš, Ekologi brez meja

Zavržena hrana ne predstavlja le okoljske, ampak tudi ekonomsko in družbeno katastrofo. Morda se 'katastrofa' sliši pretirano, a odmetavanje hrane ni nič drugega kot to. Globalno zavržemo toliko hrane, kolikor je pridelamo na površinah, velikih za 635 Slovenij. Količine pa še vedno rastejo.

Že deset let Ekologi brez meja preučujemo gospodinjstva, javne ustanove in gospodarske subjekte, da bi ugotovili, zakaj je tako. Odgovora še vedno nimamo. Pa ne zato, ker bi bili pri svojem delu pridobivanja podatkov, obveščanja o problematiki in vplivanja na sistemske spremembe tako zelo neuspešni. Nedavno končana pilotna izvedba občinske pobude *Hrana svoje mesto najde* nam je razkrila nekaj drugega. Vsaka ustanova, vsako gospodinjstvo in vsako podjetje ima svoje posebnosti, zato je tako pomembno, da se vsem posvetimo individualno, analiziramo, kje smo, in poiščemo prave ukrepe za manj zavržkov. Kdaj nam bo torej uspelo obrniti trend količin zavržkov v negativno smer? Ko bo prav vsak od nas, pa naj bo šef gospodinjstva, bolnišnične kuhinje ali trgovske poslovalnice, začel resno razmišljati o svojih in organizacijskih nakupovalnih in prehranjevalnih navadah. Če je v ustanovah največji izziv komuniciranje (npr. odjava šolskih obrokov), je ahilova peta gospodinjstev načrtovanje. Če za ustanove, kamor štejemo šole, bolnišnice, restavracije, priporočamo merjenje količin zavržene hrane, pa je za gospodinjstva prvi korak razmišljanje o vsakodnevnih navadah. Poskusite en teden spremljati, kaj, koliko in kje kupujete ter kaj na koncu dejansko uporabite pri svojih obrokih in kaj konča med odpadki. Tri škofjeloške družine so v sklopu omenjenega pilotnega programa to izvedle v praksi. Prišli smo do zanimivih ugotovitev, ki presegajo običajne nasvete o uporabi nakupovalnih seznamov in pravilnem shranjevanju živil. Skupni imenovalec spremljanih družin je navada, da vsak član poseže po hrani, ki mu ustreza, kadar mu ustreza. Pri tem imajo vedno v mislih tudi ostanke preteklih obrokov in viške živil, ki bi jih bilo treba čim prej zaužiti in jih uporabljajo na različne načine v različnih obrokih. Za sodelujoča gospodinjstva je značilna dosledna uporaba zamrzovalnika. Zamrznemo lahko namenoma pripravljene viške obrokov, drobne ostanke, ki nastanejo nenamenoma, pa tudi sveža živila, ki se sicer lahko hitro pokvarijo, kot je npr. kruh. Za učinkovito se je izkazalo tudi poseganje po lastni ali lokalni hrani, ki je sicer lahko nekoliko dražja, a jo prav zaradi tega precej bolj cenimo. Spremljanje navad pa je razkrilo še en, najbrž ključen in tako zelo preprost nasvet, o katerem bi morali govoriti pogosteje – ne kupujmo hrane, ki jo pogosto zavržemo. Če se boste izziva lotili, smo prepričani, da bo na plano privrelo še več dobrih navad, pa tudi šibkih točk, ki nudijo priložnost za izboljšave. Za začetek pa je ključno zavedanje, da vsak gram šteje. Če vsak Slovenec in Slovenka zavrže 'le' en paradižnik, to pomeni 413 ton zavržkov. Težavo smo ustvarili skupaj, čas je, da jo tudi rešimo skupaj. Zato vabljeni, da naša prizadevanja spremljate in jih uporabite kot navdih za majhne spremembe z velikim skupnim učinkom.

Bezgov sirup

Irena Brezavšček

SESTAVINE:
– 30 bezgovih cvetov,
– 3 l vode,
– 3 kg sladkorja,
– 10 dag citronske kisline.

PRIPRAVA:
Vodo in sladkor zavreš. Ko se voda ohladi, dodaš cvetove, premešaš in pustiš v pokriti posodi 24 ur. Po določenem času precediš in vmešaš citronsko kislino. Preliješ v steklenice in zamašiš.

Nasvet: Če uporabiš samo cvetove, brez stebel, bo sirup svetlejše barve.

Bezgov cvet

Sirup iz smrekovih vršičkov

Irena Brezavšček

SESTAVINE:
– smrekovi vršički,
– sladkor,
– stekleni kozarec (za vlaganje),
– sonce.

PRIPRAVA:
Nabereš smrekove vršičke. V kozarec za vlaganje naložiš za prst na debelo – eno plast smrekovih vršičkov. Nanje pa eno enako visoko plast sladkorja. Tako vse do vrha kozarca. Zadnja plast mora biti sladkor.

Smrekovi vršički

Kozarec dobro zapreš in ga daš za najmanj 14 dni na sonce. Če vreme ni dovolj sončno, lahko podaljšaš postopek na štiri tedne. Po tem času kozarec odpreš in vršičke precediš skozi cedilo in še krpo ter jo dobro oviješ ali spreša. Sirup je namreč kar precej gost in ga ni prav lahko odcediti.
Tako dobljeni sirup ustekleničiš in spraviš v temno shrambo. Lahko ga uporabljaš samostojno, po žličkah. Lahko ga mešaš z vodo ali čajem. Če pa ti ostaja kakšno žganje, ga zamešaš v odličen liker. Na vsak način je vršičkov sirup odlično protiprehladno zdravilo.

In še nekaj: Ko nabereš vršičke, jih nekaj časa pusti, da ovenijo. Če naložimo v kozarec sveže, lahko »zavrejo«!

Človek – zver

Irena Brezavšček

Kako tanka je tista meja, ki ločuje visoko inteligenco od čiste norosti? Kako strašansko nad vsemi se mora počutiti nekdo, ki si vzame pravico, da lahko odloča o usodi milijonov ljudi, človeštva? Spomnim se, da so se, ko sem bila še otrok, starejši pogovarjali: »Preveč pameten je bil, zato se mu je zmešalo.« Kaj človeka pripelje do tega, da za ceno lastnega ega uničuje vse okrog sebe? Kako si nekdo sploh lahko pripravi pot, po kateri pride do položaja, na katerem lahko igra boga?

Priznam, da zadnje čase zelo malo gledam televizijo, pa tudi radia ne poslušam. In čeprav se zavedam, da s tem ne bom ničesar rešila, istočasno morda zato kakšen odstotek lažje živim. Se vsaj morda počutim malo manj izigrano. Kajti nemoč je tista, ki človeku prazni dušo. Toliko preveč, kot imajo moči in besede tisti na raznoraznih funkcijah in položajih, toliko manj je slišati malega človeka.

Ne štejem se – ne k bogatim ne k revnim. Spadam v tisto skupino ljudi, ki smo ji nekoč rekli »srednji sloj«. Morda nisem imela dovolj sreče, da bi se lahko premaknila v tistega višjega, ali pa nesreče, da bi padla v nižjega. Ali pa morda obratno, saj se tisto kar misliš, da je danes sreča, jutri lahko izkaže, da je bila v resnici nesreča. V tem srednjem položaju mi in nam prav nič ne manjka. Lahko bi celo trdila, da imamo vsega preveč. Zakaj ne bi potem mi, ta srednji, dali nekaj tistim, ki so nižje od nas? Ne, tistim morajo kaj dati oni, ki so višje in visoko nad nami. Kako neki, ko pa prav tisti nikoli nimajo dovolj oz. se počutijo ogrožene s strani nižjih, ki bi jim lahko kaj vzeli?

Očitno je tako, da smo »ta srednji« zato, da malo pomagamo tistim »tam spodaj« in istočasno še malo tistim »tam zgoraj«, ki jim zato ne bo treba drugim dati in se ne bodo počutili ogrožene. Pa to ne velja kar na splošno. Vsak ve zase in v vseh treh slojih so takšne in drugačne častne in manj častne izjeme.

Pa pojdimo na začetek … Kako tanka je tista meja? Naj začnem pri državnih voditeljih ali pri politikih, pri direktorjih, profesorjih, novinarjih? Pri vseh tistih, ki imajo na širšo skupnost neverjeten vpliv, pa jih nisem napisala? Ima sploh smisel razpravljati sam s seboj in o tem razmišljati? Kako bi lahko vplivala na to, da ne bi ljudje svojih izrojenih želja in bolnega pohlepa uresničevali tako, da se izživljajo nad sočlovekom? Ga ubijajo zato, da bi bilo videti, da so najmočnejši, najbogatejši, največji, da so veliko več vredni od vseh drugih?

Kdo daje pravico človeškim zverem, da z bolnim umom in pohlepom uničujejo svet okrog sebe? Očitno niso tako sami …. Samo en človek tega ne bi mogel početi. Žal ima več podpornikov, kot si mislimo. Žal zna marsikdo ob pravem času in na pravem mestu pristaviti svojo skodelico … in se skrivati za podlimi dejanji enega človeka.

Če bi se vsi tega zavedali, posameznik proti svetu ne bi mogel ničesar storiti. Tako pa – zelo tanka je tista meja, ki nas še loči od tega, da drug za drugim iz pohlepa in sebičnosti ne postajamo zveri.

Se zgodovina ponavlja?

Bernarda Skrt

Ob 100. obletnici prve svetovne vojne sta nastali dve likovni deli in pesem.

Žive naj vsi narodi,
ki hrepene dočakat dan,
da koder sonce hodi,
prepir iz sveta bo pregnan,
da rojak prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak.
(France Prešeren)

Kako globoko sporočilo je že pred 178 leti zapisal naš največji pesnik France Prešeren. To je naša slovenska himna, ki smo jo neštetokrat slišali ob vrhunskih dosežkih naših športnikov. So svetovni voditelji to sporočilo razumeli? Ali bomo dočakali ta dan? Nam bo ostalo samo še hrepenenje? Ko gledam tragedijo, ki se dogaja v Ukrajini, se sprašujem:

Za gorami mladi fantje umirajo.

Vojaka pripenjata golobu sporočilo.

Se zgodovina zares ponavlja?

Moj oče se je med prvo svetovno vojno rodil v begunstvu. Tam mu je umrla tudi mama in zapustila deset otrok.

100 let že je od takrat,
cesarju služit šel soldat
iz narodov vseh monarhije.
Za njega vdano, ponosno srce mu v prsih bije.

Al kmalu je ponos obžaloval.
V tujih krajih, hudih bojih,
tovaršev mnogo pokopal,
mu glad in mraz na Ruski fronti
poslednje je moči uničeval.

Izgub je cesar imel veliko,
najraje bi končal to bitko.
Mu škorenj italijanski zaostril je morijo.
Na zemlji naši, Soški fronti,
potekali so hudi boji.

Soldat cesarjev, naš Slovenski fant,
prišel je srčno branit očetnjavo.
s tovariši iz monarhije,
zaman dvanajst je bitk odbojeval.
Se škorenj polastil je naše zemlje.

Odkar se naš planet vrti,
po vedno isti osi,
pohlep je kriv za vse gorje,
nedolžnih, ki trpe v vojni,
otrok, ki lačni so in bosi.

Čebele v drugem razredu

Foto: arhiv OŠ Deskle

Za drugošolce je bil petek, 13. maj 2022, poseben dan. Imeli so naravoslovni dan o čebelah.

Že za novoletno darilo so učenci dobili slikanico z naslovom Ne bi hotel živeti brez čebel. Večina jih je to slikanico že prebrala in mislili so, da vedo skoraj vse. Vse je zanimalo, kaj novega še lahko izvejo.

Najprej smo skupaj iskali besede, ki nas spomnijo na čebele, vendar nam jih je uspelo našteti le nekaj čez deset. Potem smo zapeli pesem Čebelar in ob videospotu smo se spomnili še nekaj besed.

Učenci so me pričakali s široko odprtimi očmi, ko sem v učilnico stopila oblečena v čebelarsko obleko. V posebni škatlici sem prinesla čebele. V razredu je završalo. Vsi so se prestrašili in čakali, kaj bom naredila. Odprla sem škatlico in si čebelo dala na roko. Umirjeno je lezla po moji roki. Učenci so me nekoliko prestrašeno opazovali. Pomirila sem jih in jim pojasnila, da so v škatlici troti – čebelji samci, ki nimajo žela in zato ne pičijo. Oh, kako so si oddahnili. Stopili so bliže in večina jih je bila tako pogumnih, da so trota sprejeli na roko in ga natančno opazovali, kako se premika in kakšen je. Še natančneje so si jih ogledali tudi s povečevalnim steklom. To so bili zares vznemirljivi trenutki. Presenečeni so bili, ker troti sploh niso leteli in so le leno hodili po otroških rokah. Potem smo jih spravili spet v škatlico, kjer so umirjeno lizali med iz koščka satja.

Po malici pa nas je čakal sladki del ure. Učencem sem pokazala satje in jim razložila, kaj vse morajo čebele narediti, preden nastane med. Želeli so si pokusiti prav med iz luknjic – celic. Ta med je prav posebno okusen. Čebele so medičino nabrale na cvetočih akacijah in jo predelale v med. Koliko dela imajo in zares so neutrudne, zato pa obstaja rek PRIDEN KOT ČEBELA.

Učencem sem približala tudi druge čebelje pridelke. Zanimive so bile majhne raznobarvne kroglice, ki jih čebelica prinese v košku na zadnjih nogah. To je cvetni prah. Tudi tega so si z zanimanjem ogledali in ga poskusili. Nekaterim je bil všeč, drugim pa ne. Tako pač je.

Za konec smo šli v okolico šole opazovat, kako čebelice letajo s cveta na cvet akacije in nabirajo medičino. Narisali smo panjske končnice in pripravili plakat o čebelah. Ogromno novega so drugošolci ta dan spoznali in tudi besed o čebelah je bilo vedno več. To je bil za zares odličen, vesel, meden, sladek, poučen čebelji dan.

Čestitke čebelarjem in njihovim čebelicam ob svetovnem dnevu čebel.

DŽ in drugošolci OŠ Deskle

Rimarije tretješolcev

Brisača je kot pogača
in torba je pač borba.
Resnica bo pravica,
če bo lopata copata.
(Nina, 3. a, OŠ Deskle)

Na travniku cvetočem
nikoli ne jočem.
Ker s prijatelji se igram
in se fajn imam.
(Matija in Andrej, 3. a, OŠ Deskle)

Bil je prašiček
po imenu Nogaviček.
Imel je norice
in še nogavice.

Bila je prašička
po imenu Nogavička.
Imela je pice
in še nogavice.

Imela sta mejo
in lepo prejo.
Imela sta hiško
z lepo miško.
(Žana in Nina, 3. a, OŠ Deskle)

Rekla si, da gremo spat,
ti pa šla si klepetat.
Kuža Luža mačko kliče,
a je ne prikliče.
(Elin B., Karina, Brina, 3. a, OŠ Deskle)

Žebljiček je velik možiček,
ki je iskal svoj prtiček,
Prinesel mu ga je Božiček,
na njem je bil velik
prašiček.
(Rene, Liam, Blaž, 3. a, OŠ Deskle)

Češnje so rdeče
in jagode cveteče.
Lepo se imam,
ko se s prijatelji igram.
Žaba je skočila
in si kosti polomila.

Sonce je žarelo,
luno oslepelo.
Snežak šiva
in si prste umiva.
Jaz pa copate imam,
ker skladati znam.
(Gaja in Elin P. F., 3. a, OŠ Deskle)

Kuža kliče mačko Miko,
če ima doma sliko.
Mačka mu odgovor da,
da njene slike ni doma.
Že začne se preiskava,
cela vas jim že pomaga.
Nazadnje se ugotovi,
da sliko vzel je volk Miki.
(Karina, Elin B., 3. a, OŠ Deskle)

Kje smo doma? Ob Soči!

Neža Rutar, Vrtec Deskle, Foto: arhiv Vrtca Deskle

Otroci in vzgojiteljice iz Vrtca Deskle smo se v tem šolskem letu priključili projektu Turizem in vrtec, ki ga organizira Turistična zveza Slovenije, in se osredotočili na našo lepotico – Sočo. Vrtčevskemu projektu smo dali ime »Doma sem ob Soči« in reko začeli spoznavati s fotografijami, zemljevidi, posnetki in obiski. Pripravili smo plakate, ki so nam bili v pomoč, da smo si lažje predstavljali, kje Soča izvira in skozi katere kraje teče.

Vprašali smo se tudi, katere ribe plavajo v Soči, kje Soča izvira, kako širok je most v Desklah, katere športe poznamo na reki Soči in kdo je slavni Vodobruhec. In poiskali smo odgovore skupaj z otroki. V sklopu projekta smo se večkrat odpravili do Soče, nabirali soško kamenje in naplavine, ki smo jih pobarvali, ustvarjali z njimi in jih uporabili tudi za instrumente. Usedli smo se na plažo pod mostom v Desklah in ga narisali. Z vlakom smo se odpeljali v Kanal in naslikali tudi kanalski most. Zanimalo nas je, kakšne so postrvi, zato smo se kar peš odpravili v Plave, v ribogojnico, kjer so nam predstavili, kako skrbijo za ribe. Sprehodili smo se čez most in ga izmerili. Skupaj s praktikanti smo pripravili dve družabni igri, se v telovadnici preizkusili v športih, kot na Soči, in sestavili maketo mostu, zgibali žabice, ribe in pripravili kamišibaj gledališče, v katerem ima glavno vlogo Vodobruhec.

Starejši otroci so se naučili nekaj kitic Gregorčičeve pesmi Soči, prepevali smo o potočku, mlinu, zaplesali in se spraševali: »Ali je kaj trden most?« Vse to smo prenesli na oder Kulturnega doma Deskle, kjer smo projekt zaključili, kot se spodobi, s prireditvijo, na kateri ni manjkalo gledalcev. Poleg staršev in starih staršev so nas prišli pogledat tudi tete in strici, bratje in sestrice, in prav vsi so nam glasno ploskali.

Projekt Doma sem ob Soči nas je obogatil z

novimi spoznanji o naši prelepi reki, ob tem pa smo ustvarili veliko umetnij, ki si jih je bilo mogoče ogledati na naši razstavi v stekleni dvorani Kulturnega doma Deskle. Našemu povabilu so se odzvale tudi Tince in razstavi dodale svoje čudovite izdelke, da je bila ta še bogatejša.

Cilj celoletnega vrtčevskega projekta pa je bil poleg novih znanj, izkušenj ter predstavitev našega dela kraju tudi zbiranje sredstev za šolski sklad vrtca, ki nam omogoča, da gremo na

kakšen izlet več, povabimo v vrtec gledališče, se odpravimo na letovanje in pa tudi kot pomoč za financiranje raznih malenkosti, ki otrokom pomenijo ogromno. Hvala vsem, ki ste kakor koli sodelovali, darovali in nam ponudili pomoč pri izpeljavi našega projekta. Čaka nas poletje, ko bomo našo Sočo ne samo gledali, ampak vanjo tudi z veseljem skočili.

Zgodba o uspehu

Foto: arhiv OŠ Deskle

Z našimi učenci in učenkami OŠ Deskle smo se udeležili področnega posamičnega tekmovanja v atletiki v Novi Gorici. Na tekmovanju je sodelovalo 13 šol iz področnega centra Goriške, vse od Bovca do Vipave. Na tekmovanju so lahko učenci nastopili le v eni atletski disciplini in štafeti. Našo šolo je zastopalo 14 učencev, od tega tri deklice.

Prav je, da imajo tudi najboljši učenci manjših šol možnost, da se primerjajo z vrstniki večjih šol, saj le tako dobijo realnejšo sliko o svojih sposobnostih in dosežkih na medrazrednih tekmovanjih. Če pa nekoga navdušimo za resnejše ukvarjanje s posamezno športno panogo, je to absolutna zmaga za vse.

Ostanimo pri tekmovanju. Želja po uspehu in dokazovanju, pripravljenost na borbo, motivacija, ki te žene, ko noge ne zmorejo več, vztrajnost, trma itd. so vrednote, ki jih želimo vzpodbuditi pri učencih. To so tudi dejavniki,

zakaj moramo otrokom privoščiti takšne in podobne športne trenutke in izkušnje. Ne glede na poraz ali zmago pa so te izkušnje neprecenljive, saj so druženje s sovrstniki, poglabljanje in sklepanje novih prijateljstev, *fair play,* obnašanje v dobrih in slabih trenutkih tisto, kar dela ljudi ljudi.

ČESTITKE VSEM UČENCEM in UČENKAM!

BC, učitelj športa na OŠ Deskle

Likovni natečaj Plakat miru – Vsi smo povezani

Mateja Strnad

Učenci in učenke 7. razreda OŠ Kanal so sodelovali na mednarodnem likovnem natečaju *Plakat miru* pod naslovom *Vsi smo povezani* v organizaciji Lions Clubs International. Namen natečaja je spodbuditi otroke k razmišljanju o življenju, miru na svetu, prihodnosti, ljubezni in medsebojnem razumevanju. Svoja razmišljanja so učenci predstavili z likovnimi deli. Ta so se najprej ocenjevala na lokalni ravni Lions klubov, nato na ravni okrožij in v končni fazi na mednarodni ravni.
Med šolske finalistke so se s svojimi deli uvrstile **Liani Runtheany Prinčič**, **Maruša Skrt** in **Larisa Vidič**. Učenke so se v četrtek, 24. marca 2022, udeležile prireditve z dobrodelno gledališko predstavo in razstavo likovnih del šolskih finalistov lokalnih šol, ki so sodelovale na ravni Lions kluba Vogrsko. Učencem in učenkam so bila podeljena tudi priznanja. Čestitke!

Moja slika predstavlja oko s solzo, ki je zapolnjena z inštrumenti, notami in vzorci. Vsak izmed nas včasih joče, tudi tisti, ki govorijo, da nikoli. Jok je povezan z raznimi čustvi in občutki. Čustva pa imamo vsi ljudje. Inštrumenti in note tako prikazujejo glasbo, ki jo imamo vsi radi. Glasba sproži v človeku občutke sreče, ki jih lahko delimo z drugimi. Ljudje smo tako povezani tudi s srečo, ki jo vzbudi glasba.

Liani Runtheany Prinčič

S svojim plakatom želim sporočiti, da ne smemo gledati na razlike med nami, ampak moramo držati skupaj, ne glede na vse. Le tako bomo premagali ovire, ki nam jih zastavi življenje.

Maruša Skrt

Avtorica Liani Runtheany Prinčič

Maruša Skrt na odprtju razstave v Koroški galeriji likovnih umetnosti v Slovenj Gradcu ob svoji sliki

Moj plakat predstavlja puzzle – sestavljanko, ki jo skupaj sestavljamo vsi ljudje sveta. Med seboj si pomagamo in sodelujemo. Če ne delamo skupaj, svet ne bo lep, sestavljanka ne bo pokazala prave, lepe podobe. In tako je tudi v resničnem življenju. Le če bomo med seboj sodelovali in si pomagali, bomo na svetu lahko vsi živeli v miru in zadovoljstvu.

Larisa Vidič

V sklopu Lions kluba Vogrsko se je za finalni izbor na ravni Distrikta 129 Slovenija uvrstilo likovno delo Maruše Skrt iz Osnovne šole Kanal. Odprtje razstave vseh 24 slovenskih finalistov je potekalo v soboto, 26. marca 2022, v Koroški galeriji likovnih umetnosti v Slovenj Gradcu. Prireditve se je Maruša udeležila in prejela spominsko darilo ter priznanje. Maruši iskrene čestitke!

Čestitke vsem učencem in učenkam, ki so sodelovali na natečaju, vsem finalistom in finalistkam, posebne čestitke pa tudi slovenski finalistki Anji Rožen, ki je na mednarodni ravni tekmovanja osvojila prvo mesto.

Mentorica Manca Mugerli

Avtorica Larisa Vidič

Osnovnošolci spoznavali svoj domači kraj

Irena Hočevar

Kako pomembni sta naravna in kulturna dediščina kraja, v katerem živimo, se zavedajo tudi tretješolci OŠ Kanal. O dediščini kraja so najprej povprašali svoje starše, stare starše ali starejše sosede. Izvedeli so marsikaj zanimivega in pomembnega. Nato pa sta nas na sprehod po Kanalu popeljala še člana TD Kanal, Branko in Egon. Učenci so bili vedoželjni in navdušeni nad malo drugačnim dopoldnevom, kot ga po navadi preživljamo v šoli.

V četrtek, 24. marca 2022, smo se odpravili na opazovalni sprehod. Bil je lep, sončen in vroč dan. Po malici smo začeli s sprehodom. Vodila sta nas Branko in Egon. Najprej smo si ogledali, kje je nekoč stala tovarna svile, ki je leta 1908 pogorela. V Kanalu so ohranjeni trije obrambni stolpi – torioni. Eden izmed njih je na Kontradi. Tam sta tudi Galerija Rika Debenjaka in Gotska hiša, ki je nastala v zgodnji gotiki. Zraven je klet, v kateri so razstavljene vrste rib. Nato smo si ogledali most. Most ima luno, ki je na njem zato, da zelo globoka voda ne zruši mosta. Do zdaj je bil most porušen že trikrat. Na železniški postaji smo videli stare kretnice. Pri cerkvi sta sončna ura in doprsni kip Valentina Staniča. Pred občino smo videli kip Marija Kogoja. Predel Kanala se imenuje Grad. Tam je bil nekoč grad, ki je bil porušen leta 1915.

Živa, 3. a

Na opazovalnem sprehodu smo šli mimo veliko znanih starih stavb, kot so tovarna svile, kamniti obrambni stolp, Kontrada – tu so bile stare hiše. Most je bil zelo star, kamnit in je imel luno. Pri cerkvi smo videli spomenik in sončno uro, pri občini pa spomenik Marija Kogoja. Nazadnje smo se na Gradu ustavili pri kostanju.

Lukas, 3. a

Danes smo šli na sprehod. Meni je bilo najbolj všeč, ko smo šli na Kontrado. Pred Kontrado smo si ogledali obrambni stolp. V stolp so bile vgrajene line. Ko smo prišli na Kontrado, smo si ogledali Gotsko hišo iz 11. stoletja. Šli smo si pogledat njeno klet, v kateri smo videli nagačene ribe. In gospod Branko nam je povedal vse o mostovih. Izvedela sem, da so bili prej trije. Današnji most so zgradili leta 1920. To je bilo meni najbolj zanimivo.

Neža, 3. a

Na osnovni šoli Kanal učenci lepo pišejo

Darja Zavec, koordinatorica projekta Radi pišemo z roko

Ravnateljica je našo šolo že jeseni vključila v projekt *Radi pišemo z roko* in vse strokovne delavce šole povabila, naj učence spodbujamo, da se bodo pri zapisu potrudili in svoje misli zapisali čim lepše.

O prednostih pisanja z roko smo se z učenci pogovarjali že pred pisanjem prazničnih voščilnic, več pozornosti pa smo tej temi posvetili januarja in februarja. Šestošolci in sedmošolci so se o prednostih pisanja z roko pogovarjali tudi v šoli v naravi in zato domačim napisali pismo, drugi razredi pa so se v lepopisu preizkusili pri urah slovenščine.

Na pobudo ravnateljice smo se odločili, da bomo izpeljali natečaj in izbrali učence, ki na šoli najlepše pišejo. Učenci so prepisali izbrano

besedilo, nato pa je vsak razred naredil izbor treh najlepših. Vse zbrane je pregledala komisija (ki jo je imenovala ravnateljica) in v vsakem razredu izbrala učenca, ki najlepše piše. Po zaključku izbora smo pripravili tudi razstavo slik in izbranih pisnih izdelkov. Učence, ki najlepše pišejo, je razglasila in nagradila ravnateljica naše šole, gospa Barbara Kragelj Jerič.

Sodelovanje v projektu je bilo zanimivo, saj so se učenci naše šole zelo potrudili. Najbolj nam je bilo všeč, da so med izbranimi izdelki lepo prepisanih misli tudi besedila, ki so jih zapisali učenci, ki učno niso med najuspešnejšimi, saj se je ponovno izkazalo, da prav pri vseh lahko najdemo nekaj, kar lahko pohvalimo in izpostavimo. In da to, koliko truda in vztrajnosti nekdo vloži v svoje delo, ni vedno povezano z učnimi uspehi.

Odločili smo se, da bomo nekatere dejavnosti nadaljevali tudi v prihodnje in da bomo učence pogosto spodbujali k lepemu pisanju. Pokazali so, da se lahko zelo potrudijo, in s tem je bil naš cilj dosežen. Zdaj moramo pri tem samo vztrajati in ga nadgraditi tudi na drugih področjih

Obisk Primoža Suhodolčana na Osnovni šoli Kanal

15. aprila 2022 je našo šolo le obiskal uveljavljeni mladinski pisatelj Primož Suhodolčan. Za obisk smo se dogovarjali že od leta 2020, a nam je načrte vsakokrat preprečila epidemija.

Na srečanje z njim smo se učenci dolgo pripravljali. Brali smo njegove knjige, risali na teme iz knjig, izdelali veliko knjigo o njem ter jo ilustrirali, na staro kolo obesili odlomke iz njegovih del ter vse razstavili v šolski avli.

Pisatelj je bil nad videnim navdušen in je razstavo »na veliko« fotografiral.

Večina Primoža Suhodolčana pozna že po njegovem očetu, Leopoldu Suhodolčanu, ki je bil tudi pisatelj in je leta 1961 s Stankom Kotnikom prvi uvedel slovensko bralno značko.

Primož Suhodolčan se je med dogodkoma (za mlajše in starejše učence) zelo povezal s svojim občinstvom in požel veliko smeha ter bučne aplavze pri učencih vseh starosti. Vse skupaj pa je popestril z zabavnimi zgodbami o svojem otroštvu, ki so opisane v številnih njegovih knjigah, kot je na primer ta:
V osnovni šoli sem bil nekje v 6. razredu zaljubljen v deklico iz 8. razreda. In potem sem jo opazoval pa hodil za njo, ji sledil in se z njo lovil. In lovili smo se tudi med drevesi. Pa sem pazil, res sem pazljivo švigal levo in desno med njimi! Hkrati pa sem bil pozoren nanjo. Ampak, glej ga zlomka, eno drevo je trčilo naravnost vame!

Na koncu je podpisoval svoje knjige in delil avtograme ter nas še dodatno spodbudil k branju njegovih knjig, katere že tako radi beremo.

Njegov slog pisanja je namreč duhovit, nazoren in zelo berljiv. Branje njegovih knjig pa pravi užitek in zabava.

Zapisala:
Matija Perše in Kevin Pavlin, 9.a
Osnovna šola Kanal

Bogatejši za štiri zlata priznanja

Veliko učencev naše šole se je pridno udeleževalo številnih tekmovanj iz znanj in doseglo lepe uspehe. Med njimi je bil najuspešnejši osmošolec Lovro Hudomalj, ki je v letošnjem šolskem letu osvojil kar štiri zlata priznanja.

Lovro, katerih tekmovanj si se letos udeležil?
Veliko jih je bilo: Cankarjevo tekmovanje, tekmovanje iz logike, angleščine, kemije, fizike, matematike, geografije, zgodovine in tekmovanje iz znanja o sladkorni bolezni.

In kje si bil najuspešnejši?
Prav gotovo pri geografiji, zgodovini, matematiki in fiziki, kjer sem dobil zlato priznanje. Pri angleščini mi je zmanjkala točka, kemijo mi je odnesel covid. Pri logiki in Cankarjevem tekmovanju pa mi je uspelo priti do srebrnih priznanj.

Pot do uspeha je vedno povezana s trdim delom. Kako so bile videti tvoje priprave na tekmovanja?
Največ truda je bilo treba vložiti v tekmovanje iz geografije in zgodovine, ker je nova snov, ni toliko vezana na pouk. Treba je prebrati in predelati predpisano literaturo in se potem pogovoriti z učitelji. Tudi fizika in matematika terjata kar nekaj priprav. Najbolje je, da rešiš čim več pol z nalogami iz prejšnjih let in preveriš rešitve, naloge so povezane s šolsko snovjo.

Kaj misliš, katero področje ti je najbližje in zakaj?
Vsa so mi blizu, vsako po svoje.

Kako si prišel do takšnega uspeha?
Za neke stvari moraš biti tudi nadarjen, vsega se ne da naučiti tako, da povezuješ, npr. geografija. Pri angleščini mi je v veliko pomoč brskanje po spletu, iskanje različnih informacij, v angleščini seveda. Potrebno je pa tudi logično razmišljanje.

Zakaj si se odločil tekmovati pri teh predmetih?
Predvsem mi to predstavlja izziv, da se preizkusim, koliko znam. Priznanja pa tudi niso zanemarljiva. Odpirajo ti kar veliko možnosti za štipendijo.

Kako je običajno videti tvoj dan?
Šola, veliko časa preživim zunaj, se družim s prijatelji, popoldne pa je čas za naloge, učenje, včasih grem na igrišče, sedem za računalnik ... Zvečer še kaj ponovim, če je potrebno.

Ali že imaš kakšne načrte za prihodnost? Kaj želiš postati?
Še ne vem, grem na gimnazijo in se bom kasneje odločil.

Lovro, hvala za pogovor in srečno!

PV, OŠ Deskle

Spodbujanje ustvarjalnosti v šolskih klopeh

Mojca Petelin

Osnovni šoli Deskle je podjetje Zanzna, s. p., podarilo 3D-tiskalnik, ki ga bodo učenci uporabljali pri nadgradnji tehničnega znanja. Z nalogami, pri katerih se uporablja 3D-tiskalnik, bodo učenci razvijali tudi ustvarjalnost in sposobnost reševanja težav, saj bodo s pomočjo programa za 3D-modeliranje lahko narisali rešitev oz. model predmeta ter ga nato s 3D-tiskalnikom natisnili.

Žanu Krpanu se iskreno zahvaljujemo za 3D-tiskalnik, ki bo učencem zagotovo približal pouk tehnike in računalništva.

AKS

Babica pripoveduje

Moja nona Dora je bila doma na Avškem. Živeli so v kamniti hiši z lesenimi podi in enojnimi okni.
Hiša je imela pritličje, kjer je bila kuhinja in izba. V nadstropje se je šlo po strmih lesenih stopnicah, kjer so bile kamre. Na vrhu je bilo podstrešje. Streha je bila krita s korci. Vrata in okna so bila stara in lesena.
V kuhinji so imeli kamnito pomivalno korito, zidan šparget na drva, mizo in majhno kredenco. Kopalnice in stranišča v hiši ni bilo, stranišče je bilo poljsko. Na pomivalnem koritu so bila vedno vedra z vodo, po katero so hodili na studenec, saj tekoče vode ni bilo v hiši. Kopali so se enkrat na teden v velikem škafu.
Spali so v kamri, na lesenih posteljah. Namesto jogijev so imeli velike vreče, napolnjene s koruznim ličjem. Pouštri so bili napolnjeni s kokošjim perjem. Pokriti so bili z rjuho, deko in starimi bundami.
Kurili so samo v kuhinji s štedilnikom na drva. Elektrike ni bilo. Za razsvetljavo so uporabljali lamin.
Oblečeni so bili zelo slabo, saj ni bilo trgovin, niti denarja, da bi si obleko lahko kupili. Celo leto so bili obuti v gumijaste bote.
Kruh so pekli v štedilniku na drva. Namesto sendvičev so jedli jajca s cukrom, namazana na kruh. Pili so iz majhnih šalic, saj kozarcev ni bilo.
Imeli so zelo malo igrač, zato so se igrali s starimi kuhinjskimi posodami ali skrivalnice.
Tudi avtov ni bilo, še kolo je imel malokdo. K zdravniku so hodili peš v Kanal.

SLOVARČEK:
izba – dnevni prostor,
šparget – štedilnik,
poušter – vzglavnik,
bote – škornji,
kamra – soba,
kredenca – omara,
deka – odeja,
cukr – sladkor,
korci – strešniki,
škaf – vedro,
lamin – lučka na petrolej,
šalca – skodelica.

Kristjan F., 3. a, OŠ Deskle

Učenke in učenci OŠ Kanal uspešni na raznolikih tekmovanjih

Mateja Strnad

Šolsko leto se izteka, kar je v šoli čas za pregled letošnjih dosežkov. Medtem ko učenci pridobivajo še zadnje ocene in s tem zaključujejo svoje osnovno delo v času šolskega leta, pa so do danes že zaključili tekmovanja.
V šolskem letu 2021/22 so učenci tekmovali na zelo raznolikih področjih in pri tem nabirali znanje, izkušnje in velikokrat tudi zavidljive rezultate.

TEKMOVANJA V ZNANJU IZ RAZLIČNIH PREDMETNIH PODROČIJ

6 državnih in 8 področnih priznanj

Na državnih tekmovanjih so naši učenci dosegli zlata priznanja:
– Ana Grm (8. razred) iz znanja biologije;
– Ana Grm iz znanja o sladkorni bolezni;
– Andraž Grm (5. razred) iz Vesele šole in
– Zoja Muznik (4. razred) prav tako iz Vesele šole.

Na državnem tekmovanju sta Ana Grm in Veronika Stegel (8. razred) dosegli srebrno priznanje iz znanja kemije.

Na regijskih tekmovanjih so naši učenci dosegli:
– Ana Grm priznanje na področju slovenščine;
– Vita Božič (9. razred), Ana Grm, Ameja Lesizza Mencin in Veronika Stegel (vse 8. razred) priznanje iz znanja kemije:
– Ana Grm priznanje iz znanja fizike in
– Lara Bucik (7. razred) in Neja Levpušček (5. razred) priznanje iz Vesele šole.

ŠPORTNA TEKMOVANJA

Odbojka – 2. mesto deklet v polfinalu državnega tekmovanja svoje skupine in 3. mesto fantov v finalu državnega tekmovanja
V letošnjem šolskem letu so ekipo učenk, rojenih leta 2007 in kasneje, sestavljale Hana Podbršček, Lara Gerbec, Ameja Lesizza Mencin, Lana Ferlinc Fikfak, Vanja Benić, Johana Žnidarčič, Aminah Miklavc in Petra Pičulin. Z odličnimi izidi so napredovale vse do polfinalnega tekmovanja v Grosuplju, kjer jim je uvrstitev v finale preprečila le ekipa iz Ankarana.
Ekipo učencev, rojenih leta 2007 in kasneje, so letos tvorili Jan Pičulin, Matija Perše, Jernej Leban, Tadej Konjedic, Leon Vončina, Žiga Velišček, Leon Ostrouška, Nace Bole in Maj Mugerli. Fantje so nizali uspeh za uspehom in tako napredovali do finalnega tekmovanja, kjer so osvojili odlično 3. mesto.

Ekipa odbojkarjev

Ekipa odbojkaric

Mala odbojka – dve prvi mesti na področnih tekmovanjih
Ekipi učenk in učencev, rojenih leta 2009 in kasneje, sta v svojih kategorijah osvojili prvo mesto.

Dve prvi mesti v veleslalomu (smučanje)
Februarja so učenci naše barve zastopali na snežnih strminah v Cerknem, kjer so se pomerili v veleslalomu. Svoje delo so opravili odlično, saj so osvojili naslednje rezultate.
V kategoriji smučarjev, rojenih leta 2008, je Kristjan Šavli dosegel 1. mesto.
V kategoriji smučarjev, rojenih leta 2009, je Matija Vidmar dosegel 1. mesto.

Bron našemu tekaču
Aprila so učenci svoje spretnosti preizkusili v uličnem teku v Novi Gorici. Našo šolo je zastopalo kar osem učencev, med njimi pa se je najbolje odrezal Jernej Škvarč, ki je osvojil odlično 3. mesto.

Nogomet in košarka
Tradicionalni kanalski šport je brez dvoma odbojka, vendar naši učenci vedno bolj dokazujejo, da znajo in želijo svoje spretnosti meriti tudi v drugih športih. V letošnjem letu so se odpravili na tekmovanje iz nogometa in košarke. Fantje niso imeli lahkih nalog, saj so svoje moči merili z ekipami drugih šol, kjer so ti športi bistveno močneje razviti. Morda so pri teh tekmovanjih okusili del občutkov, ki jih drugi odbojkarji pogosto občutijo na tekmah z našimi ekipami. Vsekakor lahko rečemo, da so se naši tekmovalci tekmovanj lotili resno in zavzeto in vsakič sproti pustili srce na igrišču. Prav je, da jih pri takšnih poskusih tudi v prihodnje spodbujamo, saj življenje ni le zmaga, temveč pogosto prav umetnost spopadanja s težjimi situacijami.

Prejemniki priznanj na tekmovanjih iz znanja

Šolsko leto torej zaključujemo polni vtisov, povezanih tudi s tekmovanji. Zavedamo se, da je podpora otrok na njihovih močnih področjih velikega pomena za nadaljnji razvoj, zato jim moramo po svojih močeh pomagati pri njihovem odkrivanju.
Vsem učencem in učenkam, ki so svoje znanje in spretnosti preizkusili na dodatnih izzivih, za njihove dosežke in uspehe iskreno čestitamo. Njim in vsem drugim želimo, da se tudi vnaprej pogumno srečajo z novimi preizkušnjami, pri tem pa bogatijo svojo popotnico za nadaljnje šolanje in življenje samo.

Otroci, ustvarjajte z glasilom Most

Tina Tinta

Hej, ti! V uredništvu glasila *Most* zate v vsaki številki pripravimo ideje za ustvarjanje. Ustvarjaj z nami in si izdelaj preproste, a lepe izdelke, ki bodo popestrili tvoj vsakdan, tvojo sobo ali pa preprosto razveselili nekoga, ki mu boš izdelek podaril. Starejše sestre in bratci, bratranci in sestrične lahko pomagate mlajšim. Zabavajte se skupaj. Ustvarjajte skupaj. Pa ne pozabite, nove ideje vas bodo čakale tudi v naslednji številki.

Tokrat smo zate pripravili navodila, s pomočjo katerih lahko izdelaš zabavno stojalo oziroma lonček za pisala in druge pripomočke. Pa začnimo!

1 Za začetek potrebuješ nekaj pripomočkov za ustvarjanje. Priskrbi si **nogavico** in **lonček**, najbolje kar plastičen ali kovinski. Lahko uporabiš tudi odpadno embalažo hrane (pločevinko, kartonasto embalažo čipsa) in tako ponovno uporabiš izdelke, ki bi sicer pristali na smetišču. Povsem v redu pa bo tudi običajen stekleni kozarec ali keramični lonček za rože, toda pazi, da se ne razbije. Potem potrebuješ še nekaj **debelejšega barvnega papirja** ali podobnega materiala, kot je na primer filc. Nazadnje potrebuješ še nekaj **nalepk** ali **našitkov**, pa **cofke** ter seveda **škarje** in **lepilo**.

2 V nogavico daj lonček in jo primerno odreži, da ne bo pokrivala celotne notranjosti lončka. Uporabiš lahko tudi malo lepila, ki bo držalo nogavico na mestu. Dobro jo pričvrsti in počakaj, da se lepilo posuši.

3 Medtem lahko pripraviš različne dodatke. Uporabi domišljijo in jih prilepi na nogavico ter izdelaj svoj unikatni lonček za pisala.

Če nimaš idej, lahko uporabiš naš predlog. Upamo, da ti uspe izdelati čudovit lonček, ki je lahko tudi super darilo za prijatelje. Razveseli jih tudi ti in pri ustvarjanju uživaj. Pa ne pozabi, v uredništvu bomo zelo veseli fotografije tvojega izdelka. Pošlješ nam jo lahko na urednistvo@glasilo-most.si.

SALONIT ANHOVO CEMENT

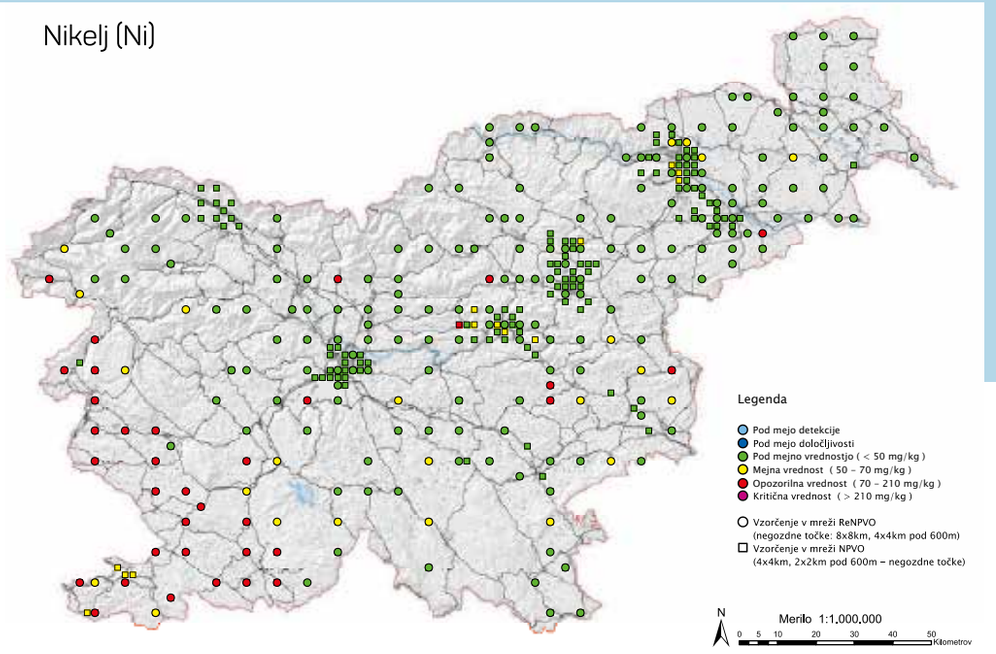
SESTAVA TAL V CEMENTARNI IN NJENI OKOLICI JE PODOBNA DRUGIM KRAJEM PRIMORSKE REGIJE

Kmetijski inštitut Slovenije je nedavno izdal *Končno poročilo vzorčenja tal na območju občine Kanal ob Soči*, ki je dostopno tudi na spletu*. V Salonitu Anhovo smo poročilo pregledali in ugotavljamo, da so tokratne analize tal pokazale podobne rezultate kot številne predhodne tovrstne raziskave - potrjujejo, da je sestava tal v **cementarni in njeni okolici podobna drugim krajem primorske regije in tudi odmaknjenim naravnim področjem, kjer zagotovo ni vpliva dejavnosti podjetja.**

OPOZORILNA VREDNOST PRESEŽENA LE ZA NIKELJ, KAR JE POSLEDICA NARAVNIH PROCESOV PREPEREVANJA FLIŠNIH KAMNIN

Povezanost višjih vrednosti niklja z naravnim zaledjem potrjuje tako nedavno objavljeno *Končno poročilo vzorčenja tal na območju občine Kanal ob Soči* kot tudi raziskave Agencije Republike Slovenije za okolje ter Centra za pedologijo in varstvo okolja iz Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. V omenjenih raziskavah je nazorno prikazano, da je vrednost za nikelj presežena na Koprskem in Goriškem, kjer prevladuje kamninska osnova fliš.

Pri interpretaciji pridobljenih podatkov v poročilu je treba razumeti, kaj pomenijo mejne, opozorilne in kritične vrednosti posameznih elementov (skladno z Uredbo o mejnih, opozorilnih in kritičnih vrednosti onesnaževal v tleh), in upoštevati naravno sestavo tal, saj rezultati analiz ne pomenijo nujno, da gre tudi za povečan vpliv določene dejavnosti.

Vsebnost niklja (mg/kg suhih tal) v zgornjem sloju tal, vzočenih v obdobju od 1989 do 2007. Vir: Raziskave onesnaženosti tal Slovenije, ARSO, Ljubljana, 2008

POMEN PRESEŽENIH MEJNIH IN OPOZORILNIH VREDNOSTI PRI VZORČENJU TAL

Presežena mejna vrednost pri vzorčenju tal ne pomeni isto, kot presežena mejna vrednost emisij v zrak, saj gre za dve različni zakonski podlagi in zato tudi dve različni definiciji pojma 'mejna vrednost.'

Pri vzorčenju tal pomeni mejna vrednost obremenitev, ki še zagotavlja življenjske razmere za rastline in živali in ne poslabšuje kakovosti podtalnice ter rodovitnosti tal. V občini Kanal ob Soči to velja za elemente: baker, kadmij, krom, nikelj, kobalt, živo srebro in policiklične aromatske ogljikovodike.

Presežena opozorilna vrednost pri vzorčenju tal pa predstavlja verjetnost škodljivih vplivov na zdravje človeka ali okolje le pri določenih vrstah rabe tal, kot na primer gojenje nekaterih poljščin.

PRI RAZUMEVANJU OKOLJSKIH PODATKOV SE JE VEDNO TREBA OBRNITI NA RELEVANTNE STROKOVNE INSTITUCIJE

Relevantni sogovorniki s široko bazo podatkov o kakovosti tal v Sloveniji so: Agencija Republike Slovenije za okolje, Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani in Kmetijski inštitut Slovenije.

Za vprašanja glede okoljskih podatkov pa se vedno lahko obrnete tudi na nas. Kontaktirate nas lahko preko e-maila: info@salonit.si ali pr@salonit.si.

DRUŽBA SKUPINE Alpacem by Wietersdorfer

OBČINA
KANAL OB SOČI

KOLEDAR DOGODKOV
v Občini Kanal ob Soči

- organizator, - lokacija dogodka

JUNIJ

sreda, 15. 6.
KOLESARSKA DIRKA PO SLOVENIJI
Kolesarski klub Adria mobil Plave–Deskle–Kanal

sobota, 18. 6.
KRESOVANJE
- O.Z.O.N
- Dolenje Nekovo

sobota, 18. 6.
ODPRTJE PLAŽE

- Društvo 5 min
- plac pod R'kac

nedelja, 19. 6.
7. POHOD NA KORADO

- TD Korada
- Korada

sobota, 25. 6.
PRIPRAVE VENČKOV NA SV. IVANA IN KRESOVANJE
- TD Korada
- Plave

sobota, 25. 6.
Akustični koncert BOŠTJANA PERTINAČA

- Društvo 5 min
- plac pod R'kac

JULIJ

petek, 1. 7.
ODPRTJE PLAŽE
- Mladinski klub Kanal
- Plaža pod gasilskim domom

sobota, 2. 7.
Koncert: DAN D
- Občina Kanal – TIC Kanal
- trg Kontrada

nedelja, 10. 7.
RIBIŠKI PRAZNIK

- TD Kanal
- Na placu

sobota, 16. 7.
Koncert: SLAVKO IVANČIČ
- Občina Kanal – TIC Kanal
- trg Kontrada

petek, 22. 7.
Koncert: RUDI BUČAR TRIO
- Občina Kanal – TIC Kanal
- trg Kontrada

od ponedeljka, 25. 7. do petka, 5. 8.
KNJIŽNICA POD KROŠNJAMI
- ŠKD Nasmejanih
- Igrišče pri OŠ Kanal

sobota, 30. 7.
ZABAVNI VIKEND NA PLAŽI
- Mladinski klub Kanal
- Plaža pod gasilskim domom

AVGUST

nedelja, 7. 8.
MUŠJE DIRKE

- ŠKT društvo Levpa
- Levpa

petek, 12. 8.
SONATE NA SOČI
- TD Kanal
- Na Soči pod mostom v Kanalu

sobota, 13. 8.
SUMMER PARTY

- Mladinski klub Kanal
- Prostori za MKK

nedelja, 14 .8.
SKOKI Z MOSTA

- TD Kanal
- Kanal

petek, 19. 8., sobota, 20. 8., nedelja, 21. 8., petek, 26. 8., sobota, 27. 8., nedelja, 28. 8.
GLEDALIŠČE NA KONTRADI
- GD Kontrada
- trg Kontrada

sobota, 27. in nedelja, 28. 8.
KERAFEST
- Klub keramikov Kanal
- Kontrada, galerija Keramost, galerija Rika Debenjaka

